Türkiye Ülke Bölümü 2026

3RP
BÖLGESEL MÜLTECİ
& DAYANIKLILIK PLANI

@3RPSYRIA
WWW.3RPSYRIACRISIS.ORG

3RP
BÖLGESEL MÜLTECİ & DAYANIKLILIK PLANI

Türkiye Ülke Bölümü
2026

Kapak Fotoğrafı: © UNFPA Türkiye
Tasarım: UNHCR / Klement

Daha fazla bilgi için:

@3RPsyria

www.3RPsyriacrisis.org

İçindekiler

Bölümlere tıklayınız
Click to navigate topics

Kısaltmalar 4

3RP 2026 Fon Çağrısı Özet Tablosu 6

Nüfus Tablosu 7

Kilit Mesajlar 8

Giriş ve Bağlam 10

Mevcut Durum, Zorluklar, İhtiyaçlar ve Hassasiyetler 14

Stratejik Yönelim Müdahale Planı 21

Sektörel Müdahale
- I. Koruma 28
- II. Temel İhtiyaçlar 37
- III. Eğitim 44
- IV. Sağlık 52
- V. Ekonomik Güçlenme 59

Ek 71

Kısaltmalar

3RP Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık Planı
AAP Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik
AB Adalet Bakanlığı
AFAD Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AGD Yaş, cinsiyet ve farklılık Sığınmacılar ve Mülteciler
ARSA Dayanışma Derneği
ASAM Sosyal Gelişim ve Dayanışma Derneği
ASHB Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
B4G Hedefler İçin İş Dünyası
BM Birleşmiş Milletler
CHS Temel İnsani Yardım Standartları
CP Topluluk Nabzı
CRI Acil Yardım Malzemeleri
ÇSGB Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
CSİK Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma
DDD Dünya Doktorları Derneği
DRC Danimarka Mülteci Konseyi
EiE Acil Durumlarda Eğitim
FAO Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
FRIT Türkiye'deki Mülteciler için Avrupa Birliği Mali Yardım Programı
GBM Geçici Barınma Merkezleri
Mültecilere İlişkin Küresel
GCR Mutabakat
GSB Gençlik ve Spor Bakanlığı
GSM Göçmen Sağlığı Merkezleri
IBC Uluslararası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı
IFRC Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu
İGAM İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi
İGİM İl Göç İdaresi Müdürlüğü
İKGV İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
INEE Acil Durumlarda Eğitim için Kurumlararası Ağ
IOM Uluslararası Göç Örgütü
İŞKUR Türkiye İş Kurumu
KEP Association Kolektif Etki Programı Derneği
MEB Millî Eğitim Bakanlığı
MESEDER Ankara Meslek Edindirme, Eğitim, Kültür, Sanat ve Turizm Derneği
MPCA Çok Amaçlı Nakit Yardımı
MUDEM Mülteci Destek Derneği
MYK Mesleki Yeterlilik Kurumu
NEET İstihdamda, eğitimde veya herhangi bir mesleki eğitim programında yer almayan
PIKTES Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar için Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi
REALs Reach Alternatives
RRP Bölgesel Mülteci Planı
SARD Sosyal Araştırma ve Rehabilite Derneği
SB Sağlık Bakanlığı
SEVKAR Sevgi ve Kardeşlik Vakfı
ŞEY Şartlı Eğitim Yardımı
SGK Sosyal Güvenlik Kurumu
SIASDER Sınırları Aşan Sağlık Derneği
SIHHAT Türkiye'de Göçmen Sağlığı Hizmetlerinin Desteklenmesi Projesi
SKA Sürdürülebilir Kalkınma Amacı

STK	Sivil Toplum Kuruluşu
STL	Hayata Destek Derneği
YSUY	Yabancılara Yönelik Sosyal Uyum Yardımı
SYCAC	Suriye Sivil Yönetim Geliştirme Merkezi
SYDV	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
TİHEK	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
TKV	Türkiye Kalkınma Vakfı
TÜRKONFED	Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu
UMHD	Uluslararası Mülteci Hakları Derneği
UN Women	Birleşmiş Milletler Kadın Birimi
UNCT	Birleşmiş Milletler Türkiye Ülke Ekibi
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNFPA	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UNSDCF	Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma İş Birliği Çerçevesi
WASH	Su, Sanitasyon ve Hijyen
WFP	Dünya Gıda Programı
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
YECED	Yeryüzü Çocukları Derneği
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YTB	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
YUKK	11.04.2013 tarihli 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

Fotoğraf: ILO / Fatma Çankara

3RP 2026 Fon Çağrısı Özet Tablosu

3RP Sektörü	2026 Sektörel Fon Çağrısı (ABD Doları)	Sektörel Fon Çağrısına Dahil Olan Ortak Sayısı	Sektörel Fon Çağrısına Dahil Olan Ortaklar[1]
Koruma	211.684.208	29	ARSA, ASAM, DDD, DRC, Dünya Evimiz Uluslararası Dayanışma Derneği, Genç Hayat Vakfı, İKGV, Human Appeal, IBC, IGAM, IOM, Maya Vakfı, MESEDER, Mülteciler Derneği, Qatar Charity (Katar Hayır Derneği), REALs, RET International, SARD, Save the Children, SEVKAR, SIASDER, STL, TKV, UMHD, UNFPA, UNHCR, UNICEF, UN Women, Yedi Başak İnsani Yardım Derneği
Temel İhtiyaçlar	110.782.312	14	ARSA, ASAM, IOM, Islamic Relief Worldwide, Mülteciler Derneği, Qatar Charity (Katar Hayır Derneği), SARD, Save the Children, STL, UNFPA, UNHCR, UNICEF, WFP, Yedi Başak İnsani Yardım Derneği
Eğitim	52.003.481	15	ARSA, ASAM, Human Appeal, IOM, Islamic Relief Worldwide, Mülteciler Derneği, Qatar Charity, RET International, Save the Children, SEVKAR, STL, UNHCR, UNICEF, Yedi Başak İnsani Yardım Derneği, YECED
Sağlık	11.058.652	9	ASAM, DDD, Field Ready, IOM, Islamic Relief Worldwide, Mülteciler Derneği, Qatar Charity (Katar Hayır Derneği), UNFPA, UNICEF
Ekonomik Güçlendirme	85.448.787	24	ARSA, ASAM, DRC, FAO, Field Ready (Sahaya Hazır İnovasyon Derneği), Goal International, Human Appeal, ILO, IOM, Islamic Relief Worldwide, KEP Association, MUDEM, Mülteciler Derneği, Qatar Charity (Katar Hayır Derneği), SARD, Save the Children, SEVKAR, STL, SYCAC, UNDP, UNFPA, UNHCR, WFP, Yedi Başak İnsani Yardım Derneği
Toplam 3RP 2026 Fon Çağrısı	470.977.440 ABD Doları		
Genel Fon Çağrısına Katılan Toplam Ortak Sayısı	40		

1 3RP'nin Türkiye'nin fon çağrısı ve koordinasyon süreçlerine katılan tüm ortakları Türkiye'de faaliyet göstermekte olup Türkiye Cumhuriyet Devleti nezdinde usulüne uygun şekilde kayıtlıdır.

Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu[2]		2026	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedeflenen Nüfus
Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler	Erkekler	650.077	650.077
	Kadınlar	608.147	608.147
	Erkek Çocukları	585.980	585.980
	Kız Çocukları	551.792	551.792
Ara Toplam		2.395.996	2.395.996
Uluslararası Koruma Başvuru Sahipleri ve Statü Sahipleri	Erkekler	29.489	29.489
	Kadınlar	34.898	34.898
	Erkek Çocukları	27.236	27.236
	Kız Çocukları	28.395	28.395
Ara Toplam		120,018	120.018
Etkilenen Ev Sahibi Toplum Üyeleri	Erkekler	1.310.414	258.387
	Kadınlar	1.328.490	261.951
	Erkek Çocukları	497.144	98.027
	Kız Çocukları	471.572	92.985
Ara Toplam		3.607.620	711.350
Genel Toplam		**6.123.634**	**3.227.364**

2 İhtiyaç sahibi olan ve sektör müdahaleleri kapsamında hedeflenen geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile diğer uyruklardan uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerine ilişkin hedef rakamların tamamı, Göç İdaresi Başkanlığı'nın 2025 yıl sonu resmî istatistiklerine dayanmaktadır. Etkilenen ev sahibi toplum üyelerine ilişkin ihtiyaç sahibi nüfus rakamları, geçici koruma kaydı, uluslararası koruma kaydı, ikamet izni ve uluslararası koruma, geçici koruma ile ikamet izni sahipleri için il değişikliği işlemlerine kapalı olan mahallelerde ikamet eden ev sahibi toplum üyelerinin sayısı esas alınarak hesaplanmıştır. Ev sahibi toplum için hedeflenen nüfus rakamları, önceki yıllarda ulaşılan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sayısına dayanmaktadır. Buna ek olarak, ortaklar yürütmekte oldukları programlar aracılığıyla ihtiyaç sahibi ev sahibi toplum üyelerine doğrudan destek sağlamaktadır. Ayrıca, kamu kurumlarına yönelik sistem güçlendirme çalışmaları ve çok katmanlı kapasite paylaşımı desteklerinin de ev sahibi topluma fayda sağlayacağı varsayılmaktadır; ancak bu dolaylı etkinin kapsamını nicel olarak belirlemek güçtür.

Kilit Mesajlar

Durum Özeti

Türkiye, uluslararası koruma başvuru sahibi olarak kayıtlı olan yabancıları, uluslararası koruma statüsü sahiplerini geçici koruma sağlanan Suriyelileri kapsayacak şekilde, uluslararası korumaya ihtiyaç duyan en büyük nüfusa ev sahipliği yapmaya devam etmektedir. 2024 yılının sonlarından itibaren Suriye'de yaşanan gelişmeler, gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşleri kalıcı çözümler bağlamında potansiyel bir yol olarak daha fazla öne çıkarmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlere olan bağlılığını yineleyerek, geçici koruma sağlanan Suriyeliler için uluslararası koruma alanının sürdürülmesi konusunda güçlü bir liderlik göstermeye devam etmektedir. Suriye'ye gönüllü geri dönüş yapmak isteyen Yabancılara Yönelik Sosyal Uyum Yardımı (YSUY) ve Tamamlayıcı Sosyal Uyum Yardımı (T-SUY) kriterlerini karşılayan kişiler için Türkiye içinde ulaşıma yönelik destekler ile gönüllü dönüş yapmak isteyen ve özel ihtiyaç sahibi kişilere yönelik destekler giderek daha fazla sağlanmaktadır. Bununla birlikte, gönüllü geri dönüş yapmak isteyen ancak hukuki engellerle karşılaşan kişilere yönelik olarak hukuki danışmanlık ve adli yardım hizmetleri de sunulmaktadır. İlave fon sağlanması halinde hedef kitlenin genişletilmesi mümkün olabilecek olup faaliyetlerin etkin şekilde sürdürülebilmesi ve daha geniş bir kitleyi kapsayacak biçimde uygulanması sürecin daha uyumlu ve bütüncül şekilde yürütülmesine katkı sağlayacaktır. Gönüllü geri dönüş prosedürlerinin gözlemlenmesi de dâhil olmak üzere, koruma güvenceleri uygulanmaya devam etmektedir. 2026 yılında, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin tamamı gönüllü geri dönüş gerçekleştiremeyebilir ve bu sebeple birçok kişi için insani yardım, koruma ve dayanıklılığa yönelik ihtiyaçlar sürmektedir. Bu çerçevede, ulusal sistemlerin ve mültecilerin[3], desteklenmeye devam edilebilmesi ve Türkiye'nin kapsayıcı mülteci müdahalesinin desteklenmesi için sürdürülebilir uluslararası etkileşim ve adil sorumluluk paylaşımı önemini korumaktadır. Bu bağlamda Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık Planı (3RP), kapsamlı, kapsayıcı ve ulusal düzeyde liderliği üstlenilen bir mülteci müdahalesini desteklemek amacıyla sivil toplum kuruluşlarını (STK), Birleşmiş Milletler (BM) kuruluşlarını, kalkınma ortaklarını ve kamu kurumlarını bir araya getirmeye devam etmektedir.

Vizyon ve Stratejik Hedefler

2026 yılında, 3RP Türkiye ortakları üç temel hedefe odaklanmaya devam edecektir:

1. **Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin korunmasına katkıda bulunmak;**
2. **Sağlık, eğitim, sosyal hizmetlerin yanı sıra belediye hizmetleri de dâhil olmak üzere kapsayıcılığı ve hizmetlere erişimi desteklemek ve**
3. **Uyumu, kendi kendine yeterliliği ve gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler de dâhil olmak üzere kalıcı ve diğer çözümleri desteklemek..**

3RP 2026 Türkiye stratejisi, korumanın güvence altına alınmaya devam edildiği, ulusal sistemlere dâhil olmayı destekleyen ve kolaylaştıran, giderek daha yerelleşmiş ve sürdürülebilir bir mülteci müdahalesini öngörmektedir. Bu yaklaşım, mültecilerin iş gücü piyasasına ve toplumsal yaşama katılımlarını artırmak üzere kapasitelerinin daha da geliştirilmesini hedeflemekte ve herkes için sürdürülebilir çözümlere giden yolların güçlendirilmesine katkı sunmaktadır. Türkiye'deki yasal çerçeve ile Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat (GCR) doğrultusunda şekillenen bu vizyon; Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin liderliği ve deneyiminin yanı sıra güçlü ve çeşitli bir sivil toplum yapısından yararlanan, kamu

3 Bu belge kapsamında "mülteci" terimine yapılan atıflar, Türkiye'nin yasal çerçevesi doğrultusunda geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerini kapsayacak şekilde kullanılmaktadır. Bu gruplar arasında ayrım yapılması gereken durumlarda resmi terminoloji esas alınmaktadır. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 61. Maddesinde mülteci statüsünün kimlere verilebileceği açıkça düzenlenmiştir. Türkiye'nin 1951 Cenevre Sözleşmesi'ni coğrafi kısıtlama ile kabul etmesi nedeniyle, "mülteci" terimi yasal olarak geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerini kapsamamaktadır. Ancak, bu belgenin okunabilirliğini sağlamak amacıyla söz konusu terim bu grupları kapsayacak şekilde daha geniş ve operasyonel bir anlamda kullanılmaktadır.

kurumlarını ve toplumun tüm kesimlerini kapsayan bir yaklaşımı esas almaktadır. Bu sayede mültecilerin ve etkilenen ev sahibi toplumun haklara, hizmetlere ve fırsatlara erişimini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Güçlü biçimde önceliklendirilmiş ve ihtiyaç odaklı bir planlama çerçevesi içinde ortaklar, bireylerin ve hanelerin öz yeterliliklerini güçlendirmelerine ve toplumsal uyuma katkı sunmalarına imkân tanıyan, kapsayıcı ve dayanıklı toplulukların geliştirilmesine yönelik bağlılıklarını sürdürmektedir. Buna ek olarak, kurumsal destek ile mülteci erkekler, kadınlar, kız ve erkek çocuklarıyla yürütülen etkileşim aracılığıyla, diğer kalıcı çözümlerin yanı sıra sürdürülebilir biçimde gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlerin mümkün kılınmasına katkı sağlanacaktır.

Temel Koordinasyon Yaklaşımları ve İlkeleri

Ayrıca, son derece sınırlı ve giderek daha dar alanlara tahsis edilen uluslararası finansman bağlamında, planlanan müdahale en acil ihtiyaçlara öncelik vermektedir. Bu kapsamda UNHCR, tüm geri dönüşlerin gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli bir şekilde gerçekleşmesi için Türkiye Cumhuriyet Devleti'ni desteklemeye devam etmektedir. Türkiye'de herkes için hakların korunması ve sürdürülebilir geleceklerin inşa edilmesine katkı sunulabilmesi açısından, uluslararası dayanışmanın ve adil sorumluluk paylaşımının sürdürülmesi kritik önem taşımaktadır. 3RP kapsamındaki programlar, sürdürülebilirliği ve "Kimseyi Geride Bırakma" ilkesini önceliklendirmektedir. Bu doğrultuda, topluluk aidiyetini ve farkındalığını güçlendirmeyi, insani yardıma olan bağımlılığı azaltmaya yönelik olarak özel sektör ve akademinin sürece dâhil edilmesini teşvik etmeyi ve tüm topluluklar için uzun vadeli dayanıklılığın geliştirilmesini amaçlamaktadır. Yaş, cinsiyet ve farklılık hususları doğrultusunda şekillenen müdahale, kadınların, erkeklerin, kız ve erkek çocukları ile genel olarak hassas[4] durumdaki bireylerin özgün ihtiyaçlarının, kapasitelerinin ve beklentilerinin tüm sektörler ve müdahaleler genelinde yansıtılmasına katkı sunmaktadır. Etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirlik ve anlamlı katılım, koordinasyon ve uygulamanın tüm aşamalarında temel ilkeler olmaya devam etmektedir.

4 Risk ve hassasiyet durumları gruplar arasında farklılık gösterse de, Koruma sektör ortakları özel ihtiyaç sahibi bireylerin; risk altındaki çocuklar (okul dışı kalan, refakatsiz veya ailelerinden ayrı düşmüş, ebeveyn bakımı olmayan olan ya da çocuk evliliğine, şiddete, istismara, çocuk işçiliğine, insan ticaretine, bağımlılık veya ruh sağlığı sorunlarına maruz kalan çocuklar), risk altındaki kadınlar ve kız çocukları (ergen kız çocukları, bekâr kadınlar ile şiddete maruz kalan veya şiddet riski altındaki kadınlar), yaşlı bireyler ve onların bakımverenleri, engelli bireyler ve bakımverenleri, kronik veya ciddi tıbbi rahatsızlığı bulunan kişiler, tek ebeveynler, ne istihdamda ne eğitimde ne de öğretimde yer alan gençler (NEET), hukuki veya fiziksel koruma riski altında olan, hak ve hizmetlere erişimde zorluklar yaşayan ya da insan ticaretine maruz kalma riski bulunan bireyleri kapsadığı konusunda hemfikirdir. Diğer hassas gruplar arasında, kayıt ve belgelendirme süreci devam eden, medeni hâl, hukuk, sağlık, sosyal yardım veya eğitim hizmetlerine erişimde prosedürel zorluklarla karşılaşan bireylerin yanı sıra, mobil, göçebe, kırsal ve mevsimlik işçi nüfusları yer almaktadır.

Fotoğraf: UNFPA Türkiye

Giriş ve Bağlam

Fotoğraf: IOM / Samer Asaid

Türkiye, dünyanın en büyük mülteci nüfuslarından birine ev sahipliği yapmaya devam etmektedir. Göç İdaresi Başkanlığı verilerine göre, Nisan 2025 itibarıyla ülkede yaklaşık 2,3 milyon geçici koruma sağlanan Suriyel[5] ile 2025 sonu itibarıyla çeşitli uyruklardan yaklaşık 147.629[6] uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi kişi bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, BM kuruluşları ve sivil toplumun 3RP kurumlar arası koordinasyon yapısı çerçevesinde yürüttüğü çalışmalarla desteklenen kapsayıcı bir mülteci müdahalesine liderlik etmeyi sürdürmektedir.

Koruma ve Dayanıklılık için Ulusal Çerçeve

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerinin ülkedeki kalış durumları, kapsamlı ve kapsayıcı bir yasal ve politika çerçevesi ile düzenlenmektedir. 11.04.2013 tarihli 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) ile Geçici Koruma Yönetmeliği, zorla yerinden edilen kişilerin Türkiye'de kayıt, belgelendirme ve hukuka uygun ikamet süreçlerini düzenlemenin yanı sıra, bu kişilere sağlık, eğitim ve sosyal yardımlara erişimin yanı sıra belirli koşullar altında kayıtlı istihdama erişim hakkı da tanımaktadır. Geniş ölçekli mülteci varlığının kamu hizmetleri ve topluluklar üzerindeki etkisini azaltmak amacıyla, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, mültecilerin belirlenen illerde kayıt altına alınmasını öngören bir yerleştirme ve dağıtım uygulaması sürdürmektedir.

On İkinci Kalkınma Planı (2024–2028), Türkiye'nin önemli sayıda geçici koruma sağlanan Suriyeli ile uluslararası koruma başvuru sahibi ve statü sahibini kabul etmeye ve bu kişilere ev sahipliği yapmaya devam edeceğini belirtmekte, ayrıca

5 Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, (26/04/2026), Geçici Koruma, https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638

6 Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğü, (28/11/2025), https://istanbul.goc.gov.tr/goc-ve-aile-temali-4-uluslararasi-goc-konferansi-goc-idaresi-baskani-huseyin-kokun-katilimiyla-gerceklestirildi

eğitim ile sağlık dâhil olmak üzere temel sektörlerde kapsayıcı yaklaşımların sürdürülmesini vurgulamaktadır. Aynı zamanda, düzensiz göçün önlenmesine yönelik kanıta dayalı, bütüncül ve sürdürülebilir bir göç yönetimi sisteminin güçlendirilmesinin önemini vurgularken, düzensiz hareketlerle etkin şekilde mücadele edilmesi ve gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlerin desteklenmesine öncelik vermektedir. Türkiye'nin 1951 Mülteci Sözleşmesi dâhil uluslararası mülteci hukukundan doğan yükümlülüklerine dayanan ve ulusal koruma rejimleriyle tamamlanan hukuki ve politika çerçevesi ile On İkinci Plan'da ortaya konan öncelikler, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat'ın temel hedefleriyle genel olarak uyum göstermektedir. Bu hedefler arasında uluslararası sorumluluk paylaşımı, mültecilerin öz yeterliliğinin desteklenmesi, "kimseyi geride bırakmama" ilkesi ve kalıcı çözümlere yönelik çabalar yer almaktadır. Türkiye'nin mülteci müdahalesi, kapsamlı ve kapsayıcı politika yaklaşımı bakımından uluslararası düzeyde takdir görmektedir.

3RP, on yılı aşkın bir süredir, ulusal liderlik kapsamında yürütülen bu müdahaleyi bütüncül bir mülteci koruma ve dayanıklılık yaklaşımıyla desteklemektedir. Bu yaklaşım, koruma alanının sürdürülmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, hem mülteciler hem de hassas[7] durumdaki ev sahibi toplum üyeleri için hizmetlere erişimin sağlanması amacıyla kamu kurumlarının kapasitelerinin desteklenmesi ve güçlendirilmesi ile sivil toplum aktörleri tarafından sağlanan tamamlayıcı desteklerin mümkün kılınması hedeflenmektedir. Bu kapsamda 3RP'ye yönelik çabalar, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat ile insani yardım-dayanıklılık-kalkınma bağlantısı doğrultusunda, yerelleşme, sürdürülebilirlik ve ulusal aidiyetin güçlendirilmesine giderek daha fazla öncelik vermektedir.

2025'te Değişen Bağlam ve Gelişmeler

2024 yılının sonlarından itibaren Suriye'de yaşanan bağlamsal değişimlerle beraber, Türkiye'den gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüş oranlarında kayda değer bir artış olmuştur. Bu geri dönüşler; gönüllülük, bilgilendirilmiş karar alma, güvenlik ve onur ilkeleri doğrultusunda şekillenen ulusal gönüllü geri dönüş çerçevesi kapsamında gerçekleşmekte olup, yerinde geri dönüş mülakat gözlemleri aracılığıyla izlenmektedir. Aralık 2024'ten bu yana geçen dönemde, 2025 yıl sonu itibarıyla yaklaşık 600.000 Suriyelinin geri döndüğü bildirilmektedir.[8] 2016 yılından bu yana gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlerin toplam sayısının 2025 sonu itibarıyla ise 1,3 milyonu aştığı tespit edilmiştir.[9] Gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüş hareketlerindeki bu artışa yanıt verebilmek amacıyla, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve özellikle Göç İdaresi Başkanlığı, prosedürleri uyarlamış, insan kaynağını artırmış ve sınır kapılarında önemli ölçüde altyapı geliştirmiştir. Bu doğrultuda, gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler kalıcı çözümlere yönelik potansiyel bir yol olarak kısa vadede daha fazla önem kazanmıştır. Bununla birlikte, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin hepsinin gönüllü geri dönüş yapamayabileceği de değerlendirilmektedir. Bazı profillerin geri dönme imkânı bulunmamakta ya da geri dönmeyi tercih etmedikleri görülmektedir. Türkiye

7 Koruma bağlamında hassasiyetlerin tanımı için lütfen 4 numaralı dipnota bakınız.
8 Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, (31/12/2025), Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan: "Son Bir Yılda 600 Bin Suriyeli Misafirimiz Vatanlarına Dönmüştür." https://www.goc.gov.tr/cumhurbaskani-recep-tayyip-erdogan-son-bir-yilda-600-bin-suriyeli-misafirimiz-vatanlarina-donmustur
9 Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye Büyük Millet Meclisi, (15/12/2025), İçişleri Bakani Yerlikaya, TBMM Genel Kurulunda Bakanlığının 2026 Yılı Bütçesini Sundu, https://www.goc.gov.tr/icisleri-bakani-ali-yerlikaya-8-aralik-sonrasinda-550-bin-suriyeli-kardesimiz-ulkesine-dondu

Cumhuriyeti Devleti'nin ülkede kalmaya devam eden mülteciler için sağladığı koruma devam etmektedir. Kapsayıcı yasal çerçeve ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve uluslararası toplumun devam eden yatırımlarına rağmen, insani yardım, koruma ve dayanıklılığa yönelik ihtiyaçlar devam etmektedir. Bu durum, uluslararası etkileşimin ve adil sorumluluk paylaşımının sürdürülmesini gerekli kılmaktadır.

Şubat 2023 depremlerinin etkileri zaman içinde büyük ölçüde hafiflemiş olmakla birlikte, depremden etkilenen bazı mülteci ve ev sahibi toplumdan haneler, afetin sonuçlarından etkilenmeye devam etmektedir. Konut arzının genişletilmesi ve kamu hizmetlerinin yeniden sağlanması konusunda kayda değer ilerleme kaydedilmiş olmakla birlikte, tüm mülteciler ve ev sahibi toplum üyelerinin yeterli barınma, eğitim, sosyal destek ve diğer temel hizmetlere tam olarak erişimini sağlamak amacıyla çalışmaların sürdürülmesine ihtiyaç duyulmaktadır. 2025 yılının ortalarından itibaren, Göç İdaresi Başkanlığı'na bağlı Geçici Barınma Merkezleri (GBM) ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından yönetilen konteyner alanlarında ikamet eden bazı mültecilere, bu tesislerin kapatılmasına yönelik planlara ilişkin bilgilendirme yapılmış olup, bu durum, anılan kişilerin alternatif barınma imkânları arayışına yönelmelerini gerekli kılmıştır. Özel durumları dikkate alınarak, anılan kişilere yalnızca ilk kayıtlı oldukları il ile sınırlı kalmaksızın, ülke genelinde diledikleri bir yere yerleşme seçeneği sunulmuştur. Kaynakların giderek azalmasına rağmen, ortaklar halen insani yardım ihtiyacı bulunan birey ve hanelere yönelik desteklerini sürdürmeye devam edecektir. Uluslararası insani yardım, mülteci koruma ve kalkınma finansmanı alanındaki değişimler nedeniyle, birçok BM kuruluşu ve STK, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni ve mültecileri desteklemeye yönelik faaliyetlerini azaltmak durumunda kalmıştır. Özellikle sivil toplum ortakları bu süreçten daha fazla etkilenmiştir ve bu durum, ülke genelinde personel sayılarında kayda değer bir azalmaya yol açmıştır. Bu gelişmeler, belirli hassasiyet ve/veya risk durumlarında bulunan kişiler için sivil toplum tarafından verilen destek ve hizmetlere erişimi olumsuz etkileyebilmektedir. Mevcut fon kaynaklarındaki azalma nedeniyle 3RP ortaklarının 2026 çağrısı kapsamında katı bir önceliklendirme uygulamak zorunda kalması, özellikle hassas durumdaki geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru sahibi ve statü sahipleri başta olmak üzere, kritik alanlarda desteğin sürdürülmesine yönelik endişeleri gündemde tutmaktadır. Bu kapsamda, 3RP ortaklarının desteklerinin ve YSUY gibi tamamlayıcı programların devamı, mevcut ekonomik koşullarda hassas durumdaki mülteci hanelerin temel ihtiyaçlarını karşılamalarını destekleyen ve olumsuz baş etme mekanizmalarını azaltmaya katkı sağlayan önemli bir sosyal koruma mekanizması olmaya devam etmektedir.

Bölgesel Mülteci Planı (RRP), Suriye krizinin başlangıcında, acil insani yardım ihtiyaçlarına yanıt vermeye odaklanan bölgesel bir mülteci müdahale planı olarak 2012 yılında oluşturulmuştur. Krizin uzamasıyla birlikte RRP; 2015 yılında, mültecilerin ve ev sahibi topluluğun öz yeterliliğini ve dayanıklılığını güçlendirmeye, ulusal ve yerel kurumların yerinden edilmenin uzun vadeli etkilerini sürdürülebilir biçimde yönetme kapasitelerini desteklemeye daha fazla vurgu yapan, dayanıklılık odaklı bir çerçeve olan 3RP'ye dönüşmüştür. Türkiye'de 3RP, Türkiye Cumhuriyeti Devleti liderliğinde yürütülen mülteci müdahalesi

doğrultusunda, ulusal sistemlerin desteklenmesi ve sivil toplum aktörleri aracılığıyla tamamlayıcı yardım sağlanması açısından geniş bir kapsama sahiptir. Son on yılda 3RP, yüzlerce ortağın dâhil olduğu kurumlar arası koordinasyonu sağlamış; yıllık fon çağrısı süreci aracılığıyla onlarca kuruluşun finansman ihtiyaçlarını ifade edebilmesine imkân tanıyarak, bugüne kadar 6 milyar ABD dolarının üzerinde kaynağın harekete geçirilmesine katkı sunmuştur. 3RP Türkiye Planı, değişen bağlama yanıt verebilmek amacıyla güçlendirilmiş önceliklendirme ve sorumlu programlama yaklaşımları doğrultusunda uyum sağlamaya devam etmektedir. Bu kapsamda, ülkede kalması beklenen geniş mülteci nüfusu için koruma alanının sürdürülmesine destek sağlarken, aynı zamanda gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlerin desteklenmesi yoluyla kalıcı çözümlere de katkı sunmaktadır.

Yerelleşme, Sürdürülebilirlik ve Kapsayıcılığın Güçlendirilmesi

Yerinden edilmenin uzama durumu göz önünde bulundurulduğunda, 3RP yerelleşmeyi, sürdürülebilirliği ve mültecilerin ulusal sistemlere dâhil olmasını önceliklendirmeye devam etmektedir. Ulusal hizmetler ve kamu kurumlarıyla tamamlayıcı bir anlayış çerçevesinde çalışan ulusal ve yerel sivil toplum kuruluşları, belediyeler ve mülteci liderliğindeki kuruluşlar, topluluklara erişim ve topluluklarla iletişim kurulması açısından kilit aktörler olmayı sürdürmektedir. İlgili kuruluşlar ve yapılar, toplumsal uyum dâhil olmak üzere bireysel ve topluluk düzeyinde dayanıklılığın güçlendirilmesini desteklemekte, kamu hizmetlerine erişimi kolaylaştırmakta ve başka yollarla yeterli desteğe erişemeyen, özel risk ve/veya hassasiyet durumları bulunan mülteciler ile ev sahibi toplum üyelerine yönelik tamamlayıcı ve ihtiyaca özgü hizmetler ile yardımlar sunmaktadır. Son on yılda yerel aktörlerle kurulan güçlü ve adil ortaklıklara dayanan 3RP yaklaşımı; kaynak mobilizasyonuna yönelik çabalar, çok yıllı ve esnek fonlamaya ilişkin savunuculuk faaliyetleri ile BM kuruluşları ve yerel ortaklar arasında karşılıklı kapasite paylaşımıyla şekillenmeye devam edecektir.[10] Özellikle toplum temelli ve mülteci liderliğindeki kuruluşlar, hizmet sundukları topluluklarla güçlü ve yerleşik bağlara sahiptir. Bu durum, güçlü katılım ve iletişimi mümkün kılmakta; topluluk kapasitelerinin ve dayanıklılığının güçlendirilmesine yönelik çabalar dâhil olmak üzere yürütülen girişimlerin etkisini artırmakta ve müdahale planlaması dâhil olmak üzere 3RP kapsamındaki tüm faaliyetlerde insan odaklı yaklaşımların güçlendirilmesine katkı sunmaktadır. Buna ek olarak 3RP, mülteci destek faaliyetlerinin verimliliğini ve etkinliğini artırmayı amaçlayarak, öngörülebilir yönlendirme mekanizmalarının desteklenmesi ve hizmetlere erişimin önündeki engellerin tespit edilmesi gibi alanlarda yerel sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumları arasındaki iş birliğini sağlamaya ve desteklemeye devam etmektedir. Bu çalışmalar, aynı zamanda sistemlerin güçlendirilmesine ve yürütülen girişimlerin sürdürülebilirliğine katkı sunmaktadır. Ulusal kurumlara ve yerel toplum temelli ortaklara verilen destek, birbirini tamamlayan ve karşılıklı olarak güçlendiren yaklaşımlar olup, hem mülteciler hem de yerel topluluklar açısından ortak fayda üretmektedir.

10 Bu yaklaşımlar; GCR'nin 37 ve 40. maddeleri, yerinden edilme ve vatansızlık bağlamlarında yerelleşmenin ilerletilmesine yönelik Küresel Mülteci Forumu çok paydaşlı taahhüdü (bağlantı) ile Büyük Mutabakat (Grand Bargain) ile uyumludur.

Mevcut Durum, Zorluklar, İhtiyaçlar ve Hassasiyetler

Göç İdaresi Başkanlığı verilerine göre Türkiye, Şubat 2026 itibarıyla ülkede ikamet eden 2,3 milyon civarı geçici koruma sağlanan Suriyeli ile dünyadaki en büyük mülteci nüfuslarından birine ev sahipliği yapmaya devam etmektedir.[11] Aralık 2024 ve Aralık 2025 dönemi arasında yaklaşık 600.000 Suriyelinin gönüllü olarak geri dönüş gerçekleştirdiği bildirilmiştir.[12] Gözlemlenen eğilimler, 2026 yılında da gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlerin düzenli bir şekilde devam edeceğine işaret etmektedir. Türkiye'deki Suriyelilerin neredeyse yarısını (%47) çocuklar oluştururken, 65 yaş üzerindeki nüfus görece sınırlı bir orana sahiptir (%2).[13] Suriyelilerin arasında erkeklerin oranı (%52), kadınlara kıyasla biraz daha yüksektir.[14] Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, Türkiye genelinde çok sayıda ilde kayıtlı olarak ikamet etmekte olup, altı il 1,4 milyon civarı Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır: Istanbul (402.738), Gaziantep (321.857), Şanlıurfa (192.793), Adana (174.174), Mersin (144.851) ve Hatay (139.443).[15] Suriyelilerin büyük çoğunluğu kentsel alanlarda; bir kısmı ise kırsal ve tarımsal alanlarda yaşamakta ve çalışmaktadır. Göç İdaresi Başkanlığı tarafından yüksek hassasiyete sahip olduğu değerlendirilen sınırlı sayıda hane ise Türkiye'nin Güneydoğu bölgesindeki GBM'lerde ikamet etmektedir. 2026 yılının başı itibarıyla Suriyelilerin büyük çoğunluğu yedi ila 11 yıldır zorla yerinden edilmiş durumdadır. Ayrıca 2011 yılından bu yana ve 2024 sonu itibarıyla neredeyse 875.000 geçici koruma sağlanan Suriyelinin Türkiye'de doğduğu tahmin edilmektedir.[16] Buna ek olarak, Türkiye 2025 sonu itibarıyla farklı uyruklardan yaklaşık 147.000 uluslararası koruma statü sahibi ve başvuru sahibine ev sahipliği yapmaktadır.[17]

Koruma Çerçevesi

Türkiye'nin mültecilere ilişkin uluslararası koruma çerçevesi 2013 tarihli YUKK ve ilgili mevzuata, kitlesel olarak gelen yabancılar özelinde ise 2014 tarihli Geçici Koruma Yönetmeliği'ne dayanmaktadır.[18] Türkiye, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma statü sahibi ve başvuru sahiplerine ulusal sistemler aracılığıyla temel hizmetlere erişim sağlamaya devam etmekte olup, bu durum mültecilere yönelik kapsayıcılığın temelini oluşturmaktadır. YUKK uyarınca bu hizmetler sağlık, eğitim ve sosyal hizmetleri kapsamaktadır. Ev sahibi toplum ve kamu kurumları üzerindeki baskıyı azaltmak amacıyla mültecilerin adreslerini belirli bir ilde kaydettirmeleri ve kayıtlı oldukları ilde ikamet etmeleri gerekmekte olup, bu uygulama mülteci nüfusunun ülke geneline dağıtılmasını sağlamaktadır. Mültecilere çalışma izni muafiyeti başvurusu da dâhil olmak üzere, YUKK'a tamamlayıcı düzenlemeler, kayıtlı ve düzenli istihdama erişim hakkı tanımaktadır. YUKK ayrıca yeni gelenlerin kaydı ve YUKK kapsamında yasal statü verilmesi sonrasında belgelendirme ve haklara erişim gibi koruma prosedürlerini de düzenlemektedir. Uluslararası koruma ve geçici koruma kapsamındaki ilgili prosedürler, kayıt işlemleri, gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüş süreçlerine ilişkin işlemler ile özel ihtiyaç

11 Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, (05/02/2026), Geçici Koruma, https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638
12 Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, (31/12/2025), Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan: "Son Bir Yılda 600 Bin Suriyeli Misafirimiz Vatanlarına Dönmüştür." https://www.goc.gov.tr/cumhurbaskani-recep-tayyip-erdogan-son-bir-yilda-600-bin-suriyeli-misafirimiz-vatanlarina-donmustur
13 Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, (05/02/2026), Geçici Koruma, https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638
14 Age.
15 Age.
16 Anadolu Ajansı (AA), (25/12/2024), İçişleri Bakanı Yerlikaya: Son 15 günde Suriye'ye dönenlerin sayısı 25 bini geçti, https://www.aa.com.tr/tr/gundem/icisleri-bakani-yerlikaya-son-15-gunde-suriyeye-donenlerin-sayisi-25-bini-gecti/3432689
17 Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğü, (28/11/2025), https://istanbul.goc.gov.tr/goc-ve-aile-temali-4-uluslararasi-goc-konferansi-goc-idaresi-baskani-huseyin-kokun-katilimiyla-gerceklestirildi
18 Asıl ve sürekli olan uluslararası koruma sistemidir. Geçici koruma, kitlesel hareketler sonrasında belirli bir süre ve belirli bir grup için uygulanmaktadır.

sahibi bireylerin tespiti ve yönlendirilmesi Göç İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. YUKK, bireysel durumlarından kaynaklanan özel ihtiyaç sahibi kişilere haklar ve prosedürler bakımından öncelik tanınmasını ve bu kişilerin genellikle Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) tarafından yürütülen uzmanlaşmış hizmetlere yönlendirilmesini öngörmekte; böylece risk ve hassasiyet durumlarının ele alınmasını sağlamaktadır.

YUKK ayrıca, Türkiye'de sosyal uyumu güçlendirmek, öz yeterliliği desteklemek ve ev sahibi toplum üyeleri ile geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler de dâhil yabancıların uyum içinde yaşamalarını sağlamak amacıyla, hukuki çerçeveye "uyum" kavramını kazandırmıştır. On İkinci Kalkınma Planı da Türkiye'de yaşayan yabancıların sosyal, ekonomik ve kültürel hayata uyumlarının desteklenmesine atıfta bulunarak, bu hedefleri desteklemektedir.[19] YUKK'ta öngörüldüğü üzere, geçmiş yıllarda belediyeler ve sivil toplum kuruluşları dâhil olmak üzere çok sayıda kamu kurumu ve özel kuruluş, uyumun güçlendirilmesini amaçlayan girişimlerde yer almıştır.

Zorluklar, İhtiyaçlar ve Hassasiyetler

Türkiye'nin ilerici uluslararası koruma ve geçici koruma politikalarına ve sağlanan önemli uluslararası desteğe rağmen, ülkedeki birçok mülteci için genel durum; artan yaşam maliyetleri ile katılım ve kapsayıcılık önündeki devam eden zorluklar dâhil olmak üzere sosyokültürel ve sosyoekonomik faktörler nedeniyle zorlu olmaya devam etmektedir.

Yerinden edilme ve yoksulluğun etkileri ile sosyokültürel normların ve özel ihtiyaçların etkileri tüm mülteci grupları tarafından eşit şekilde hissedilmemektedir. 3RP ortakları; yaşlı bireyler, engelli bireyler, kronik hastalığı olan kişiler, mevsimlik tarım işçileri ve kırsal nüfus için artan ihtiyaçlar tespit etmiştir. Özellikle sorumlusu kadın olan haneler, daha düşük istihdam olanakları ve daha yüksek yoksulluk oranları nedeniyle artan zorluklar ve risklerle karşı karşıyadır. 2023 depremlerinden etkilenen bölgelerde yaşayan mülteciler ve ev sahibi toplum üyeleri, aşırı kalabalık yaşam koşulları, artan kiralar ve sınırlı yaşanabilir konut seçenekleri nedeniyle afetin sonuçlarından etkilenmeye devam etmektedir. Saha gözlemleri ve uluslararası koruma ihtiyacı içindeki kişilerin geri bildirimleri, kayıt ve belgelendirme süreçlerini güçlendirme amaçlı desteklerin sürdürülmesinin ne denli önemli olduğunu desteklemektedir. 3RP ortakları ayrıca, özellikle gençlerin durumu konusunda kaygılarla birlikte, farklı gruplar arasında artan psikososyal ihtiyaçlar tespit etmiştir. Bu gruplar içindeki birçok birey, güvenlik, onur ve refahın korunması için kamu kurumlarından hedefe yönelik, 3RP ortaklarındansa tamamlayıcı yardıma ihtiyaç duymaya devam etmektedir. Hassas gruplara ilişkin engellilik durumu, yaş ve cinsiyet gibi farklı özelliklere yönelik detay sunan veriye sınırlı erişim, etkin ve hedefe yönelik yardım sunumunu zorlaştırmaktadır. Ayrıca, 3RP ortaklarını etkileyen mevcut finansman zorlukları, kamu hizmetlerine erişim ve kayıt süreçlerinin desteklenmesi dâhil olmak üzere hassas durumda olan ve risk altındaki kişilere tamamlayıcı hizmetler sunan uzun soluklu sivil toplum programlarını da etkilemektedir.

Mülteciler ve ev sahibi toplum üyeleri arasındaki bazı grupların dayanıklılığı ve öz yeterliliği zorluklarla karşı karşıya olup, birçok mülteci sosyal koruma programlarına ve insani yardıma bağımlı olmaya devam etmektedir. Eylül 2025'te, sadece mültecilerle gerçekleştirilen kurumlar arası Topluluk Nabzı anketine göre, katılımcıların yaklaşık %49'u sosyal yardım aldığını; bu yardımların çoğu durumda hane ihtiyaçlarını yalnızca kısmen karşıladığını veya hiç karşılamadığını belirtmiştir.[20] Ankete katılan mülteci hanelerin yalnızca yaklaşık %10'u temel ihtiyaçlarını tam olarak karşılayabildiğini bildirmekte; kira, gıda ve faturalar en yüksek harcama kalemleri arasında yer almaktadır.[21] Bu ankete göre artan kiralar, uygun fiyatlı konut seçeneklerinin sınırlılığı ve aşırı kalabalık veya standart altı yaşam koşulları nedeniyle barınma sorunları devam etmekte; bu durum hane bütçeleri üzerinde ek baskı oluşturmakta

19 T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, On İkinci Kalkınma Planı (2024–2028), paragraf 816.

20 3RP Koruma Sektörü, Topluluk Nabzı 2025 (Eylül 2025). Tüm anonimleştirilmiş verilere bu PowerBI Gösterge Paneli üzerinden erişilebilir.

21 Age.

ve birçok mülteci aileyi barınmayı diğer temel ihtiyaçların önüne koymaya zorlamaktadır. Bunun sonucunda ankete katılan bazı hanelerin yeterli gıda tüketimini, sağlık hizmetlerine erişimi veya kış aylarında ısınmayı sürdüremez hale geldiği ve bu durumun da hassasiyet ve risk durumlarını derinleştirebildiği görülmektedir. Sosyal Uyum Yardımı (SUY) Programı'nın 3. Dağıtım Sonrası İzleme (PDM 3) raporu, Türk Kızılayı'nın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı iş birliğinde yürüttüğü çalışma kapsamında, yararlanıcıların tükettiği gıdanın hem miktarında hem de kalitesinde belirgin bir bozulmaya işaret eden paralel bulgular ortaya koymaktadır. Ayrıca rapor, hanelerin temel ihtiyaçlarını karşılamak için giderek daha fazla borçlanmaya başvurduğunu; gıdanın ise borçlanan hanelerin yüzde 80'i tarafından en sık borçlanılan kalem olduğunu göstermektedir.[22] Yeterli gelir elde edemeyenler için olumsuz başa çıkma mekanizmalarına başvurma riski artabilmekte olup, bu risklerin azaltılması için devam eden destek ve müdahalelere ihtiyaç duyulmaktadır.[23]

Uluslararası Koruma Başvuru Sahipleri ve Statü Sahipleri

Afganistan, İran, Irak ve diğer ülkelerden bireyler Türkiye'de uluslararası koruma arayışında olmaya devam etmektedir. Anılan bireyler, genellikle düzensiz yollarla Türkiye'ye giriş yapmakta olup, uluslararası koruma ihtiyacı bulunanların İl Göç İdaresi Müdürlüklerine (İGİM) başvurarak uluslararası koruma başvurusunda bulunmaları gerekmektedir. Gelen kişiler, yerinden edilmiş bireyler olarak genellikle sınırlı maddi kaynaklarla ve çatışma, zulüm ve/veya tehlikeli seyahat güzergâhlarından kaynaklanan artan koruma ihtiyaçlarıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Kayıt ve belgelendirme, uluslararası koruma ihtiyacı içindeki kişilerin sağlık, eğitim ve kayıtlı istihdam gibi haklara erişimini mümkün kılmaktadır, bu nedenle kayıt ve belgelendirmeye süreçlerine yönelik desteklerin sürdürülmesi önemini korumaktadır. Türkiye'deki mülteci müdahalesi kapsamında yürütülen fonlama ve programlama faaliyetleri ağırlıklı olarak geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik programlar ve hizmetlere odaklanmayı sürdürürken, Suriyeli olmayan uluslararası koruma kapsamındaki mülteciler için tercüme hizmetleri de dahil olmak üzere mevcut hizmetlere erişimi kolaylaştıran özel programlar, hizmetler ve destek mekanizmaları sınırlı kalmaktadır. Uluslararası korumaya ihtiyaç duyan yabancılar (bekar erkekler, bekar kadınlar ile refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar gibi), sömürü, insan ticareti ve yoksulluk açısından artan risklerle karşı karşıyadır. YUKK'un etkin bir şekilde uygulanması ve diğer bölgelere doğru tehlikeli hareketlerin önlenmesi amacıyla Göç İdaresi Başkanlığı ve ilgili diğer paydaşlara yönelik kurumsal desteğin sürdürülmesi temel bir yaklaşım olmaya devam etmektedir.

Çözüm Çerçevesi

Bölge genelindeki değişken insani ve ekonomik durum, çözüm yollarının doğrusal olmayan niteliği ve yukarıda özetlenen daha geniş bağlam çerçevesinde, ulusal koruma alanının devamlılığı ve hizmetlere adil erişimin sağlanması temel önemini korumaktadır. Bu çabalar yalnızca acil ihtiyaçların karşılanması açısından değil, aynı zamanda mülteciler için ilkeli ve sürdürülebilir çözümlerin aranabilmesi için gerekli koşulların korunması bakımından da kritik önemdedir. Bu çözümler; gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler, üçüncü ülkeye yerleştirme ve tamamlayıcı yollar ile uzun vadede Türkiye'de kalmaya devam edenler için geçiş niteliğinde bir yaklaşım olarak uyumun güçlendirilmesi ve mültecilerin ekonomiye katkılarının artırılmasını içermektedir.

Gönüllü, Güvenli, Onurlu ve Düzenli Geri Dönüşler

2024 sonlarından bu yana Türkiye'den Suriye'ye gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler kayda değer bir şekilde artmış olup, Aralık 2025 itibarıyla 600,000 kişi geri

22 Türk Kızılayı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sosyal Uyum Yardımları (SSN) Programı 3. Dağıtım Sonrası İzleme (PDM) Raporu, Şubat 2026, s. 14, https://platform.kizilaykart.org/en/Doc/rapor/SSN_PDM_3_Report.pdf

23 Age.

dönmüştü.[24] Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (UNHCR) gönüllü geri dönüş izleme verileri, geri dönen nüfusun dengeli bir cinsiyet profiline sahip olduğunu, çocukların yüksek bir oran oluşturduğunu ve yaşlı bireylerin sayısının sınırlı olduğunu göstermektedir. Türkiye'deki mülteciler ağırlıklı olarak Halep, İdlib, Şam ve Hama'ya geri dönmektedir. Ayrıca geri dönenlerin paylaştığı bilgiler, geri dönüş kararının çeşitli nedenlere dayandığını ortaya koymaktadır. Bunlar arasında Suriye'deki siyasi gelişmeler ve görece iyileşen güvenlik durumu, aile birleşimi veya aile yükümlülükleri ile nostalji, mülkiyet haklarının yeniden tesisine ilişkin istekler ve istihdam ihtiyaçları yer almaktadır. Geri dönenler içinde küçük bir grup ise Türkiye'deki ekonomik ve barınmaya ilişkin zorlukları geri dönüş gerekçesi olarak belirtmektedir[25] Bununla birlikte, anketler Türkiye'deki Suriyelilerin yarısından fazlasının (56%) yakın gelecekte geri dönmeyi planlamadığını göstermektedir.[26]

Üçüncü Ülkeye Yerleştirme ve Tamamlayıcı Yollar

Üçüncü ülkeye yerleştirme, ulusal sistemler veya yerel çözümler aracılığıyla ele alınamayan yüksek risk veya özel durumlarla karşı karşıya olan bireyler için temel bir koruma mekanizması olmaya devam etmektedir. Aynı zamanda, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat kapsamında devletlerin üçüncü ülke çözümlerine erişimi genişletme yönündeki taahhütleri doğrultusunda, uluslararası sorumluluk paylaşımının önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Bununla birlikte, üçüncü ülkeye yerleştirme uzun süredir son derece sınırlı bir kalıcı çözüm seçeneği olarak kalmıştır. Son yıllarda ise başlıca varış ülkelerindeki politika ve kota değişiklikleri nedeniyle küresel ölçekte bu alanda ciddi daralmalar yaşanmıştır. Bu eğilim 2025 yılında Türkiye'den üçüncü ülkelere yerleştirilebilen mülteci sayılarını etkilemiştir ve 2026 yılında da sayıların bu durumdan etkilenmesi beklenmektedir.

UNHCR, üçüncü ülkeye yerleştirme için ayrıntılı hassasiyet ve koruma kriterlerini karşılayan mültecileri değerlendirmeye devam etmektedir. Ayrıca geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma kapsamındaki Afgan ve İranlı mülteciler de dâhil olmak üzere acil koruma ihtiyacı bulunan kişiler için üçüncü ülkeye yerleştirme kotalarının korunması yönünde devletlerle savunuculuk çalışmalarını sürdürmektedir.

Tamamlayıcı yollar, Türkiye'deki mültecilerin geleneksel üçüncü ülkeye yerleştirme dışındaki diğer üçüncü ülke fırsatlarına erişimini sağlayan ilave, güvenli ve düzenli yollar da sunmaktadır. Bunlar arasında aile birleşimi, eğitim ve burs programları ile iş gücü hareketliliği programları yer almaktadır. Tamamlayıcı yollar, koruma yaklaşımlarının genişletilmesi, kendine yeterliliğin desteklenmesi ve uzun vadeli çözümlerin mümkün kılınması açısından giderek daha önemli bir rol oynasa da tüm mülteciler için erişilebilir değildir ve kabul eden ülkeler tarafındaki idari, hukuki ve mali engeller nedeniyle sınırlı kalmayı sürdürmektedir. Mültecilerin kapasitesini temel alan ve güçlendiren erişilebilir ve koruma hassasiyeti gözeten yolların genişletilmesi için devletler ile BM kuruluşları ve STK'lar arasında sürekli iş birliği gerekmektedir.

Koruma

Koruma ortakları, yerinden edilme durumunun uzaması, mülteciler etkileyen değişen idari uygulamalar, artan sosyoekonomik zorluklar ve bireysel durumlara özgü riskler dâhil olmak üzere çeşitli nedenlerle yüksek sayıda karmaşık koruma vakası bildirmeye devam etmektedir. Hanehalkı kaynaklarının sınırlılığına bağlı olarak gözlemlenen olumsuz başa çıkma mekanizmaları arasında temel gıda harcamalarının azaltılması, borçlanma veya havalelere bağımlılık, veresiye gıda alımı ya da borç altına girilmesi ve çocuk işçiliği ile çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik gibi zararlı uygulamalara başvurulması yer almaktadır.

24 Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, (31/12/2025), Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan: "Son Bir Yılda 600 Bin Suriyeli Misafirimiz Vatanlarına Dönmüştür." https://www.goc.gov.tr/cumhurbaskani-recep-tayyip-erdogan-son-bir-yilda-600-bin-suriyeli-misafirimiz-vatanlarina-donmustur

25 UNHCR, (07/02/2026), Suriye Durum Krizi ile İlgili Anlık Bölgesel Güncelleme #63, https://www.unhcr.org/media/syria-situation-regional-flash-update-63?utm_source=Klaviyo&utm_medium=email&_kx=oEHZClIbqAkU5o05TPPRJ5WDhDYsQ6KqKurcsl5JYyE.SkVQND

26 3RP Koruma Sektörü, Topluluk Nabzı 2025 (Eylül 2025). PowerBI Gösterge Paneli

Başlıca koruma kaygıları arasında, hane içinde ve dışında kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet ile hassasiyet gerektiren durumlara ve belirli zorluklara maruz kalmış mültecilerin karşılaştığı riskler yer almaktadır.

Uzmanlaşmış destek, yönlendirme ve hukuki ile psikososyal danışmanlık ihtiyacı sürmesine rağmen, azalan finansman 3RP ortaklarının belirli gruplara sağladığı tamamlayıcı destekler dâhil olmak üzere birçok kilit ilde ortakların kapasitesini ve operasyonel varlığını önemli ölçüde azaltmıştır. Bu durum, saha erişimini ve ortaya çıkan ihtiyaç ve koruma risklerinin zamanında tespitini sınırlamakta, yönlendirme mekanizmalarını daraltmakta ve zaten aşırı yük altındaki kamu hizmetleri üzerindeki baskıyı artırmaktadır. Sonuç olarak, birden fazla hassasiyet durumunun üst üste gelmesi nedeniyle temel hizmetlere ve koruma desteklerine erişimde güçlük yaşayabilecek mültecilere ilişkin endişeler devam etmektedir.

Eğitim

Mülteci çocuk ve gençlerin okullaşma oranlarında kayda değer ilerleme sağlanmıştır ve Mart 2026 itibarıyla 1.032.321 okul çağındaki nüfusun %76,17'sine karşılık gelen 786.295 çocuk eğitime kayıtlıdır. Bununla birlikte, eğitime erişim bütün çocuklar için hâlen eşit düzeyde olamayabilir.[27] Eğitime erişimde eksiklikler özellikle ortaöğretim ve lise seviyelerinde devam etmektedir. Okul terk risklerinin daha belirgin olduğu bu seviyelerde yaklaşık 154.182 çocuk okula kayıtlı değildir; bunların 9.312'si ortaokul, 144.182'si ise lise seviyesindedir.[28] İlköğretimde okullaşma oranları kız ve erkek çocuklar için görece istikrarlı olmakla birlikte, özellikle ergenler dil zorlukları, ulaşım ve okul materyali maliyetleri, aile içindeki ekonomik baskılar ve engelli çocuklar için sınırlı özel ve kapsayıcı eğitim seçenekleri gibi engellerle karşılaşmaktadır. Buna ek olarak, farklı düzeylerdeki Türkçe bilgisi, akran zorbalığı ve süregelen cinsiyet normları zaman içinde öğrenme kaybına ve eğitimden uzaklaşmaya sebep olmaktadır. Buna ek olarak, Türkçe dil yeterliliğindeki farklılıklar ve akran zorbalığı ile birlikte yukarıda belirtilen ekonomik zorluklar, bazı ailelerin baş etme mekanizması olarak çocuk işçiliği veya çocuk yaşta, erken ve zorla evliliklere başvurmaya devam etmesine yol açmakta ve bu durum eğitim sürekliliğini olumsuz etkilemektedir.[29] Eğitime erişimin güçlendirilmesi için telafi programları, dil desteği ve hassas durumdaki öğrenciler için hedefe yönelik müdahalelere acil ihtiyaç vardır.

Sağlık

Mültecilerin Sağlık Bakanlığı (SB) tarafından yönetilen kamusal sağlık sistemine erişimi, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıyla benzer bir temelde devam etmektedir. Ancak, 2026'dan itibaren Geçici Koruma Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikler doğrultusunda geçici koruma sağlanan Suriyelilerden katkı payı alınmasını gerektiren düzenlemeler nedeniyle sağlık hizmetlerine erişimin azalabileceği öngörülmektedir.[30] Bununla birlikte, Sağlık Bakanlığı'nın ilk basamak sağlık hizmetleri geçici koruma sağlanan Suriyeliler için kesintisiz şekilde devam etmekte olup, sağlık hizmetlerinin sunulması amacıyla 81 ilde 248 Yabancı Uyruklular Polikliniği açılmıştır.[31] Uluslararası koruma başvuru sahiplerinin sağlık sigortalarının geçersiz hale gelmesi ve yeniden etkinleştirilmesinde değişkenlik gösterebilen uygulamalar, ulaşım maliyetleri, dil zorlukları, bilgi eksiklikleri, sosyokültürel normlar ve özellikle kırsal ve depremden etkilenen bölgelerde tesis kapasite kısıtları sağlık hizmetlerine erişimde bildirilen diğer engeller arasındadır. Bu sebeple, ortakların gözlemlerine göre kronik hastalığı olan bireyler için sağlık hizmetlerine erişim genel olarak zor olabilmektedir. Ayrıca, yaşlı ve engelli bireyler rehabilitasyon hizmetlerine, yardımcı cihazlara, kronik hastalık tedavilerine ve uzun dönemli bakıma erişimde ilave zorluklarla karşılaşmaya devam etmektedir. Ayrıca, mülteci topluluklardan alınan girdilere dayanarak, güvenilir bilgiye sınırlı erişim, özellikle cinsel ve

27 MEB tarafından paylaşılan veriler.
28 Age.
29 3RP Koruma Sektörü, Topluluk Nabzı 2025 (Eylül 2025). Tüm anonimleştirilmiş verilere bu PowerBI Gösterge Paneli üzerinden erişilebilir.
30 Ocak 2026 itibarıyla, ücreti karşılayamayacak durumda olan kişiler için muafiyet imkânı sağlayan bazı istisnalar olsa da mülteciler sağlık hizmetlerine erişim için katkı payı ödemekle yükümlü olacaktır. Bu düzenleme, uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahipleri için birkaç yıldır yürürlükte olup, geçici koruma sağlanan Suriyeliler için ise 2026 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bkz.: Resmî Gazete, 28 Kasım 2025.
31 Sağlık Bakanlığı, https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/yup.html

üreme sağlığı hizmetleri ile anne sağlığına ilişkin olarak sağlık hizmeti arama davranışının önünde önemli bir engel olmaya devam etmektedir.[32] Engelli bireyler ise Engellilik Sağlık Kurulu Raporu alma süreçlerinde ve yardımcı cihazların kısmi maliyetlerini karşılama konusunda ek zorluklarla karşılaşmaktadır.[33] Bununla birlikte, sağlık hizmetlerinin geçici koruma sağlanan Suriyelilere daha etkin ve verimli şekilde sunulması ve dil ile kültürel engellerin aşılması amacıyla, yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde ilçe toplum sağlığı merkezlerine bağlı birimler olarak Göçmen Sağlığı Merkezleri (GSM) kurulmuştur. GSM'ler, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını kapsayan aile hekimliği sistemine benzer şekilde, yaklaşık her 4.000 kişiye bir hekim ve bir yardımcı sağlık personelinden oluşan Göçmen Sağlığı Birimlerini (GSB) içermektedir. Nüfusun görece yüksek olduğu ve tam donanımlı kamu hastanelerine uzak Geçici Barınma Merkezlerinde ve 20.000'den fazla Suriyelinin yaşadığı yerleşimlerde güçlendirilmiş GSM'ler kurulmuştur. GSM'lerde, Suriyeli sağlık personelinin yanı sıra, iki dilli (Arapça-Türkçe) hasta yönlendirme personeli ve destek personeli de istihdam edilmektedir. Sağlık hizmetlerine ilişkin genel memnuniyet düzeyi görece yüksek olmakla birlikte,[34] bahsedilen zorluklar devam etmektedir. Bu durum, önleyici, birinci basamak ve uzman sağlık hizmetlerine kapsayıcı ve adil erişimin sağlanabilmesi için sürdürülebilir kurumsal desteğin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, toplum sağlığı çalışanları aracılığıyla yürütülen çalışmalar dâhil olmak üzere, topluluklara yönelik sürekli erişim faaliyetlerinin önemini de vurgulamaktadır.

Hâlen devam etmekte olan yerinden edilme durumu, ekonomik güçlükler ve geleceğe ilişkin belirsizliklerin giderek artan etkileri mültecilerin ruh sağlığı ve psikososyal refahını etkilemeye devam etmekte, özellikle ergenler ve gençler üzerinde belirgin etkiler görülmektedir. Mülteciler arasında depresyon, kaygı, sosyal soyutlanma ve madde kullanımı vakaları gözlemlenmektedir. Ancak, kapsayıcı sağlık sistemi kapsamında mevcut olmasına rağmen, kapasite kısıtları, damgalama ve dil bariyeri nedeniyle, uzmanlaşmış ruh sağlığı ve psikososyal destek hizmetlerine erişim sınırlı kalmaktadır. Daha önce sıklıkla STK'lar tarafından yürütülen topluluk temelli psikososyal faaliyetler ve güvenli alanlar, finansman kısıtları nedeniyle bazı yerlerde azalmıştır. Ulusal ve yerel sistemler genelinde, sivil toplum ortakları aracılığıyla da olmak üzere, ruh sağlığı ve psikososyal destek hizmetlerinin güçlendirilmesi refahın daha fazla bozulmasını önlemek açısından önemlidir.

Ekonomik Güçlendirme

Türkiye mültecilerin kayıtlı işgücü piyasasına katılımını da içeren kapsayıcı ekonomik politikalara uzun süredir bağlılık göstermektedir. Ancak, birçok mülteci halen insan onuruna uygun iş ve anlamlı ekonomik katılım konusunda zorluklarla karşılaşmaya devam etmekte ve bu durum öz yeterlilik ve dayanıklılık yönünde ilerlemeyi sınırlamaktadır. Mültecilerin iş gücü piyasasında kayıtlı istihdama erişimini sağlayan yasal çerçeve ve düzenlemeler mevcut olmakla birlikte, özellikle düşük vasıflı işlerde kayıt dışı istihdam önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Buna ek olarak, Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik ile Uluslararası Koruma Başvuru Sahipleri ve Uluslararası Koruma Statü Sahiplerinin Çalışmasına Dair Yönetmelik kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), Türkiye'de uluslararası koruma başvurusunda bulunan yabancılara çalışma izinleri düzenleyerek kayıtlı istihdama erişim imkânı sağlamaktadır.[35] İlgili mevzuat, Ekim 2024'te yapılan bir değişiklikle, geçici koruma sağlanan Suriyeliler için Göç İdaresi Başkanlığı onayı yoluyla muafiyet tanıyacak

32 3RP Koruma Sektörü, Topluluk Nabzı 2025 (Eylül 2025). Tüm anonimleştirilmiş verilere bu PowerBI Gösterge Paneli üzerinden erişilebilir.

33 Genel sağlık sigortası bulunmayan yabancılar, bazı hizmetlere erişim için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarında olduğu gibi ücret ödemek durumunda kalabilir.

34 2017-2023 dönemine ait Suriyeliler Barometresi araştırma raporları serisi, istikrarlı bir şekilde Suriyelilerin sağlık hizmetlerini ihtiyaçlarını en yeterli şekilde karşılayan kamu hizmeti olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Bkz.: Prof. Dr. Erdoğan, Suriyeliler Barometresi 2023, s. 212–213. https://www.unhcr.org/tr/en/publications/syrians-barometer-2023-english

35 ÇSGB verilerine göre, yabancılara verilen çalışma izni sayısı 2023 yılında 239.835 iken 2024 yılında 300.852'ye yükselmiş olup, 2024 yılında verilen izinlerin 117.334'ü Suriyelilere (2023: 108.520) verilmiştir. Bu sayı, ikamet izni sahipleri ile geçici koruma sağlanan Suriyelilere verilen tüm izinleri kapsamaktadır. Türkiye Cumhuriyet Devleti, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), Yabancı Çalışma İzin İstatistikleri – 2024, https://www.csgb.gov.tr/%C4%B1statistikler/calisma-hayati-%C4%B1statistikleri/resmi-%C4%B1statistik-programi/yabancilarin-calisma-izinleri/

şekilde güncellenmiştir.[36] Suriyeliler arasında kayıt dışılığın yüksek düzeyde olmasının başlıca nedenleri; sosyokültürel normlar, 2024 yılında çalışma izni muafiyetine yönelik mevzuat değişikliklerine rağmen bazı bireylerin çalışma izni ediniminde yaşadığı zorluklar, becerilerine uygun kayıtlı iş fırsatlarının sınırlı olması, kayıt dışılığın görece yüksek olduğu sektörlerde yoğunlaşmaları ve genel ekonomik koşullardır. Buna ek olarak, Suriyelilere bağlı olarak ortaya çıkan işgücü arz fazlası, ücretler üzerinde aşağı yönlü baskı oluşturarak bu durumu daha da zorlaştırabilmektedir. Mülteciler, becerilerine bağlı olarak çoğu zaman düşük ücretli, güvencesiz veya tehlikeli işlerde çalışmak zorunda kalmakta; kayıt dışı istihdam nedeniyle iş güvencesi, sosyal güvenlik ve emeklilik haklarına erişimden mahrum kalmaktadır. Kayıt dışılığın azaltılması amacıyla 2024 yılında çalışma izni mevzuatında yapılan değişiklikler, geçici koruma sağlanan Suriyelilere çalışma izni muafiyeti başvurusu imkânı tanımış ve kayıtlı işgücü piyasasına erişim için basitleştirilmiş ve ücretsiz bir prosedür sağlamıştır.[37] Yeni çerçevenin topluluklar nezdinde tanıtılması ve bu alanda farkındalığın artırılması gerekmektedir. Bu sayede insan onuruna uygun işlere erişimin genişletilmesine olumlu katkı sağlanması beklenmektedir.

Gelir elde edilmesinin önündeki engeller; özellikle yaşlı bireyler ve sosyokültürel normlardan etkilenen ya da bakım sorumlulukları bulunan kadınlar için beceri uyumsuzlukları veya istihdam edilebilir beceri eksikliğinden de kaynaklanmaktadır. Özellikle istihdamda, eğitimde veya herhangi bir mesleki eğitim programında yer almayan (NEET) gençlerin sayısı kaygı vericidir. Bu durum, gençlerin gelir getirici işler yoluyla öz yeterlilik kazanmalarını önemli ölçüde sınırlamaktadır. 2022 yılında 18-29 yaş aralığındaki Suriyelilerin arasında NEET oranı %38 olarak kaydedilmiş olup, bu oran genç erkeklerde %19, genç kadınlarda ise %56 düzeyindedir.[38] Bu durum belirgin bir cinsiyet farkına işaret etmektedir. Mülteciler, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), halk eğitim merkezleri veya belediyeler tarafından sunulan beceri, hobi ve mesleki kurslara katılma hakkına sahiptir; ancak bu imkânların tanıtımı için mülteci topluluklara yönelik sürekli ve kişiselleştirilmiş erişim gerekmektedir. Beceri geliştirme programlarına erişimin artırılması, kayıtlı istihdam olanaklarının artırılması, iş geliştirme desteklerinin sağlanması ve güvenli ve insan onuruna uygun çalışma koşullarının temini yönündeki çabaların sürdürülmesi ekonomik dayanıklılığın desteklenmesi açısından yüksek önem taşımaktadır. Beceri geliştirme programlarına erişimin, kayıtlı istihdama geçiş yollarının ve işletme gelişiminin desteklenmesi ile uzaktan/dijital çalışma fırsatlarının değerlendirilmesine yönelik çabaların sürdürülmesi, ekonomik dayanıklılığın desteklenmesi açısından önemini korumaktadır. Bu kapsamda, özellikle sosyokültürel engellerin ele alınmasına, kadınlar için güvenli ve insan onuruna yakışır çalışma koşullarının sağlanmasına ve bakım sorumluluğu bulunan kadınların karşılaştığı özgün zorlukları dikkate alan yaklaşımların teşvik edilmesine özel önem verilmelidir.

36 Türkiye Cumhuriyeti, Cumhurbaşkanlığı, (15/10/2024), Türkiye Cumhuriyeti Devleti Resmi Gazete, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/10/20241015.pdf
37 Türkiye Cumhuriyeti, Cumhurbaşkanlığı, (15/10/2024), Türkiye Cumhuriyeti Devleti Resmi Gazete, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/10/20241015.pdf
38 ILO & Genç İşi Kooperatif, (27/06/2022), Türkiye'de genç istihdamı: Yapısal zorluklar ve pandeminin Türk ve Suriyeli gençler üzerindeki etkisi, https://data.unhcr.org/en/documents/details/94566

Fotoğraf: UNHCR Türkiye

Stratejik Yönelim Müdahale Planı

Planlama Parametreleri ve Bütüncül Öncelikler

Türkiye'de 3RP, YUKK ve On İkinci Kalkınma Planı temelinde şekillenen ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti liderliğinde yürütülen kapsayıcı müdahale çerçevesi kapsamında devam etmektedir. Temel öncelik, uyum ve ülkede kalmaya devam eden bütün yabancıların ulusal sistemlere dâhil edilmesi[39] sürdürülürken ev sahibi toplum üzerindeki olumsuz etkilerin önlenmesi ve gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler dâhil kalıcı çözümlerin değerlendirilmesidir.[40] 3RP ortakları, çözümler de dâhil olmak üzere Türkiye'nin mülteci müdahalesini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda kurumsal desteğin yanı sıra BM kuruluşları ve sivil toplum ortakları aracılığıyla mültecilerin kamu hizmetlerine erişimini kolaylaştırmakta ve tamamlayıcı destek sunmaktadır.

Bu yaklaşım, küresel ve bölgesel mülteci müdahale koordinasyon standartlarıyla uyumlu olarak geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile Suriyeli olmayan uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerini içeren, kapsayıcı bir planlama modelini benimsemektedir.Ev sahibi topluma yönelik destek, özellikle mülteci nüfusunun yoğun olduğu illerde ve Şubat 2023 depremlerinin etkilerinin sürdüğü bölgelerde önem arz etmektedir. Göç İdaresi Başkanlığı öncülüğünde yürütülen ulusal gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüş çerçevesi kapsamında Suriye'ye dönmeyi değerlendiren veya tercih eden bireylere, bireysel durumları temelinde, zorlukları gidermek, riskleri azaltmak ve geri dönüşlerin sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla tamamlayıcı destek sağlanacaktır.

2026 yılında 3RP Türkiye kapsamında faaliyet gösteren ortaklar üç temel hedefe odaklanmayı sürdürecektir: geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerinin korunmasının sürdürülmesi; mültecilerin hizmetlere kapsayıcı ve eşit erişiminin desteklenmesi; uyum, öz yeterlilik ve gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler dâhil olmak üzere diğer çözümlerin desteklenmesi.

1. **Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerinin korunmasına katkı sağlamak;**
2. **Sağlık, eğitim, sosyal hizmetler ve belediye hizmetleri dâhil olmak üzere hizmetlere erişimi ve kapsayıcılığı desteklemek; ve**
3. **Uyum, öz yeterlilik ve gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler dâhil kalıcı ve diğer çözümleri desteklemek.**

Sektörel müdahale ve dayanıklılık stratejileri bu üst düzey stratejik hedeflerden türetilmekte olup, tüm sektörler ve 3RP ortaklarının programları bu hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Aralık 2024'te Suriye'de yaşanan gelişmeler ve gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlere yönelik artan imkânlar ile kalıcı çözümlere giden yolların tek bir doğrultuda ilerlemediği dikkate alındığında, 2026 yılında 3RP ortaklarının faaliyetleri birbiriyle bağlantılı iki temel eylem alanında kategorize edilebilir.

39 Türkiye Cumhuriyeti, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (11/12/2023), p. 197, para 816, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf
40 Age. p. 197 para. 817.4

İlk olarak, yakın gelecekte bazı mültecilerin Türkiye'de kalmaya devam etmesinin öngörülmesi nedeniyle, koruma alanının ve temel hizmetlere erişimin sürdürülmesi merkezi önem taşımaktadır. Bu durum, ulusal sistemlerin güçlendirilmesini, hedefe yönelik kurumsal destek sağlanmasını ve hizmetlere aşırı talep olan ya da erişim olmayan durumlarda tamamlayıcı ve koordineli sivil toplum programlarının sürdürülmesini gerektirmektedir. 2026 yılında yerelleşme, ulusal liderlik ve girişimlerin sürdürülebilirliği öncelikli olacaktır.

İkinci olarak, geri dönüşler bağlamında ve Türkiye Cumhuriyet Devleti liderliğinde sağlanan kurumsal destek ile tamamlayıcı sivil toplum programları aracılığıyla müdahale; gönüllülük, hukuki ve idari düzenlemeler de dâhil olmak üzere bilinçli karar alma, geri dönüşlerin güvenliği ve onuru gibi hususlara odaklanacak; nihai olarak sürdürülebilir, gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşleri hedefleyecektir. UNHCR, gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler bağlamında Türkiye Cumhuriyet Devleti'ni desteklemeye devam edecektir.

Önceliklendirme

Mevcut kısıtlı finansman ortamında hem bölgesel hem de ulusal düzeyde programlar arasında ve içinde önceliklendirme yapılması kritik önem taşımaktadır. 3RP Türkiye, önceliklendirmesini; 3RP ortaklarına yönelik kanıta dayalı yönlendirmeler, çeşitli paydaşlarla yürütülen niteliksel istişareler ve sektör düzeyinde planlanan faaliyetlerin kapsamlı şekilde gözden geçirilmesi yoluyla gerçekleştirmiştir. Bu doğrultuda, 3RP kapsamında koordine edilen faaliyetler; nüfus yoğunluğunun ve kamu hizmetleri üzerindeki baskının en yüksek olduğu illerin yanı sıra, devam eden veya ortaya çıkan ihtiyaçların tespit edildiği teknik müdahale alanlarına odaklanacaktır. Ayrıca 3RP Türkiye, yerelleşme ve sürdürülebilirlik önceliklerine katkı sağlayan etki odaklı ve sorumlu programlamayı; hedefli ve kaynakların etkin kullanımını esas alan fon çağrıları aracılığıyla sürdürmektedir.

Fotoğraf: Relief International / Diego Cupolo

Yerelleşme ve Sürdürülebilirlik

3RP kapsamında yerelleşme ve sürdürülebilirliğe yönelik çabalar, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat'ın toplumun tamamını ve tüm kamu kurumlarını kapsayan yaklaşımı doğrultusunda; mülteciler, ev sahibi toplum, sivil toplum ve kamu kurumları için hem uygulanan programlar üzerinden hem de sistem düzeyinde etki yaratmayı amaçlamaktadır. Program düzeyinde, topluluk seviyesinde faaliyet gösteren 3RP ortakları; topluluk temelli yapıları desteklemeyi, gönüllülüğü teşvik etmeyi ve mülteciler ile ev sahibi toplum üyelerini program tasarımı ve uygulama süreçlerine anlamlı şekilde dâhil etmeyi sürdürecektir. Bu çabalar, sosyal uyumun yanı sıra bireysel ve topluluk düzeyinde dayanıklılığın güçlendirilmesini hedeflemektedir.

Temel yaklaşımlar arasında, topluluklara ve kurumlara beceri aktarımı, kurumsal ortaklıkların güçlendirilmesi ve uygun durumlarda ulusal çerçevelere dâhil edilebilecek ölçeklenebilir modellerin teşvik edilmesi yer almaktadır. Mülteci liderliğindeki kuruluşlar da dâhil olmak üzere daha küçük ölçekli ulusal kuruluşlar bakımından ise 3RP, kapsayıcı koordinasyon, planlama ve karar alma süreçleri; ortak araçlar ve eğitimler yoluyla kapasite paylaşımı; ayrıca ulusal aktörlere doğrudan ve esnek finansman sağlanmasına yönelik savunuculuk çalışmaları aracılığıyla daha eşitlikçi ortaklıkların geliştirilmesi için çalışmaya devam etmektedir.

Sistem düzeyinde ise 3RP ortakları, mümkün olan durumlarda ulusal strateji ve planların ilerletilmesine katkı sağlayacak şekilde kurumsal destek sunmaya devam edecek; böylece uzun vadeli ve ulusal liderliğe dayalı sonuçları destekleyecektir. Kamu kurumlarıyla teknik kapasite paylaşımı temel bir yaklaşım olmaya devam etmektedir. 3RP koordinasyon mekanizması ayrıca, sivil toplum ortaklarının kamu kurumları ve belediyelerle kurulan resmi ve gayriresmî ortaklıklar aracılığıyla tamamlayıcı müdahaleler geliştirmesini ve uygulamasını desteklemektedir. Bu kapsamda, kamu kurumları ile sivil toplum aktörlerini bir araya getiren yerel koordinasyon platformlarına destek sağlanarak tamamlayıcılığın güçlendirilmesi, kamu-sivil toplum iş birliğinde öngörülebilirliğin artırılması ve nihayetinde hizmet sunumu ile destek faaliyetlerinin etkinliği ve sürdürülebilirliğinin pekiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Sosyal Uyum

Geri dönüş imkânı bulunmayan veya geri dönmeyi tercih etmeyen mülteciler ile ev sahibi toplum arasında Türkiye'de sosyal uyumun güçlendirilmesi ve gerilim risklerinin azaltılması amacıyla, 3RP ortakları hedefe yönelik uyum faaliyetleri yürütecek ve sosyal uyum çıktılarının sektörel müdahalelere sistematik biçimde dâhil edilmesini destekleyecektir. 2026 yılında ortaklar; ev sahibi topluma yönelik farkındalık çalışmalarına öncelik vermeye, toplumsal gerilimlere yol açabilecek yanlış bilgileri ele almaya ve mülteciler, ev sahibi toplum üyeleri ile yerel düzeyde etkili aktörlerin katılımıyla yürütülen yerel girişimleri ve diyaloğu desteklemeye devam edecektir. Sosyal uyum hususları, zarar vermeme ilkesi doğrultusunda tüm sektörlerde hizmet sunumuna dâhil edilecektir. Böylece müdahalelerin anlaşmazlıklara duyarlı, yerel dinamiklere cevap verebilir nitelikte olması ve geri dönüş imkânı bulunmayan veya geri dönmeyi tercih etmeyen mülteciler ile ev sahibi toplum arasında mevcut ya da ortaya çıkabilecek gerilimleri artırmaması sağlanacaktır.

Kanıta Dayalı Planlama ve Uygulama

3RP kapsamındaki planlama, müdahale uygulaması ve savunuculuk çalışmaları kanıta dayalı yaklaşım temelinde sürdürülecektir. Etkili ve önceliklendirilmiş bir müdahalenin sağlanabilmesi için doğru ve güncel bir durum analizi esastır. Nicel ve nitel durum izleme çalışmaları; ulusal veri kaynakları, akademik araştırmalar, kuruluş bazlı ve kurumlar arası ihtiyaç değerlendirmeleri (Topluluk Nabzı anketi dâhil) ile topluluk geri bildirim mekanizmalarından yararlanmaktadır. Bu çalışmalar, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) ve Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat sonuç alanlarıyla uyumlu, sadeleştirilmiş bir 3RP izleme ve değerlendirme çerçevesi ile desteklenmektedir.

Ayrıca, 3RP ortaklarının topluluklar içindeki sürekli varlığı, özellikle bu toplulukların bir parçası olan mülteci liderliğindeki kuruluşlar aracılığıyla, ortaya çıkan dinamiklerin ve zorlukların zamanında tespit edilmesini mümkün kılmaktadır. Bu nitel bilgiler, sektör içi ve sektörler arası toplantılar dâhil olmak üzere yerleşik koordinasyon mekanizmaları aracılığıyla ortaklar arasında düzenli olarak paylaşılmaktadır.

3RP ayrıca, veri koruma kurallarına riayet edilerek ve Türkiye Cumhuriyet Devleti'nin veri paylaşım politikalarına uygun şekilde, mültecilerin ulusal araştırmalara dâhil edilmesini desteklemek ve Türkiye'deki mülteci durumuna ilişkin hedefe yönelik ve zaman içinde izlemeye dayalı araştırmalar yürütmek amacıyla akademik kurumlarla iş birliğini güçlendirecektir. Mültecilerin, Türkiye'nin SKA'lar kapsamındaki ilerlemesini izleyen sistemler dâhil olmak üzere ulusal veri sistemlerine daha etkin biçimde dâhil edilmelerine yönelik çabalar da sürdürülecek; böylece hedefe yönelik müdahale gerektiren mülteci ihtiyaçlarının daha iyi tespit edilmesi sağlanacaktır.

Yaş, Cinsiyet ve Farklılık (AGD) ile Toplum Temelli Yaklaşımlar

Mülteciler; AGD faktörleri ve belge eksikliği gibi bireysel durumlar dâhil olmak üzere birbiriyle kesişen faktörler nedeniyle farklı engeller, riskler ve fırsatlarla karşılaşmaktadır. Bu kesişen faktörlerden kaynaklanan ihtiyaç ve koruma risklerinin tespit edilerek ele alınması, 3RP müdahalesinin temel unsurlarından biridir. Farklı nüfus gruplarıyla sürdürülen iki yönlü ve sürekli etkileşim ile AGD hususlarının hem kurumsal hem de kurumlar arası düzeyde değerlendirme ve program izleme süreçlerine sistematik biçimde dahil edilmesi; belirli bağlamlar ve çözüm yollarıyla bağlantılı zorlukların, hassasiyetlerin ve koruma risklerinin tespit edilmesini desteklemektedir. Mültecilerin ve kadınların liderliğindeki kuruluşlar dâhil olmak üzere yerel aktörlerle kurulan iş birlikleri de bu çabaları güçlendirmektedir.

AGD perspektifi, çözüm odaklı desteklerin kısa vadede etkili, uzun vadede ise sürdürülebilir olmasının sağlanmasında kritik öneme sahiptir. Topluluk istişareleri, anketler, değerlendirmeler ve izleme faaliyetleri; karşılaşılan zorlukların tespit edilmesini ve uygun, etkili müdahalelerin tasarlanmasını desteklemek amacıyla AGD'ye duyarlı şekilde yürütülecektir. 3RP, birçok mülteci kadının karşılaştığı özgül zorluk ve engelleri kabul etmekte; aynı zamanda kadınların aileleri ve toplulukları içindeki kritik rolünü vurgulamaktadır. 2025 yılında ortaklar, etkin ve kalıcı çözümlerin ilerletilmesinin temel unsurları olarak kadınların liderliğini, katılımını ve güçlenmesini desteklemeye devam edecektir.

Bu süreçler aracılığıyla elde edilen verilere dayanarak ortaklar; kadınlar, gençler, yaşlı bireyler ve engelli bireyler için anlamlı katılımı ve eşit erişimi destekleyen yaklaşımlara öncelik verecektir. Bu kapsamda, engellerin azaltılmasına ve özgül koruma risklerinin hafifletilmesi için hedefe yönelik müdahaleler hayata geçirilecektir. Topluluk kapasitelerinin tespiti ve güçlendirilmesi yoluyla ise mültecilerin haklarını talep etme kapasiteleri desteklenmekte; öz yeterlilik ve sürdürülebilir çözümlere giden yollar güçlendirilmektedir.

Bu kapsamda, özellikle yaşlı ve engelli bireyler olmak üzere özel ihtiyaç sahibi kişilerin hizmetlere eşit erişimini desteklemek amacıyla, erişilebilir bilgi ve iletişim kanallarına katkı sunulması, hizmet sunumunda erişilebilirlik standartlarının dikkate alınması ve ihtiyaç duyulduğunda makul düzenlemelerin sağlanmasına yönelik çabalar desteklenecektir.

Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik ve Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma

Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik (AAP) ile Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma (CSİK), 3RP'nin temel taahhütleri arasında yer almakta olup, hem sektörel hem de sektörler arası düzeyde ilgili süreçlere sistematik olarak dâhil edilmektedir. Küresel standartlar,

özellikle Temel İnsani Yardım Standartları (CHS) doğrultusunda, 3RP ortakları ülke genelinde mekanizmalar oluşturmuş; depremden etkilenen bölgelerde ise bu mekanizmaları genişleterek ve uyarlayarak bireylerin hizmetlere erişim ve geri bildirim süreçlerine ilişkin zamanında ve erişilebilir bilgiye ulaşmasını sağlamıştır. Danışma hatları, öneri kutuları, SMS sistemleri ve yardım masaları gibi mekanizmalar; 3RP ortaklarının sunduğu program ve hizmetlerin kalitesini artırmak amacıyla sistematik biçimde kullanılmaktadır. Kuruluşlar ayrıca, geri bildirimlerin nasıl değerlendirildiğine ilişkin bilgileri topluluk ağları ve özel erişim faaliyetleri aracılığıyla yararlanıcılarla paylaşmaktadır. Kurumlar arası CSİK Ağı, 3RP faaliyetleri ve ortaklarına rehberlik ve eğitim desteği sunmaya devam edecektir. Güçlü CSİK sistemleri, özellikle hassas durumdaki bireylerin güç istismarına karşı korunmasında kritik öneme sahiptir. 3RP fon çağrısına katılmadan önce ortakların; kurumsal bir davranış kuralları belgesi oluşturması, CSİK odak kişileri ataması, etkili ve erişilebilir topluluk temelli şikâyet mekanizmaları kurması ve bu mekanizmalar aracılığıyla ulaşılan kişi sayısını aylık olarak raporlaması gerekmektedir. 2026 yılında kaynaklarda öngörülen azalmaya rağmen, AAP ve CSİK 3RP faaliyetlerinin merkezinde yer almaya devam edecek olup, ortaklara bu alanlara yönelik ayrılmış bütçeleri sürdürmeleri tavsiye edilmektedir.

Gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler ve üçüncü ülkeye yerleştirme süreçleri bağlamında, hesap verebilirlik ve bireylerin cinsel sömürü ve istismardan korunması daha da kritik hale gelmektedir. Üçüncü ülkeye yerleştirme sürecindeki bireylerin ve gönüllü geri dönüşü değerlendiren kişilerin doğru, zamanında ve erişilebilir bilgiye ulaşabilmesi; gizli geri bildirim ve raporlama kanallarının güçlendirilmesi, zorlamanın, sömürünün veya zararın önlenmesi açısından önemlidir. Bu nedenle, üçüncü ülkeye yerleştirme ve/veya gönüllü geri dönüşe ilişkin faaliyetlere dâhil olan ortaklar tarafından güçlendirilmiş AAP ve CSİK sistemleri pekiştirilecek, risklerin azaltılması ve hesap verebilirliğin desteklenmesi hedeflenecektir.

Ev Sahibi Toplumun Dâhiliyeti ve Bütüncül İnsani, Mülteci Koruma ve Kalkınma Yaklaşımı

Türkiye'de makroekonomik durum, son yıllarda ekonomik büyümenin istikrarlı seyrine ve enflasyon oranlarında görülen iyileşmelere rağmen devam eden enflasyonist eğilimler ve buna eşlik eden artan yaşam maliyetleriyle,[41] [42] şekillenebilmektedir. Bu durum mülteciler ve hassas durumdaki ev sahibi toplum hanelerinin temel ihtiyaçlarını tam olarak karşılamasını giderek zorlaştırmaktadır. 3RP ortakları hem mültecilere hem de ev sahibi topluma fayda sağlayan belediye hizmetlerine, genel altyapıya ve ortak hizmet sunum modellerine yatırım yapmayı sürdürecektir. Kamu kurumlarına sağlanan destek, ulusal sistemlerin dayanıklılığını artırmakta ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının temel kamu hizmetlerine erişimini güçlendirmektedir. Hassas durumdaki ev sahibi toplum üyeleri de mülteci durumunun sosyoekonomik etkilerinden kaynaklanan riskler dâhil olmak üzere, tamamlayıcı sivil toplum programlarına ve sosyal uyumu güçlendirmeye yönelik faaliyetlere dâhil edilmektedir. Bu yaklaşım aracılığıyla 3RP ortakları, ev sahibi toplumun dayanıklılığını güçlendirmeyi, Türkiye genelinde adil hizmet sunumunu desteklemeyi ve bu sayede SKA'lara katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Hem 3RP hem de Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma İş Birliği Çerçevesi (UNSDCF), özellikle On İkinci Kalkınma Planı'nda yer alan Türkiye'nin kalkınma hedefleri ve stratejik önceliklerine katkı sunmaktadır. 2023 yılındaki Küresel Mülteci Forumu'nda Birleşmiş Milletler Ülke Ekibi (UNCT) tarafından sunulan Ortak Taahhüt 2.0 temelinde, 2026-2030 dönemi için UNSDCF kapsamında mültecilere ilişkin sonuçlar ilgili süreçlere dâhil edilmiştir.

Kalkınma ortakları mültecileri sıklıkla "kimseyi geride bırakmama" ilkesi çerçevesinde özel dikkat gerektiren bir grup olarak değerlendirmektedir. Bununla birlikte, mültecilerin giderek artan

41 Dünya Bankası (WB), (24/04/2025), Türkiye Genel Bakış, https://www.worldbank.org/en/country/turkey/overview

42 Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (03/03/2026), Tüketici Fiyat Endeksi, Şubat 2026, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Consumer-Price-Index-September-2023-49659

biçimde Türkiye'ye ve ülke ekonomisine katkı sağlayabilecek kapasitelere sahip olduğu da kabul edilmektedir (örneğin tarım ve tekstil sektörlerindeki çalışmaları aracılığıyla). Bu doğrultuda, SKA'larla uyumlu ve On İkinci Kalkınma Planı'nı temel alan 3RP ve UNSDCF kapsamındaki program ve faaliyetler; kapsayıcı ve adil sosyal kalkınma, yeşil ve dayanıklı ekonomik kalkınma, iklim değişikliği ve çevresel sürdürülebilirlik ile iyi yönetişim ve hukuki hizmetlerin niteliğinin güçlendirilmesine katkı sunmakta; böylece insani yardım, mülteci koruma ve kalkınma öncelikleri arasındaki bağlantıları pekiştirmektedir.

Özellikle UNSDCF 2026-2030 döneminde iyi yönetişim boyutu kapsamındaki bir sonuç alanı şu şekildedir: "2030 yılına kadar, YUKK kapsamındaki kişilerin haklarını gözeten, daha etkin ve bütüncül bir uluslararası koruma ve göç yönetimi sistemi." Bu sonuç alanı kapsamındaki kurumsal destek; korumaya duyarlı giriş sistemlerinin güçlendirilmesine, uluslararası koruma prosedürlerinin merkezde ve iller düzeyinde etkin ve standartlaştırılmış biçimde uygulanmasına ve uyuma yönelik bütüncül kamu ve toplum yaklaşımının benimsenmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çabalar, 3RP'nin stratejik hedeflerinin merkezinde yer almaktadır. Ayrıca farklı bir sonuç alanı kapsamında UNSDCF, YUKK çerçevesinde güvence altına alınan geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerinin haklarının korunmasına katkı sunmak amacıyla hukuki sistem ve barolar ile Türkiye Barolar Birliği'neyönelik desteğin sürdürülmesini öngörmektedir.

3RP ortaklarının ve projelerinin Türkiye'de SKA'ların gerçekleştirilmesine katkısını ölçmek amacıyla, sektör hedefleri 3RP izleme çerçevesi kapsamında ilgili SKA'larla ilişkilendirilmiştir. Bu bağlantılar aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

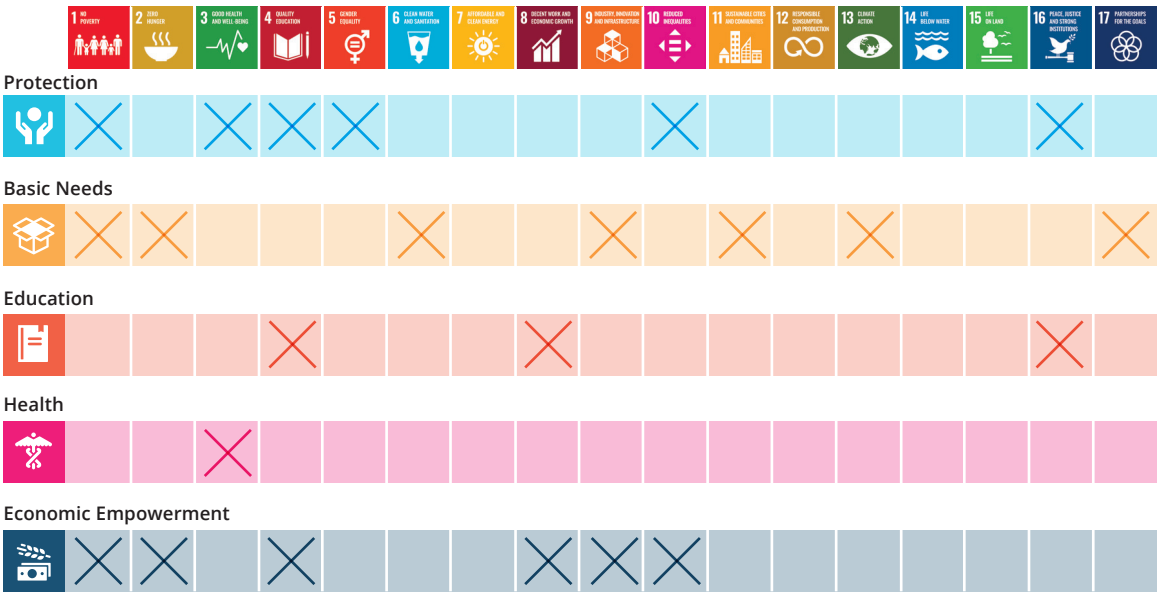

Ayrıca, söz konusu kalkınma hedefleri ve desteğin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik genel amaç doğrultusunda, 3RP ortakları Türkiye Cumhuriyet Devleti ile iş birliği içinde çok taraflı kalkınma bankaları, uluslararası finans kuruluşları ve özellikle ikili kalkınma ortaklarıyla koordinasyonu daha da güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu aktörler, 3RP çağrısı ve koordinasyon mekanizmasının doğrudan bir parçası olmamakla birlikte (istişareler dışında), sosyal koruma, sağlık, eğitim, belediye altyapısı ve istihdam gibi alanlarda sistem düzeyinde yatırımlar yoluyla kritik bir rol oynamaktadır. Bu katkılar, uluslararası sorumluluk paylaşımını ve Türkiye'de koruma alanının muhafaza edilmesini önemli ölçüde desteklemektedir. Güçlendirilmiş stratejik koordinasyon ise tamamlayıcılığı destekleyecek, mükerrerliği azaltacak ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiren yaklaşımlar yoluyla etkiyi pekiştirecektir.

Fotoğraf: IOM / Enver Muhammed

SECTOR

Koruma

FOCAL POINTS:
LARA ÖZÜGERGIN (UNHCR): KORUMA SEKTÖR KOORDİNATÖRÜ

NEŞE KILINÇOĞLU (UNHCR) & PINAR ÖKTEM (UNICEF): ÇOCUK KORUMA ALT SEKTÖR KOORDİNATÖRLERİ

İSMET YOLALAN (UNHCR) & EDA ÖZYURT KILINÇ (UNFPA): CİNSİYETE DAYALI ŞİDDET ALT SEKTÖR KOORDİNATÖRLERİ

Click here for logframes

Fotoğraf: UNFPA / Ayşegül Karacan

ÖNCÜ KURULUŞ	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)
UYGULAMA ORTAKLARI	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ve STK ortakları.
KAMU ve DİĞER ORTAKLAR	Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB), Adalet Bakanlığı (AB), Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB), Türkiye Barolar Birliği ve belediyeler.
SEKTÖR HEDEFLERİ	1. **Koruma ihtiyacı olan bireyler için Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında etkin korumaya erişimin desteklenmesi.** 2. Başta en riskli gruplar ve bireyler olmak üzere, uluslararası ve geçici koruma sağlanan bireylere, kayıt ve belgelendirme bekleyen bireylere ve en hassas durumdaki ev sahibi toplum üyelerine yönelik koruma çözümlerinin belirlenmesi ve bunlara erişim konusunda desteklenmesi. 3. **Türkiye'de uluslararası ve geçici koruma sağlanan kadınlara, kız çocuklarına, erkeklere ve erkek çocuklarına ve özel ihtiyaçları olan kişilere yönelik cinsiyete dayalı şiddet risk ve sonuçlarının azaltılmasına katkıda bulunmak ve bu kişilerin nitelikli cinsiyete dayalı şiddet hizmetlerine erişimini iyileştirmek.** 4. **Türkiye'de uluslararası koruma ve geçici koruma sağlanan çocukların ve ergenlerin nitelikli koruma müdahalelerine adil bir şekilde erişiminin artırılması ve şiddet, sömürü, istismar ve ihmalden korunması.**
CİNSİYET GÖSTERGESİ[43]	4
3RP 2026 MALİ GEREKSİNİMLER	211.684.208 ABD Doları

43 Cinsiyet göstergesi, programların, faaliyetlerin veya bütçelerin cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesine ne ölçüde katkı sağladığını değerlendirmek ve izlemek amacıyla kullanılan, farklı seviyelere sahip (1-4) içeren bir BM değerlendirme aracıdır. https://unsdg.un.org/resources/gender-equality-marker-guidance-note https://unsdg.un.org/resources/gender-equality-marker-guidance-note

a. İhtiyaçlar ve Müdahale Öncelikleri

Koruma sektörü, Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşlarının uluslararası koruma talep eden kişilere koruma hizmetleri sağlamadaki birincil rollerini göz önünde bulundurarak, bu kurumları desteklemeye devam etmektedir. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve ikincil mevzuatı Türkiye'de uluslararası koruma talep eden kişiler için koruma çerçevesini belirlemekte ve ulusal sistemlere dâhil etme yoluyla bu kişilerin çeşitli hak ve hizmetlere erişimlerini düzenlemektedir. Sektör ortakları, başta özel ihtiyaç sahibi bireyler[44] olmak üzere kapsayıcılığa yönelik hizmetlerin kapasitesini ve kalitesini artırarak ve topluluklarla anlamlı bir etkileşim sağlayarak kamu kurumlarını tamamlayıcı ve destekleyici nitelikte bir rol üstlenmektedir.

Geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişilerin büyük çoğunluğu, kentsel alanlarda yaşamaya devam etmektedir[45], Bu alanlarda kamu hizmetlerinin kapasitesi üzerindeki baskı sürmekte; sosyoekonomik zorluklar ve topluluklar arasındaki süregelen sosyal mesafe ise potansiyel gerilim risklerini artırmaktadır.[46] Depremden etkilenen toplulukların barındırılması amacıyla kurulan bazı geçici barınma merkezleri ve konteyner alanlarındaki yoğunluk azaltma çabalarının ardından, bireylere farklı barınma seçenekleri sunulmuştur. Ancak ortaklar, söz konusu alanlardaki yoğunluk azaltma çabaları sonrasında hizmetlere erişimin görece daha mümkün olması nedeniyle kişilerin kentsel bölgelerde ikamet etmeye devam ettiğini gözlemlemektedir. Bu durum, kamu hizmetleri üzerindeki yoğunluğu artırırken; artan kira bedelleri ve deprem bölgesinde yaşanabilir konutların sınırlı olması nedeniyle aşırı kalabalık konut koşulları, adres kaydı süreçlerinde yaşanan zorluklar ve sağlık, eğitim, sosyal hizmetler ile psikososyal destek hizmetlerine erişimde azalma gibi çeşitli koruma risklerini beraberinde getirmektedir. Saha gözlemleri ve uluslararası korumaya ihtiyaç duyan bireylerden alınan geri bildirimlere göre, bu riskler, okula devam oranlarında düşüşe, çocuk işçiliği ve çocuk evliliklerinin artmasına ve diğer olumsuz başa çıkma mekanizmalarının yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Kentsel alanlara kıyasla hizmet sunumunun genellikle daha sınırlı olduğu kırsal bölgelerde (çoğunlukla kayıt ve belgelendirme süreçleri devam eden geçici koruma ve uluslararası koruma kapsamındaki mevsimlik işçiler arasında), sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlere erişim sınırlı kalmaktadır. Söz konusu topluluklarda çocuk işçiliği ve çocuk evliliği gibi koruma risklerinin yaygın olduğu gözlemlenmektedir.

Koruma riskleri, özellikle Türkiye'nin güneydoğusunda depremden etkilenen ve geçici koruma sağlanan Suriyeliler açısından daha da belirgindir. Deprem sonrası iyileşme sürecinde yeterli ve güvenli barınmaya erişimde yaşanan zorluklar, geçim kaynaklarının kesintiye uğraması ve koruma ile psikososyal hizmetlerin azalmış olması, mevcut hassasiyetleri daha da derinleştirmiştir.

Türkiye'deki genel koruma durumu, sosyopolitik, sosyokültürel ve sosyoekonomik faktörlerin etkisiyle zorlu bir seyir izlemeye devam etmektedir. Mülteci odaklı bir ankete dayana Topluluk Nabzı analizi, topluluk düzeyinde katılımcıların çeşitli koruma sorunları ve ihtiyaçlarında artış olduğunu ortaya koymuştur. Bu sorunlar arasında artan stres düzeyi (%48), çocuk işçiliği (%43), akran zorbalığı (%42), çocukların zorla dilendirilmesi (%32) ve ev

44 Koruma bağlamında hassasiyetlerin tanımı için lütfen 4 numaralı dipnota bakınız.

45 Age. (CP 2025). Topluluk Nabzı bulgularına göre, katılımcıların %87'si Türkiye genelinde kentsel alanlarda, %12'si ise kırsal alanlarda yaşamaktadır.

46 Topluluk Nabzı 2025 (Community Pulse (CP) 2025) çalışması (önceki adıyla Kurumlar Arası Koruma İhtiyaç Analizi), Türkiye genelinde çoğunluğu Suriye uyruklu olan 1.308 haneyle rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Haziran 2020'den bu yana Koruma Sektörü ortakları tarafından yürütülmektedir ve bilgiye, hak ve hizmetlere, temel ihtiyaçlara, yardıma, geçim kaynaklarına erişim ve diğerlerinin yanı sıra koruma/topluluk düzeyindeki endişelerle ilgili olarak Türkiye'deki mültecilerin koruma durumuna ve ihtiyaçlarına ilişkin kapsamlı bir analiz sağlamayı amaçlamaktadır. Tüm anonimleştirilmiş verilere PowerBI Gösterge Paneli üzerinden erişilebilir. Bu metinde aktarılan yüzdeler, ilgili koruma endişesinde artış bildiren katılımcıların oranını yansıtmakta olup, artışın düzeyini göstermemektedir. Ev sahibi toplum üyeleriyle bildirilen gerginlik/çatışmalara ilişkin gözlemler 2025 yılında %30'a düşmüş olsa da (önceki yıl %47 idi), ortakların gözlemleri toplumsal gerginliğin önemli bir endişe olmaya devam ettiğini göstermektedir.

sahibi toplum üyeleriyle yaşanan çatışma veya gerilim (%30) yer almaktadır[47] Ortaklar, özellikle ruh sağlığı ve psikososyal destek hizmetlerinin yetersizliği bağlamında madde bağımlılığı ve intihar eğilimi gibi yeni koruma endişelerinin de ortaya çıktığını bildirmektedir. Gençler ve ergenler, yaşlarına uygun hizmetlerin eksikliği ile dijital ortamlar ve topluluk düzeyindeki risklere daha fazla maruz kalmaları nedeniyle ek koruma riskleriyle karşı karşıyadır. Buna ilaveten, Topluluk Nabzı anketine göre, katılan hanelerin %56'sı, hanelerinde en az bir özel ihtiyaç sahibi birey olduğunu belirtmiş; bunlar arasında en yaygın olarak ciddi tıbbi durum veya sağlık durumu (%36), engelli bireyler (%16) ve koruma veya eğitim ihtiyacı olan çocuklar (%11) öne çıkmıştır. Bu kapsamda, gençlik ve spor temelli grup faaliyetleri, akran etkileşimini yapılandırarak akran zorbalığı ve sosyal dışlanma risklerine karşı koruyucu bir ortamın oluşmasına katkı sağlayabilir. Antrenörler ve gençlik çalışanları aracılığıyla sunulan düzenli destek ve rehberlik ise ergenlerin psikososyal dayanıklılığını güçlendiren tamamlayıcı bir mekanizma olarak değerlendirilebilir.

Her ne kadar Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER) ve İl Göç İdaresi Müdürlükleri (İGİM) güvenilir bilgi sağlasa da topluluklar, sosyal hizmetler ve İGİM'ler tarafından sağlananlar da dâhil olmak üzere temel hizmetlere erişimde[48]ve Türkiye'deki hakları ve mevcut hizmetler hakkında bilgi edinmede zorluklar yaşamaya[49] devam etmektedir. Mülteciler, sürdürülebilir gelir[50] ve temel ihtiyaçlara erişim[51], konusunda sosyoekonomik zorluklarla karşılaşmakta ve bu durum kişilerin sıklıkla koruma risklerini artıran olumsuz başa çıkma mekanizmalarına yönelmelerine neden olmaktadır[52]. Artan sosyoekonomik zorluklar, sahadaki mevcut ayni ve nakdi yardım programlarının giderek azalmasıyla birlikte[53], , çocuk koruma ile kadınlara, kız çocuklarına ve diğer hassas durumdaki bireylere yönelik şiddet riskleri dâhil olmak üzere koruma risklerini daha da artırmaktadır. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri, sınırlı adli yardım olanakları ve özel hukuki hizmetlere erişimdeki maddi zorluklar nedeniyle hukuki desteğe erişimde[54] ve idari itiraz süreçlerini takip etmede zorluklarla karşılaşmaya devam etmektedir. Son olarak, uluslararası koruma başvuru sahiplerine yönelik Genel Sağlık Sigortası uygulanması ile ilgili değişiklikler erişimini yeniden düzenlemiştir.[55]

Gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler bağlamında Koruma sektörü, dönüşlerin güvenli, gönüllü, onurlu ve uluslararası standartlara uygun şekilde gerçekleşmesini desteklemek amacıyla gelişmeleri yakından izlemeyi sürdürmektedir. Bu kapsamda, topluluklarla yakın iletişim içinde kalınarak, eğilimler, zorluklar ve koruma endişeleri toplanmakta, değerlendirilmekte ve bunlara yönelik adımlar atılmaktadır. Tüm sektör ortakları, ek hassasiyetleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurarak özellikle kadınlar, çocuklar ve özel ihtiyaç sahibi bireylere odaklanmayı sürdürmektedir. Ortakların

47 Age. (CP 2025). Karşılaştırma amacıyla Kurumlar Arası Koruma İhtiyaç Analizi 8. Tur (2024) verileri: artan stres (%61), çocuk işçiliği (%50), akran zorbalığı (%54), çocukların zorla dilendirilmesi (%33) ve ev sahibi toplum üyeleriyle yaşanan çatışma/gerilim (%47)

48 Age. (CP 2025). Katılımcıların %37'si diğer hizmetlere, %35'i sosyal hizmetlere, %24'ü İl Göç İdaresi Müdürlükleri (İGİM), %24'ü STK hizmetlerine ve %20'si ise sağlık hizmetlerine erişimde zorluk yaşadığını bildirmiştir. Sağlık hizmetleri hariç olmak üzere hizmetlere erişimdeki başlıca zorluklar; mevcut hizmetler ve prosedürler hakkında bilgi eksikliği, dil bariyeri ile belgelendirme ve kayıtla ilgili sorunlardır. Okul çağında çocuğu bulunan haneler arasında, katılımcıların %58'i tüm çocuklarının okula gittiğini, %25'i bazı çocuklarının okula gittiğini, %12'si hiçbir çocuğunun okula gitmediğini ve %5'i çocuklarının çoğunun okula gittiğini belirtmiştir. Çocukların okula gitmemesinin başlıca nedenleri, maddi zorluklar (%36), diğer nedenler (%26) ve belgelendirme/kayıtla ilgili sorunlardır (%20).

49 Age. (CP 2025). Katılımcıların yalnızca %31'i Türkiye'de kendileri için mevcut olan haklar ve hizmetler konusunda yeterince bilgilendirildiklerini ifade etmiştir. Katılımcıların mevcut hizmetlere ilişkin daha fazla bilgiye ihtiyaç duydukları başlıca alanlar sosyal yardımlar (%56), sosyal hizmetler (%56), İGİM hizmetleri ve prosedürleri (%54) ve sağlık (%54) hizmetleridir. Hizmetlere erişimde karşılaşılan temel zorluklar ise hizmetler ve prosedürlere ilişkin bilgi eksikliği, dil bariyeri ile kayıt ve belgelendirme süreçlerine ilişkin sorunlar olarak bildirilmektedir.

50 Age. (CP 2025). Katılımcıların %39'u, son yedi gün içinde en az bir saat süreyle bir başkası için ücret karşılığında çalıştığını bildirmiştir. Bu kişilerin %81'i, günlük veya güvencesiz işlerde kayıt dışı olarak çalıştığını belirtmiştir.

51 Age. (CP 2025). Gruplar genelinde katılımcıların yalnızca %10'u temel ihtiyaçlarını tamamen karşılayabildiğini belirtmiştir. Hanelerin karşılamakta en çok zorlandığı harcama kalemleri kira/barınma, gıda ve faturalardır.

52 Age. (CP 2025). Katılımcılar arasında en sık bildirilen başa çıkma stratejileri arasında; temel gıda harcamalarını veya gıda alımını azaltmak, gıda ya da diğer ürünleri krediyle satın almak ve eğitim, sağlık ve hijyen gibi temel gıda dışı ihtiyaçlara yönelik harcamaları kısmak yer almaktadır. Ortaklar ayrıca, menstrüel hijyene ilişkin ürünlere yönelik harcamalarda da azalma gözlemlediklerini bildirmiştir.

53 Age. (CP 2025). Hanelerin %49'u (ayni ve nakdi) sosyal yardımlardan yararlansa da %93'ü bu yardımların ihtiyaçlarını karşılamadığını veya kısmen karşıladığını bildirmiştir.

54 Age. (CP 2025). Katılımcıların %28'i hukuki desteğe ihtiyaç duydukları bir durumla karşılaştıklarını teyit etmiştir. Bu kişilerin %24'ü ise bir avukattan destek alamadıklarını belirtmiştir.

55 Genel sağlık sigortası bulunmayan yabancılar, bazı hizmetlere erişim için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarında olduğu gibi ücret ödemek durumunda kalabilir.

ortak gözlemleri, geri dönüşü değerlendiren mültecilerin doğru ve güvenilir bilginin yanı sıra özellikle belgelendirme, ebeveynlik bağlarının tesisi ile velayet uyuşmazlıklarının çözümüne ilişkin hukuki desteğe ciddi ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Bu ihtiyaçlar, uyumlu, korumaya duyarlı ve hak temelli bilgilendirme ile hizmet sunumunun önemini ortaya koymaktadır. Hak temelli yaklaşım çerçevesinde ortaklar, danışmanlık, koruma değerlendirmeleri, güvenli yönlendirme mekanizmaları ve izleme faaliyetleri yoluyla tespit edilen ihtiyaçlara yanıt vermeye; gönüllülük ilkesinin güçlendirilmesini ve özellikle en hassas gruplar açısından koruma risklerinin azaltılmasını desteklemeye devam edecektir.

Koruma programlamasına yönelik fonlar belirgin şekilde azalmaya devam etmektedir. Bu durum, projelerin kapanmasına, saha varlığının daralmasına ve özellikle yüksek mülteci nüfusuna ev sahipliği yapan illerde kadınlar ile çocuklar için güvenli alanların sayısının azalmasına yol açmaktadır. Ortaya çıkan kapasite boşluğu, coğrafi kapsamanın daralmasına yol açmakta, yeni ortaya çıkan sorunların zamanında tespit edilmesini ve bu sorunlara etkili biçimde yanıt verilmesini zorlaştırmaktadır. Bu durum, hâlihazırda zorlanan ulusal sistemler üzerindeki yoğunluğu artırmaktadır. Aynı zamanda, daha yüksek etkili olabilecek alanların önceliklendirilmesini, müdahalelerin birbirini tamamlayacak şekilde planlanmasını ve bu doğrultuda yakın koordinasyonun güçlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Buna ek olarak, ulusal hizmetlere erişimin sürdürülmesi, hizmet kalitesinin korunması ve koruma ile hazırlık müdahalelerinin sürekliliğinin desteklenmesi amacıyla analiz ve savunuculuk çalışmalarının güçlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Korumanın ilgili süreçlere sistematik olarak dâhil edilmesi, tüm 3RP sektörleri genelinde bir öncelik olmaya devam edecektir. Çocuk koruma, kadınlara, kız çocuklarına ve diğer hassas bireylere yönelik şiddetin önlenmesi ve müdahalesine ilişkin programlama ve savunuculuk çalışmaları, kapsayıcı ve hak temelli bir yaklaşımın sürdürülmesi amacıyla sektörler arası planlama süreçlerine entegre edilmeye devam edecektir. Ortaklar, mevcut destek mekanizmalarına erişemeyen bireyler başta olmak üzere, kesişen riskleri ele alan kapsayıcı ulusal ve yerel mekanizmaların güçlendirilmesini desteklemeyi sürdürecektir. Faaliyetler aynı zamanda bilgiye erişimin genişletilmesi, haklara ilişkin farkındalığın artırılması, güvenli yönlendirme mekanizmalarının güçlendirilmesi ve kurumlar ile toplum temelli aktörler arasında çok sektörlü bağlantıların geliştirilmesine odaklanacaktır. Kanıta dayalı planlama, yaş, cinsiyet, engellilik, uyruk ve koruma hassasiyeti türüne göre ayrıştırılmış veri toplama ve ortak koruma analizleri yoluyla desteklenecektir.

Savunuculuk çalışmaları, ulusal mevzuatın tutarlı biçimde uygulanmasını ve hak temelli yaklaşımların güçlendirilmesini destekleyecektir. Avrupa Birliği Üye Devletleri ve özel sektör aktörleriyle yürütülen etkileşim ve iş birlikleri, özellikle en hassas durumdaki kişiler için üçüncü ülkeye yerleştirme, eğitim bursları ve tamamlayıcı yollar aracılığıyla sorumluluk paylaşımını desteklemeye devam edecektir.[56]

56 Koruma bağlamında hassasiyetlerin tanımı için lütfen 4 numaralı dipnota bakınız.

Fotoğraf: UNDP / Mustafa Bilge Satkın

Sektörel Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu[57]		2026	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedeflenen Nüfus
Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler	Erkek	650.077	659.530
	Kadın	608.147	864.827
	Erkek Çocukları	585.980	191.242
	Kız Çocukları	551.792	215.569
Ara Toplam		**2.395.996**	**1.931.169**
Diğer Uyruklardan Mülteciler ve Sığınmacılar	Erkek	32.400	26.114
	Kadın	45.763	36.885
	Erkek Çocukları	21.118	17.021
	Kız Çocukları	20.737	16.714
Ara Toplam		**120.018**	**96.734**
İhtiyaçlar, Hassas Durumlar ve Hedefleme	Erkek	51.902	41.833
	Kadın	120.386	97.031
	Erkek Çocukları	189.292	152.569
	Kız Çocukları	221.022	178.143
Ara Toplam		**582.602**	**469.576**
Genel Toplam		**3.098.616**	**2.497.479**

b. Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Ortaklıkları

Koruma sektörü, Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Gençlik ve Spor Bakanlğı (GSB), Sağlık Bakanlığı (SB) ve yerel yönetimlerle yakın iş birliği yürütmektedir. Bu iş birliği aynı zamanda Türkiye Barolar Birliği ve yerel barolar, yargı organları ile kolluk kuvvetlerini de kapsamaktadır. Kurumlarla yürütülen iş birliği, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesini, politika ve uygulamada tutarlılığın desteklenmesini ve mülteciler ile uluslararası koruma başvuru veya statü sahiplerinin ulusal sistemlere dâhil edilmesinin desteklenmesini amaçlamaktadır.

Ulusal düzeyde sektör, koruma hizmetlerinin erişilebilirliğini ve kalitesini artırmak üzere kurumsal kapasite paylaşımı ve koordinasyonu desteklemektedir. Yerel düzeyde ise belediyeler ve il düzeyindeki kamu kurumlarıyla iş birliği, korumaya

57 İhtiyaç sahibi ve hedeflenen nüfus gruplarına ilişkin daha fazla ayrıntı için lütfen 2 numaralı dipnota bakınız.

duyarlı planlama ve hukuki destek, psikososyal destek ve sosyal yardıma erişimin sağlanması açısından kritik önem taşımaktadır. Pek çok ilde sivil toplum kuruluşlarının sayısının azalmasıyla birlikte, temel hizmetlere erişimin sürdürülmesinde kamu kurumlarının rolü giderek merkezi hâle gelmiştir.

Sivil toplum ortaklıkları, ulusal ve yerel STK'lar, mülteci liderliğindeki kuruluşlar, toplum temelli ve hak temelli kuruluşlar dâhil olmak üzere, erişimin sürdürülmesi, koruma ihtiyaçlarının tespiti ve yönlendirme, kapsayıcılık ve izleme faaliyetlerinin devamlılığı açısından hayati önem taşımaktadır. Bu aktörler, topluluk katılımını sağlamakta, hukuki destek/danışmanlık ve farkındalık artırma faaliyetleri yürütmekte ve etkilenen toplulukların dâhiliyetini sağlamaktadır. Kamu kurumları ve sivil toplum arasındaki tamamlayıcılığın güçlendirilmesi; farklı ihtiyaçlara yanıt veren, koordineli, kapsayıcı ve ulusal aidiyete dayalı bir koruma müdahalesinin sürdürülebilmesi için öncelikli olmaya devam edecektir. Birçok ilde kurulan ve faaliyet gösteren derneklerin sayısı her yıl istikrarlı şekilde artmakla birlikte, sivil toplum kuruluşları temel hizmetlere erişimin sürdürülmesinde önemli bir rol oynamaya devam etmektedir.

c. Yerelleşme ve Sürdürülebilirlik Yaklaşımı

Koruma sektörü, planlama, uygulama ve karar alma süreçlerinde ulusal ve yerel aktörlerin liderliğini destekleyerek yerelleşme ve sürdürülebilirliğe katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın (GSB) il düzeyindeki yapıları ve antrenör kadrosu, gençlere yakınlıkları ve erişilebilirlikleri sayesinde, yerel sahiplenmeyi ve sürdürülebilirliği destekleyen koruma müdahalelerine tamamlayıcı bir uygulama kapasitesi sağlayabilir. Ortaklar, özellikle saha varlığının sınırlı olduğu illerde, STK'ların, toplum temelli ve mülteci liderliğindeki kuruluşların kapsayıcı ve korumaya duyarlı hizmetler sunma kapasitesini güçlendirmeye devam edecektir. Sürdürülebilirlik, yerel ortakların uygulama kapasitelerine katkı sağlayan ve koruma müdahalelerinde süreklilik ile aidiyeti güçlendirmeyi amaçlayan şemsiye model yaklaşımı gibi iyi uygulamalar aracılığıyla da desteklenecektir.

Bu kapsamda yürütülen çalışmalar, mevcut ulusal sistemlerin güçlendirilmesine ve gerekli görülen alanlarda tamamlayıcı müdahalelerle desteklenmesine odaklanmakta; kurumsal kapasite, koordinasyon ve hesap verebilirlik unsurlarını önceliklendirmektedir. Programlama, engellilik, yaşlılık, çocuk hakları ve kadına yönelik şiddetle mücadele alanları dâhil olmak üzere Türkiye'nin ulusal politika ve çerçeveleriyle uyumlu şekilde yürütülecektir.

Koruma Sektörü, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat, SKA'lar ve UNSDCF doğrultusunda, dayanıklılığı ve hazırlığı güçlendirmek üzere insani yardım ve kalkınma çabaları arasında köprü kurmaktadır. Koruma önceliklerinin ulusal sistemlere entegre edilmesi ve özel sektör aktörleri dâhil olmak üzere adil ve eşit ortaklıkların teşvik edilmesi yoluyla, Türkiye genelinde mülteciler ve ev sahibi toplum için uzun vadeli kapsayıcılık ve kendi kendine yeterlilik desteklenmektedir. Bu doğrultuda sektör, ulusal sistemlerin desteklenmesine yönelik çalışmalarla uyumlu olarak, Göç İdaresi Başkanlığı ve ASHB başta olmak üzere kilit kamu kurumlarıyla mevcut Koruma Sektörü koordinasyon platformları aracılığıyla etkileşimini artırmayı sürdürecektir.

Kuruluşa Göre Sektör Mali Gereksinimleri

Kurum / Organizasyon	2026 Bütçe Gereksinimleri
ARSA	$291.000
ASAM	$10.140.469
DDD	$556.171
DRC	$4.107.392
Dünya Evimiz	$127.500
Genç Hayat Vakfı	$1.268.950
HRDF	$3.245.000
Human Appeal	$320.000
IBC	$147.420
IGAM	$350.200
IOM	$25.201.000
Maya Foundation	$4.957.501
MESEDER	$187.540
Mülteciler Derneği	$1.590.299
Qatar Charity	$1.285.000
REALs	$130.000
RET International	$150.000
SARD	$143.000
Save the Children	$1.515.500
SEVKAR	$998.200
SIASDER	$383.044
STL	$7.629.086
TKV	$663.800
UMHD	$990.000
UNFPA	$7.210.000
UNHCR	$125.412.134
UNICEF	$11.812.000
UNWomen	$800.000
Yedi Basak	$72.000
	$211.684.208

Fotoğraf: IOM / Begüm Başaran

SEKTÖR

Temel İhtiyaçlar

İRTİBAT KİŞİLERİ:
AHMET ÜNVER (UNHCR): TEMEL İHTİYAÇLAR SEKTÖR KOORDİNATÖRÜ

Mantıksal çerveler için tıklayınız

Photo © IOM / Ahmet Abdulhamit

ÖNCÜ KURULUŞ	United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)
UYGULAMA ORTAKLARI	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Dünya Gıda Programı (WFP) ve ulusal/uluslararası STK ortakları.
KAMU ve DİĞER ORTAKLAR	Presidency of Migration Management (PMM), Ministry of Family and Social Services (MoFSS), Ministry of Labour and Social Security (MoLSS), Turkish Red Crescent (TRC), International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC), municipalities, and other I/NGO partners.
SEKTÖR HEDEFLERİ	1. **Geçici koruma sağlanan en hassas durumdaki Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin ve ev sahibi toplumun hassas durumdaki üyelerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi.** 2. **Temel ihtiyaçlara ve kamu hizmetlerine yönelik artan talebi karşılayabilmek için yerel ve ulusal kapasitelerin güçlendirilmesinin desteklenmesi.**
CİNSİYET GÖSTERGESİ	4
3RP 2026 MALİ GEREKSİNİMLERİ	110.782.312 ABD Doları

a. İhtiyaçlar ve Müdahale Öncelikleri

Artan yaşam maliyetleri ve sınırlı geçim imkanları, Türkiye genelinde en hassas durumdaki mültecilerin temel ihtiyaçlara erişimini kısıtlamaya devam etmektedir. 2023 depremlerinin ardından kaydedilen ilerlemeye rağmen, özellikle güneydoğu illerindeki sosyoekonomik açıdan hassas durumdaki hanelerinki başta olmak üzere, ihtiyaçlar sürmektedir. Gıda fiyatlarındaki ve kiralardaki artış, sınırlı istihdam olanakları ve tükenen birikimler, birçok haneyi borçlanma ya da gıda tüketimini azaltma gibi olumsuz başa çıkma mekanizmalarına yöneltmiştir. Geçici barınma alanlarının sayısı azalmış olsa da kalan alanlar çeşitli desteklere ihtiyaç duymaya devam etmektedir. Özellikle geçici yerleşimlerden kentsel alanlara geçiş sürecindeki haneler başta olmak üzere, yetersiz barınma koşullarında yaşayan kişiler için zorluklar sürmektedir. Bu gruplar için barınma, gıda, hijyen ürünleri ve temel hizmetlere erişimin sağlanması öncelik olmaya devam etmektedir.

Temel İhtiyaçlar sektörü ortakları, tüm uyruklardan mülteciler ile uygun olduğunda etkilenen ev sahibi toplum üyelerini kapsayacak şekilde en hassas durumdaki hanelere odaklanacaktır. Özellikle geçici yerleşimlerde yaşamaya devam eden ya da bu alanlardan ayrılan haneler ve düşük gelirli kentsel bölgelerde yaşayan haneler önceliklendirilecektir. Sektör öncelikleri, birbirini tamamlayan üç düzeyde yapılandırılmıştır.

Tamamlayıcı programlama kapsamında ortaklar, başta Yabancılara Yönelik Sosyal Uyum Yardımları Programı (YSUY) programı ve uyumlaştırılmış çok-amaçlı nakit yardımı programları aracılığıyla, kış destekleri dâhil olmak üzere, nakit ve kupon temelli destek sağlamaya devam etmektedir. Türkiye'de yaşayan risk altındaki durumdaki mültecilere yönelik sosyal koruma destekleri kapsamında, Avrupa Birliği finansal desteği ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı liderliğinde ve Türk Kızılay iş birliğiyle yürütülen Yabancılara Yönelik Sosyal Uyum Yardımları Programı (YSUY) önemli bir rol oynamaktadır. YSUY Programı, risk altındaki mültecilerin temel ihtiyaçlarını karşılamalarına destek olmak amacıyla yürütülen Sosyal Uyum Yardımı (SUY) ve Tamamlayıcı Sosyal Uyum Yardımı (T-SUY) projelerini aynı çatı altında bir araya getiren nakit temelli bir insani yardım programıdır. Program kapsamında sağlanan düzenli nakit destekleri, hanelerin gıda, kira, faturalar ve diğer temel ihtiyaçlarını karşılayabilmelerine katkı sunmaktadır. YSUY Programı kapsamında yürütülen bilgilendirme ve rehberlik faaliyetleri, yalnızca nakit desteğe erişimi değil, aynı zamanda risk altındaki bireylerin uygun kamu hizmetlerine ve sosyal hizmetlere yönlendirilmesini de desteklemektedir. YSUY Programı ile birlikte, 3RP ortakları tarafından sosyoekonomik açıdan kırılgan mültecilere sağlanan tamamlayıcı çok-amaçlı nakit yardımı destekleri, haneler üzerindeki ekonomik baskının azaltılmasına ve olumsuz başa çıkma stratejilerinin önlenmesine katkı sunmaktadır.

YSUY kapsamında sağlanan düzenli nakit yardımı ve 3RP ortakları tarafından sunulan tamamlayıcı MPCA desteği aracılığıyla, hassas durumdaki hanelerin temel ihtiyaçlarını karşılamaları desteklenirken, ekonomik zorlukların azaltılmasına ve olumsuz baş etme mekanizmalarının önlenmesine katkı sağlanmaktadır. Nakit ve kupon yardımları; Acil Yardım Malzemeleri (CRI) ve hijyen kitleri gibi bağlama özgü, ayni yardımlarla desteklenecek ve zorlu bağlamlarda dahi sektör çıktılarının sağlanması hedeflenecektir. En acil ihtiyaçların karşılanmasında, kanıta dayalı ve şeffaf hedefleme sistemleri korunarak etkin koordinasyona öncelik verilecektir.

Ortaklar, kamu kurumları ve belediyelerin kapasitesini güçlendirmek amacıyla kurumsal destek sağlamaya devam edecektir. Kurumsal destek, sınırlı kaynakların etkin ve sorumlu kullanımını gözeterek, temel ihtiyaçlara en sürdürülebilir biçimde erişimi iyileştiren müdahalelere odaklanacaktır.

Gönüllü geri dönüşlerini kendi inisiyatifleriyle gerçekleştirmeyi tercih eden en hassas durumdaki mültecilerin ulaşım desteğiyle

desteklenmesi temel bir öncelik olmaya devam etmektedir. Buna ek olarak, sınır noktalarında gıda yardımı, CRI, hijyen kitleri ile su, sanitasyon ve hijyen (WASH) desteği sağlanması sürdürülecektir. Gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlere yönelik destek faaliyetleri Göç İdaresi Başkanlığı ile yakın koordinasyon içinde gerçekleşecektir.

Temel İhtiyaçlar sektörü, Türkiye'de uluslararası koruma alanının korunmasını desteklemek amacıyla, maddi ihtiyaçları karşılayarak ve zararlı başa çıkma stratejilerine başvurulmasını önlemeye katkıda bulunarak mevcut boşlukları gidermeyi hedefleyecektir. İnsani yardım finansmanın azalmaya devam ettiği bir ortamda, sektör müdahaleleri en acil ihtiyaçlara öncelik verecek ve ortaklar tarafından kaynakların sorumlu, kanıta dayalı ve verimli bir şekilde kullanılmasını desteklemek üzere koordinasyonu güçlendirecektir.

Sektör, dayanıklılık, sürdürülebilirlik ve uyumu teşvik ederek Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat'a ve SKA'lara katkı sunmaktadır. Sektör ortakları, mültecilerin ve uygun olduğu durumlarda ev sahibi toplum üyelerinin kapsayıcı hizmetlere ve geçim imkânlarına erişimini artırmayı hedeflerken, aynı zamanda kamu kurumlarını hizmet sunumunun sürdürülebilirliği ve insani yardımın ulusal sistemlere dâhil edilmesi konusunda desteklemektedir. Olası yeni acil durumlara hazırlık ve çok boyutlu, tutarlı müdahalelere katkı sağlanması için sektörler arası koordinasyon güçlendirilecektir.

Sektörel Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu[58]		2026	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedeflenen Nüfus
Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler	Erkek	591.458	222.184
	Kadın	553.310	207.853
	Erkek Çocukları	533.141	200.277
	Kız Çocukları	502.036	188.592
Ara Toplam		**2.179.945**	**818.905**
Diğer Uyruklardan Mülteciler ve Sığınmacılar	Erkek	33.538	12.599
	Kadın	39.689	14.909
	Erkek Çocukları	30.975	11.636
	Kız Çocukları	32.293	12.131
Ara Toplam		**136.495**	**51.275**
Etkilenen Ev Sahibi	Erkek	35.238	13.237
	Kadın	39.559	14.861
	Erkek Çocukları	17.800	6.687
	Kız Çocukları	17.173	6.451
Ara Toplam		**109.640**	**41.187**
Genel Toplam		**2.426.080**	**911.367**

58 İhtiyaç sahibi ve hedeflenen nüfus gruplarına ilişkin daha fazla ayrıntı için lütfen 2 numaralı dipnota bakınız.

b.Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Ortaklıkları

Temel İhtiyaçlar sektörü, kamu kurumları, belediyeler, BM kuruluşları ile ulusal ve yerel sivil toplum kuruluşlarını kapsayan geniş bir ortaklık ağıyla faaliyet göstermektedir.

Kamu kurumları: ASHB ve Göç İdaresi Başkanlığı ile iş birliği, kurumsal sahiplenmenin sürdürülmesi ve ulusal sosyal koruma çerçeveleriyle uyum açısından büyük önem taşımaktadır. Belediyelerle ortaklıklar, mali kısıtlar ve azalan uluslararası fonlamaya rağmen, hassas grupların tespiti ve tamamlayıcı desteklerin sunulmasında kritik rol oynamaya devam etmektedir.

Sivil toplum: Mültecilerin liderliğindeki ve topluluk temelli kuruluşlar da dâhil olmak üzere ulusal ve yerel STK'lar erişimin artırılmasına ve desteklere eşit erişimin sağlanmasına katkı sunmaktadır. Bu aktörler hesap verebilirliği güçlendirir ve programların ihtiyaçlar doğrultusunda vakitlice uyarlanmasına imkân tanıyacak topluluk geri bildirimlerinin alınmasına yardımcı olur.

Tamamlayıcılık: Uyumlaştırılmış hedefleme, birbiriyle uyumlu transfer tutarları ve birleşik yönlendirme mekanizmaları yoluyla 3RP ortakları, ulusal liderliği güçlendiren ve kısıtlı fon koşullarında verimliliği artıran bütüncül ve kapsayıcı bir yaklaşıma katkı sunmaktadır. Sektör, yararlanıcılara yönelik mükerrerliği önleme amaçlı çapraz kontrol mekanizmaları, mükerrerliği önleme matrisleri ile nitelikli ve sorumlu programlamayı teşvik eden rehber materyaller gibi koordinasyon platformları ve araçlar aracılığıyla ortakların müdahaleleri arasındaki uyumu ve tamamlayıcılığı desteklemektedir.

c.Yerelleşme ve Sürdürülebilirlik Yaklaşımı

Temel İhtiyaçlar sektörü, 2026–2028 dönemi için yerelleşme ve sürdürülebilirliği temel ilkeler olarak benimsemektedir.

Yerelleşme: Yerel STK'lar ihtiyaçların tespiti, yönlendirmelerin ilerlemesi, hizmet sunumunun desteklenmesi ve koordinasyonda doğrudan yer almakta; mültecilerin liderliğindeki girişimler ise topluluk katılımını ve kapsayıcılığı güçlendirmektedir. Sektör, yerel STK'lar için fonların mobilize edilmesini savunmaya devam edecek ve bu yöndeki savunuculuk mesajlarını uluslararası toplulukla paylaşacaktır. Kapasite geliştirme çalışmaları, program yönetimi becerileri, veri yönetimi, koordinasyon ve yönlendirme sistemlerine odaklanarak yerel aktörlerin destek sunumunda daha fazla liderlik üstlenmesini amaçlayacaktır.

Sürdürülebilirlik: Sektörün sürdürülebilirlik çabaları, ulusal sosyal koruma sistemlerinin güçlendirilmesine ve paralel insani yardım yapılarına bağımlılığın azaltılmasına odaklanmaktadır. Ortaklar, desteklerin ulusal çerçevelerle uyumunu sağlarken, temel ihtiyaç yardımlarından sürdürülebilir çözümlere geçişi teşvik etmektedir. Bu kapsamda beceri geliştirme, istihdam ve topluluk temelli çözümleri mümkün kılan çok sektörlü programların uygulanması desteklenmektedir. Kamu kurumlarına yönelik destek, teknik kapasite paylaşımı ve seçici altyapı iyileştirmeleri yoluyla sürecektir.

Dayanıklılık ve Hazırlık: Sektör, süregelen ekonomik dalgalanmalar ve azalan fonları dikkate alarak, stratejisine dayanıklılık ve hazırlığı dâhil etmektedir. GBM'lerde yoğunluğun azaltılması ya da GBM'lerin kapatılması gibi senaryolara ve olası acil durumlara hızlı yanıt verebilmek için koordinasyon sistemlerinin aktif tutulması ve rehber araçların güncel ve işler halde olması hedeflenmektedir. Ortaklar, ani gelişen acil durumlar ve ekonomik şoklar için yerel otoritelerin planlama kapasitelerini desteklemeyi, maliyetleri etkin bir şekilde yönetebilen ve kanıta dayalı programlamayı teşvik etmeyi ve hassas grupların korunması için sektörler arası koordinasyondan yararlanmayı amaçlayacaktır.

Kuruluşa Göre Sektör Mali Gereksinimleri

Kurum / Organizasyon	2026 Bütçe Gereksinimleri
ARSA	$160.000
ASAM	$1.182.924
IOM	$19.400.000
Islamic Relief Worldwide	$2.998.804
Multeciler Dernegi	$10.120.200
Qatar Charity	$1.783.000
SARD	$350.000
Save the Children	$481.000
STL	$634.500
UNFPA	$800.000
UNHCR	$62.780.368
UNICEF	$2.075.000
WFP	$7.946.448
Yedi Basak	$70.068
	$110.782.312

Fotoğraf: Welthungerhilfe / Berna Küpeli

SEKTÖR

Eğitim

İRTİBAT KİŞİLERİ:
BARIŞ DEYİRMENCİ (UNICEF): EĞİTİM SEKTÖR KOORDİNATÖRÜ

ELİF GOĞÜŞ (UNHCR): YÜKSEK ÖĞRETİM ALT SEKTÖR KOORDİNATÖRÜ

Mantıksal çerveler için tıklayınız

Fotoğraf: UNICEF / Kamuran Feyzioğlu

ÖNCÜ KURULUŞ	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)
UYGULAMA ORTAKLARI	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ve STK Ortakları
KAMU ve DİĞER ORTAKLAR	Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AHSB), Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB), Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Belediyeler, Türkiye Adalet Akademisi ve uygulama sürecinde tanımlanacak diğer ortaklar.
SEKTÖR HEDEFLERİ	**1. Depremden etkilenenler ile Suriye'ye gönüllü geri dönüşü değerlendirenler de dâhil olmak üzere, yabancı çocuklar, gençler ve yetişkinler için örgün, yaygın ve informel eğitim programlarına sürdürülebilir erişimin desteklenmesi, kapsayıcı ve yaşam boyu öğrenme fırsatlarının teşvik edilmesi ve kimsenin geride bırakılmamasının sağlanması.** **2. Dezavantajlı çocuklar ve gençler için koruyucu öğrenme ortamlarında sunulan eğitim fırsatlarının niteliğinin artırılmasına katkı sağlanması ve özellikle depremlerden etkilenenlerin kritik ihtiyaçlarına odaklanılması.** **3. Mevcut insani ihtiyaçlar dikkate alınarak, tüm öğrenciler (Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve mülteci çocuklar ile gençler) için nitelikli eğitimin sunulmasını kolaylaştıracak dirençli bir ulusal eğitim sisteminin desteklenmesi.**
CİNSİYET GÖSTERGESİ	4
3RP 2026 MALİ GEREKSİNİMLERİ	52.003.481 ABD Doları

a. İhtiyaçlar ve Müdahale Öncelikleri

Türkiye Cumhuriyet Devleti, 3RP çerçevesinin desteğiyle, mülteci ve ev sahibi toplumdan çocukların ulusal eğitim hizmetlerine kapsayıcı erişimini sağlamaya devam etmektedir. Türkiye'de eğitim, MEB aracılığıyla sunulan örgün eğitimin yanı sıra, dil öğrenimini, okula hazırlığı ve yaşam boyu öğrenme fırsatlarını destekleyen yaygın ve informel eğitim faaliyetlerini de kapsamaktadır.

Geçici ve uluslararası koruma sağlanan çocukların okullaşma oranlarının artırılmasında önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Ancak özellikle okula devam edemeyen veya okuldan ayrılma riski bulunan çocuklara ulaşma konusunda kalıcı boşluklar devam etmektedir. Halihazırda 250.000'in üzerinde mülteci çocuk okula gidememektedir.[59]

MEB'in resmî istatistiklerine göre, Mart 2026 itibarıyla okul çağındaki nüfusun %76'sı eğitime kayıtlıdır. Eğitim Sektörü Çalışma Grubu liderliğinde yürütülen 2024-2025 Okula Dönüş Ebeveyn Anketi, okula kayıt, devamlılık ve öğrenme süreçlerini etkileyen birbiriyle bağlantılı engelleri vurgulamaktadır. Bulgular, Türkiye genelinde çocukların eğitime erişimini etkileyen çok sayıda birbiriyle bağlantılı zorluğa işaret etmektedir. Sözü geçen ankete katılan mülteci aileler adres kaydının bulunmaması, kimlik belgelerinin eksikliği ve kayıt süreçlerine ilişkin farkındalığın düşük olmasının okula kayıt sürecinde kendilerini en çok etkileyen zorluklar olduğunu belirtmiştir (%38). Mali kısıtlılıklar (%32) da önemli bir engel olmaya devam etmekte ve aileler üniforma, kırtasiye ve ulaşım masraflarını karşılamakta güçlük yaşamaktadır. Mesafe ve ulaşım zorlukları (%16) ise özellikle kırsal alanlarda ve depremden etkilenen bölgelerde belirgindir, ayrıca bu bölgelerde okullar hanelere uzak olduğu için ulaşım imkanları sınırlıdır.[60]

59 MEB verileri https://okuladonus.org/documents/foreign-students-statistics-in-turkiye-2024-2025.pdf

Fotoğraf: UNICEF / Fatih İşçi

Buna ek olarak, Şubat 2023 depremlerinin etkileri, depremden etkilenen illerde eğitime erişimi zorlaştırmaya devam etmektedir. Depremden etkilenen bölgelerdeki aileler; mali zorluklar, hasar görmüş altyapı, aşırı kalabalık sınıflar ve özellikle engelli çocuklar ile ergen kız çocukları için artan okul terk riski olduğunu belirtmiştir. Eğitime dönüş süreci; barınma istikrarsızlığı, psikososyal stres ve öğrenme sürekliliğinin kesintiye uğramasından da olumsuz etkilenmektedir.

2024-2025 akademik yılında Türkiye'de yaklaşık 55.000 Suriyeli genç yükseköğretime kayıtlı olup, bu sayı yaklaşık %12'lik bir kayıt oranına karşılık gelmekte ve %9 olan küresel mülteci ortalamasının belirgin şekilde üzerindedir. Bu artış eğilimi, kapsayıcı ulusal politikaların etkisini yansıtarak Türkiye'yi UNHCR'ın "15'e 30" hedefini gerçekleştiren ilk ülke olma yoluna taşımaktadır. Cinsiyet dengesi de iyileşmeye devam etmekte; kadınların katılım oranı 2024'te %45 iken 2025'te %47'ye yükselmiştir.

Yükseköğretime erişim, mültecilere iş gücü piyasasına nitelikli bireyler olarak geçişlerini destekleyen ileri düzey beceriler kazandırarak öz yeterliliği güçlendirmekte ve hem bireysel onura hem de daha geniş sosyoekonomik kalkınmaya katkı sunmaktadır. Yükseköğretime erişimin sürdürülmesi ve genişletilmesi, sosyoekonomik kapsayıcılık, istihdam olanakları ve toplumsal dayanıklılıkla yakından ilişkilidir. Uzun vadede ise yükseköğretim, mültecilerin menşe ülkelerinde toparlanma ve yeniden inşa süreçlerine katkı sunmalarını mümkün kılarak gönüllü geri dönüşler dâhil kalıcı çözümlere de katkı sağlamaktadır.

Eğitim sektörü, ulusal sistemleri tamamlayan ve

60 2024-2025 Okula Dönüş Ebeveyn Anketi

destekleyen eşgüdümlü müdahaleler yoluyla nitelikli, kapsayıcı ve güvenli bir şekilde eğitim hakkına erişimi desteklemektedir. Temel müdahale öncelikleri aşağıda sunulmaktadır:

1. Erişilebilirliğin Artırılması:
Depremden etkilenenler de dâhil olmak üzere, yabancı çocuklar, gençler ve yetişkinler için örgün, yaygın ve informel eğitim programlarına sürekli erişimin desteklenmesi; kapsayıcı ve yaşam boyu öğrenmenin teşvik edilmesi ve kimsenin geride bırakılmamasının sağlanması.

Depremden etkilenen bölgelerde altyapının yeniden inşasına öncelik verilmesi ve mülteci çocukların öğrenme deneyimlerini güçlendirmek amacıyla dil desteğinin sağlanması.

2. Eğitim Kalitesinin İyileştirilmesi:
Depremlerden etkilenenler başta olmak üzere dezavantajlı çocuklar ve gençlerin ihtiyaçlarına özel önem verilerek, koruyucu eğitim ortamları oluşturulması yoluyla nitelik yükseköğretim fırsatlarına ve akademik desteğe erişim dâhil eğitim niteliğine katkı sağlanması.

3. Dayanıklılığın Güçlendirilmesi:
Süregelen insani ihtiyaçlar dikkate alınarak, ulusal eğitim sisteminin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve mülteci çocuklar ile gençler dâhil olmak üzere tüm öğrenciler için nitelikli bir eğitimin sunulmasını temin edecek şekilde desteklenmesi.

Sektörel Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu[61]		2026	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedeflenen Nüfus
Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler	Erkek	100	23
	Kadın	100	23
	Erkek Çocukları	91.517	21.137
	Kız Çocukları	112.319	25.941
Ara Toplam		**204.036**	**47.124**
Uluslararası Koruma Başvuru ve Statü Sahipleri	Erkek	8.152	1.883
	Kadın	11.499	2.656
	Erkek Çocukları	1.116	258
	Kız Çocukları	1.630	377
Ara Toplam		**22.397**	**5.173**
Etkilenen Ev Sahibi Toplum Üyeleri	Erkek	-	-
	Kadın	-	-
	Erkek Çocukları	275.715	63.679
	Kız Çocukları	346.072	79.928
Ara Toplam		**621.787**	**143.607**
Genel Toplam		**848.220**	**195.904**

61 İhtiyaç sahibi ve hedeflenen nüfus gruplarına ilişkin daha fazla ayrıntı için lütfen 2 numaralı dipnota bakınız.

b. Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Ortaklıkları

Eğitim sektörü müdahalesi, ulusal düzeyde yönlendirilmekte olup MEB, Göç İdaresi Başkanlığı, ASHB, Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) ve belediyeler ile güçlü iş birliğine dayanmaktadır. Bu ortaklıklar; politika uyumunu, veri entegrasyonunu ve sistem genelinde tutarlılığı desteklemektedir. Ortak planlama ve uygulama süreçleri aracılığıyla Eğitim Sektörü Çalışma Grubu, politika geliştirme, Acil Durumlarda Eğitim (EiE), Acil Durumlarda Eğitim için Kurumlararası Ağ (INEE) Asgari Standartları, veriye dayalı planlama ve erken çocukluk eğitimi politikalarının uygulanmasına yönelik teknik destek ve hedefe yönelik eğitimler sunarak MEB'in kurumsal kapasitesini desteklemekte ve böylece kanıta dayalı, kapsayıcı ve eşgüdümlü bir eğitim hizmet sunumuna katkı sağlamaktadır. Yükseköğretim alt sektörü, erişimi kolaylaştıran ve yükseköğretimde eşit katılımı teşvik eden YÖK ve YTB'nin koordinasyon desteği ile kapsayıcı politika çerçevelerinden yararlanmaktadır. Bu iş birliği çerçevesinde, GSB de yaygın öğrenme ortamları ve spor temelli gençlik faaliyetleri aracılığıyla çocukların ve gençlerin kapsayıcı katılımı ve uyumunu destekleyen tamamlayıcı bir rol üstlenmektedir. Bu tamamlayıcılık, özellikle okul devamlılığını destekleyen sosyal beceriler, psikososyal refah ve akran etkileşimi gibi alanlarda eğitim hizmetleri ile toplum temelli faaliyetler arasındaki bağı güçlendirmektedir.

Ulusal ve yerel STK'lar ile topluluk temelli ve mültecilerin öncülüğündeki kuruluşlar dâhil olmak üzere sivil toplum, erişimin genişletilmesi, engellerin ele alınması ile yaygın ve telafiye yönelik eğitim hizmetlerinin sunulmasında kritik bir rol oynamaktadır. Bu aktörler, en hassas durumdaki çocuklar için erişim boşluklarını kapatmakta ve kamu sistemlerini tamamlayıcı nitelikte, ihtiyaçlara duyarlı psikososyal destek, dil ve telafi programları sunmaktadır. Eğitim Sektörü Çalışma Grubunun ulusal düzeyde ve sahada (İstanbul, İzmir ve Gaziantep) yürüttüğü koordinasyon mekanizmaları aracılığıyla bu ortaklıklar, yerel sahiplenmeyi desteklemektedir.

Kamu kurumları, 3RP ve sivil toplum arasındaki tamamlayıcılık, mültecilere yönelik eğitim müdahalesini bütüncül ve kapsayıcı bir şekilde desteklemektedir. Müdahalelerin ulusal sistemlerle uyumlandırılması, kurumsal kapasitenin desteklenmesi ve adil ortaklıkların teşvik edilmesi yoluyla sektör; ulusal aidiyet, hesap verebilirlik ve sürdürülebilirliğe katkı sağlamakta ve On İkinci Kalkınma Planı ile 3RP dayanıklılık çerçevesi doğrultusunda, Türkiye'nin tüm çocuklar için kapsayıcı eğitime olan güçlü taahhüdünü pekiştirmektedir.

Buna ek olarak, GSB, özellikle mülteci ve ev sahibi toplumdan çocuklar ve gençleri bir araya getiren spor temelli faaliyetler başta olmak üzere yaygın öğrenme ortamları aracılığıyla kapsayıcı katılım ve uyumu destekleyen tamamlayıcı bir rol üstlenmektedir. Yapılandırılmış okul dışı faaliyetler, çocukların aidiyet duygusunu ve olumlu akran etkileşimini güçlendirerek öğrenmenin devamlılığını desteklemektedir. Ayrıca, GSB saha uygulamalarından elde edilen izleme verileri ve geri bildirimlerden (örneğin gençlik anketleri ve uygulayıcı görüşmeleri), kanıta dayalı planlama ve uyarlama süreçlerinde girdi olarak faydalanılabilir.

Fotoğraf: UNICEF / Haşim Kılıç

c. Yerelleşme ve Sürdürülebilirlik Yaklaşımı

Eğitim sektörü, planlama, uygulama ve karar alma süreçlerinin başta MEB, belediyeler ve yerel sivil toplum kuruluşları olmak üzere ulusal ve yerel kurumlar tarafından yönlendirilmesini destekleyerek yerelleşmeyi teşvik etmektedir. Bu yerelleşme yaklaşımı kapsamında, GSB'nin il düzeyindeki yapıları ve antrenör kadrosu, okul dışı ortamlarda yürütülen gençlik ve spor temelli faaliyetler aracılığıyla çocukların ve gençlerin kapsayıcı katılımını destekleme ve topluluklar arasında sosyal uyumu güçlendirme yönünde tamamlayıcı bir rol üstlenebilir. Yerel yönetimler, STK'lar ve mültecilerin öncülüğündeki kuruluşlar, İstanbul, İzmir ve Gaziantep'te faaliyet gösteren Eğitim Sektörü Çalışma Grubu koordinasyon platformları aracılığıyla ihtiyaç analizi, program tasarımı ve uygulama süreçlerine doğrudan katılım sağlamaktadır. Kapasite destekleme çalışmaları; il düzeyindeki kurumlar ve ortak STK'ların veri yönetimi, kapsayıcı eğitim, psikososyal destek ve saha erişimi alanlarındaki yetkinliklerini pekiştirerek, adil ortaklıkları ve eğitim müdahalelerinin uzun vadeli sahiplenilmesini teşvik etmektedir.

Sürdürülebilirlik, mültecilere yönelik tüm eğitim desteklerinin ulusal sistemler içerisine dâhil edilmesi, ulusal sistemler dışında kalan uygulamaların azaltılması ve Türkiye'nin On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) ile uyumun sağlanması yoluyla temin edilmektedir. Sektör çalışmaları; MEB'in okullaşma, devamlılık ve öğretmen eğitim sistemlerini desteklemekte, veriye dayalı yönetime katkı sağlamakta ve yaygın eğitim ile telafi programlarının kurumsal entegrasyonunu desteklemektedir. İnsani yardım ve kamu mekanizmaları arasındaki eşgüdümün güçlendirilmesi yoluyla sektör, öğrenme sürekliliğini teşvik etmekte ve sorumlulukların kademeli olarak ulusal aktörlere devredilmesini desteklemektedir.

Dayanıklılık ve hazırlıklılık, insani yardım ve kalkınma müdahaleleri arasında köprü kuran programlama yaklaşımıyla bütünleşmekte ve bu çerçevede depremden etkilenen bölgelerdeki eğitim iyileştirme çalışmaları, daha uzun vadeli sistem güçlendirme süreçleriyle ilişkilendirilmektedir. Öğrenci destek mekanizmaları, mesleki yönlendirme yolları, yükseköğretime erişim, eğitimden istihdama geçiş yolları ve uyumu destekleyen girişimler; Türkiye'nin SKA'larına (özellikle SKA 4), ulusal uyum politikalarına ve Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat'a katkı sağlamaktadır. Bu bütüncül çabalar, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve mülteci çocuklara sürdürülebilir biçimde hizmet verebilen, dayanıklı, kapsayıcı ve ulusal aidiyete dayalı bir eğitim sisteminin inşasını desteklemektedir.

3RP ve Tamamlayıcılık

2026 yılı 3RP fon çağrısı kapsamında yer alan müdahalelere paralel olarak, Türkiye'deki Mülteciler için Avrupa Birliği Mali Yardım Programı (FRIT) aracılığıyla da önemli tamamlayıcı yatırımlar sürdürülmektedir. Bu yatırımlar özellikle sosyal yardım, eğitim, sağlık ve göç yönetimi alanlarında yoğunlaşmaktadır. Ulusal kurum ve sistemler üzerinden, Göç İdaresi Başkanlığı ile yakın koordinasyon içinde yürütülen SUY, Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar için Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi (PIKTES) ve Türkiye'de Göçmen Sağlığı Hizmetlerinin Desteklenmesi Projesi (SIHHAT) gibi önde gelen programlar, mültecilerin ve ev sahibi toplumun temel ihtiyaçlarının karşılanması ile kapsayıcı eğitime ve nitelikli sağlık hizmetlerine erişimin sürdürülmesinde kritik rol oynamaktadır. Bu girişimler 3RP kapsamında fon çağrısına dâhil olmamakla birlikte, Planın stratejik hedefleriyle yakından uyumlu olup ulusal hizmet sunum sistemlerini güçlendirerek, sosyal kapsayıcılığı teşvik ederek ve çözümlerin sürdürülebilirliğini destekleyerek hedef alınan sonuçlara doğrudan katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede, 3RP, FRIT finansmanlı programlarla tamamlayıcı ve karşılıklı olarak güçlendirici bir yapıda kurgulanmış olup, böylece insani yardım, kalkınma ve sistem güçlendirme çabaları arasında uyumun sağlanmasını hedeflemektedir.

Kuruluşa Göre Sektör Mali Gereksinimleri

Kurum / Organizasyon	2026 Bütçe Gereksinimleri
ARSA	$120.000
ASAM	$16.100.362
Human Appeal	$269.411
IOM	$1.400.000
Islamic Relief Worldwide	$4.969.470
Multeciler Dernegi	$453.949
Qatar Charity	$110.500
RET International	$500.000
Save the Children	$575.000
SEVKAR	$115.000
STL	$12.570
UNHCR	$15.081.546
UNICEF	$12.014.250
Yedi Basak	$77.000
Yeryüzü Çocukları Derneği	$204.422
	$52.003.481

Fotoğraf: UNICEF / Fatih İşçi

SEKTÖR

Sağlık

İRTİBAT KİŞİLERİ:
ALTIN MALAJ (WHO): SAĞLIK SEKTÖR KOORDİNATÖRÜ

Mantıksal çerveler için tıklayınız

Fotoğraf: Relief International - Diego Cupolo

ÖNCÜ KURULUŞ	Dünya Sağlık Örgütü (WHO)
ORTAKLAR	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ve STK ortakları.
KAMU VE DİĞER ORTAKLAR	Sağlık Bakanlığı (SB), Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇŞGB), Göç İdaresi Başkanlığı, Türk Kızılay.
HEDEFLER	**1. Bulaşıcı olmayan ve bulaşıcı hastalıklar için iyileştirici ve önleyici hizmetler de dâhil temel sağlık hizmet sunumunun ve yönlendirme sağlık hizmetleri kapasitesinin güçlendirilmesi.** **2. Özellikle hassas durumdaki gruplar (kadınlar, kız çocukları, ergenler ve gençler) için cinsiyete dayalı şiddet vakalarının klinik yönetimi de dâhil olmak üzere cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine erişimin artırılması.** **3. Bulaşıcı hastalıkların sürveyansının, tespitinin, müdahalesinin ve önlenmesinin (çocukluk dönemi aşılaması dâhil) güçlendirilmesi ve tüm tehlikelere karşı acil durum müdahalesinin kuvvetlendirilmesi.** **4. Bulaşıcı olmayan hastalıklar, ruh sağlığı ve psikososyal destek, yeterli beslenme ve küçük çocuklar için besleyici bakım hizmetleri için sağlık hizmetlerinin tüm kademelerinde bilgi ve hizmet erişiminin artırılması.**
CİNSİYET GÖSTERGESİ	4
3RP 2026 FON İHTİYACI	11.058.652 ABD Doları

a. İhtiyaçlar ve Müdahale Öncelikleri

Ocak 2026 itibarıyla, Türkiye, geçici koruma sağlanan bireyler için sunulan ücretsiz sağlık hizmeti uygulamasını sona erdirecek ve bu kapsamdaki Suriyelilerin sağlık hizmetleri ve ilaçlar için katkı payı ödemesini öngören bir sisteme geçecektir. Bununla birlikte, acil sağlık hizmetleri herkes için ücretsiz olmaya devam edecektir. Resmi olarak çalışan Suriyeliler ise sağlık sigortalarını Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kapsamında sürdürebilecektir. Bu değişiklik, kayıtlı istihdamın teşvik edilmesi ve kamu harcamalarının azaltılması amacını taşımaktadır.

Mültecilerin sağlık hizmetlerine erişimi; ulaşım maliyetleri, dil bariyeri, bazı kültürel normlar ve sosyoekonomik zorluklar nedeniyle özellikle kırsal alanlarda ve depremden etkilenen bölgelerde sınırlı kalabilmektedir. Ruh sağlığına ilişkin ihtiyaçlar mevcut hizmet kapasitesini aşmakta ve artış göstermektedir. Bu ihtiyaçlara yanıt vermek amacıyla, 32 ilde kurulan Göçmen Sağlığı Merkezleri (GSM), Suriyeli ve Türk sağlık personelinin görev aldığı yapılarıyla hem hizmete erişimi artırmakta hem de hastaneler üzerindeki yükü azaltmaktadır.

Yasal düzenlemelerde yapılan değişiklikler, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin sağlık sigortası kapsamını bir yıl ile sınırlandırmış, bu durum idari yükleri artırmıştır. Birçok kişi artık sigorta veya özel sağlık hizmetleri için ödeme yapmak zorunda kalmakta, bu durum ciddi maddi zorluklar oluşturmaktadır. Koruma Masaları ve sosyal çalışmacılar, 3RP çerçevesi altında hizmetlere erişimin kolaylaştırılmasında destek sağlamaktadır.

Sektör ortakları, ruh sağlığı, cinsel sağlık ve üreme sağlığı, rehabilitasyon hizmetleri ile temel ilaçlara ve bağışıklama hizmetlerine erişim alanlarında acil ihtiyaçlar bulunduğunu gözlemlemiştir. Kadınlar, kız çocukları, ergenler, engelli bireyler, yaşlılar ve mevsimlik tarım işçileri dâhil olmak üzere hassas durumdaki gruplar, birbirini etkileyen çeşitli engeller nedeniyle bu ihtiyaçlardan en fazla etkilenen kesimlerdir. Özellikle yaşlılar ve engelli bireyler, rehabilitasyon hizmetlerine, yardımcı teknolojilere, kronik hastalık bakımına ve uzun dönemli desteğe erişimde daha fazla zorlukla karşılaşmaya devam etmektedir.

Kurumsal düzeyde öncelikler arasında; SB ile koordinasyonun güçlendirilmesi, mülteci sağlık profesyonellerinin sisteme entegrasyonu ve veri sistemlerinin iyileştirilmesi yer almaktadır. Sektör, tamamlayıcı programlama, GSM'ler, Kadın ve Kız Çocukları için Güvenli Alanlar ve topluluk temelli hizmetler aracılığıyla çocuk gelişimi ile engelli bireylerin kapsayıcı biçimde desteklenmesine yönelik doğrudan hizmet sunumuna odaklanmaktadır. Gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşler kapsamında ise, 3RP Sağlık Sektörü ortakları tarafından, geri dönenlerin sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak, yardımcı cihazlar ve kapsamlı sağlık hizmetlerini de içeren ilave bir 3RP fon çağrısına ilişkin çalışmalar olmuştur.

Sağlık sektörü, hizmet sunumunun yerelleştirilmesi, mülteci sağlık çalışanlarının sisteme entegrasyonu ve ulusal aidiyetin güçlendirilmesi yoluyla dayanıklılığa ve sürdürülebilirliğe katkı sağlamaktadır. Bu çabalar, özellikle sağlık (SKA 3), cinsiyet eşitliği (SKA 5) ve eşitsizliklerin azaltılması (SKA 10) hedefleri olmak üzere Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat ve SKA'lar ile uyumludur. Sağlık Bakanlığı, belediyeler ve sivil toplum kuruluşları ile kurulan ortaklıklar, müdahalelerin kamu sistemlerine entegrasyonunu ve uzun vadeli etkinin sağlanmasını desteklemektedir.

Sağlık ile beslenme, eğitim ve koruma sektörlerini birbirine bağlayan sektörler arası girişimler, bütüncül refahı, hazırlık kapasitesini ve hizmetlere erişimi desteklemektedir. Bu alanlar, önümüzdeki planlama dönemi için fon sağlayıcı kuruluşların da öncelikleri arasında yer almaktadır. Güçlü koordinasyona rağmen, eş zamanlı krizlerin yarattığı finansman kısıtları müdahale kapasitesini sınırlayabilmektedir. Buna karşın sektör, en hassas durumdaki grupları önceliklendirme konusundaki kararlılığını sürdürmekte ve karşılanmamış sağlık ihtiyaçlarının hem mültecilerin hem de ev sahibi toplum üyelerinin genel sağlık durumunu daha da olumsuz etkilememesi için gerekli tüm çabayı göstermektedir.

Sektörel Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu[62]		2026	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedeflenen Nüfus
Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler	Erkek	3.461	1.663
	Kadın	117.114	56.286
	Erkek Çocukları	1.317	633
	Kız Çocukları	7.361	3.538
Ara Toplam		**129.253**	**62.120**
Uluslararası Koruma Başvuru ve Statü Sahipleri	Men	-	-
	Kadın	2.966	1.426
	Erkek Çocukları	-	-
	Kız Çocukları	414	199
Ara Toplam		**3.380**	**1.624**
Etkilenen Ev Sahibi Toplum Üyeleri	Men	-	-
	Kadın	40.180	19.311
	Erkek Çocukları	-	-
	Kız Çocukları	1.215	584
Ara Toplam		**41.395**	**19.895**
Genel Toplam		**174.028**	**83.639**

b. Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Ortaklıkları

3RP Sağlık sektörü ortakları, geçici ve uluslararası koruma sağlanan bireyler ile hassas durumdaki ev sahibi toplum üyeleri için eşgüdümlü ve ulusal sahiplenmeye dayalı bir sağlık müdahalesini desteklemek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı (SB), belediyeler ve diğer kamu kurumlarıyla yakın iş birliği içerisinde çalışmaktadır. Sektör; teknik destek sağlanması, mülteci sağlık profesyonellerinin sisteme entegrasyonu ve özellikle depremden etkilenen illerde birinci basamak ve sevk zinciri sağlık sistemlerinin güçlendirilmesi yoluyla kurumsal kapasitenin geliştirilmesini desteklemektedir. SB liderliğinde faaliyet gösteren GSM'ler, hizmet sunumu ve koordinasyon açısından temel noktalar olarak kritik bir rol oynamaktadır.

Ulusal ve yerel sivil toplum kuruluşları, mültecilerin öncülüğündeki girişimler ve topluluk temelli kuruluşlar dâhil olmak üzere sivil toplum ile kurulan ortaklıklar; saha erişiminin artırılması, kapsayıcılığın güçlendirilmesi ve müdahalelerin yerel ihtiyaçlara duyarlılığının sağlanmasında hayati bir rol üstlenmektedir. Bu aktörler, kültürel ve dil bariyerinin aşılmasına katkı sağlamakta; hizmetlerin yetersiz ulaştığı gruplara erişimi genişletmekte ve ruh sağlığı, çocuk gelişimi ile cinsel sağlık ve üreme sağlığı gibi alanlarda topluluk temelli destek sunmaktadır. Bu aktörlerin katkıları, kadınlar, ergenler, engelli bireyler ve mevsimlik işçiler dâhil olmak üzere farklı grupların ihtiyaçlarına uygun, hedefe yönelik hizmetlerin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

62 İhtiyaç sahibi ve hedeflenen nüfus gruplarına ilişkin daha fazla ayrıntı için lütfen 2 numaralı dipnota bakınız.

Kamu kurumları ile sivil toplum da dâhil olmak üzere 3RP ortakları arasındaki tamamlayıcılık, bütüncül ve kapsayıcı bir sağlık müdahalesini mümkün kılmaktadır. Bu yaklaşım, hizmetlerin ulusal sistemler içerisine entegre edilmesini sağlayarak sürdürülebilirliği güçlendirirken, topluluk ağlarından yararlanarak müdahalelerin erişimini ve etkisini artırmaktadır. Aynı zamanda yerelleşme ve dayanıklılığı pekiştirerek, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat ve SKA'lar ile uyumlu bir çerçevede, sektörler arası iş birliği ve hazırlık kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik fon sağlayıcı kuruluşların önceliklerini desteklemektedir.

Fotoğraf: Relief International - Elie Gardner

c. Yerelleşme ve Sürdürülebilirlik Yaklaşımı

3RP Sağlık sektörü, planlama, uygulama ve karar alma süreçlerinin giderek artan biçimde ulusal ve yerel aktörler tarafından yürütülmesini destekleyerek yerelleşmeyi ve uzun vadeli sürdürülebilirliği teşvik etmektedir. SB, 3RP ortaklarının da desteğiyle hizmet sunumu, veri yönetimi ve sağlık sisteminin güçlendirilmesinin eşgüdümünde merkezi ve lider bir rol üstlenmektedir. Belediyeler ve yerel sağlık otoriteleri, özellikle GSM'ler aracılığıyla sağlık müdahalelerinin uygulanmasında aktif rol almakta, GSM'ler bakım hizmetlerine erişim ve koordinasyon açısından temel noktalar olarak hizmet vermektedir.

Kapasite paylaşımı çalışmaları; mülteci ve göçmen sağlık profesyonellerinin ulusal sisteme entegrasyonuna, kurumsal dayanıklılığın artırılmasına ve ulusal sistemler dışında kalan uygulamalara olan bağımlılığın azaltılmasına odaklanmaktadır. Kapsayıcı programlamayı desteklemek amacıyla demografik olarak ayrıştırılmış veri toplanması dâhil olmak üzere, veri sistemlerinin ve izleme ve raporlama mekanizmalarının iyileştirilmesine yönelik teknik destek sağlanmaktadır. Tesis düzeyindeki şikâyet mekanizmaları, saha erişiminden elde edilen geri bildirimler ve odak grup görüşmeleri gibi düzenli geri bildirim mekanizmaları, hizmetlerin topluluk ihtiyaçlarına duyarlı biçimde şekillendirilmesini desteklemektedir.

Ulusal STK'lar, mültecilerin öncülüğündeki kuruluşlar ve topluluk temelli kuruluşlarla gerçekleştirilen ortaklıklar, özellikle hassas durumdaki bireyler için erişimi ve kapsayıcılığı güçlendirmektedir. Bu ortaklıklar, kamu sistemlerini tamamlayıcı nitelikte olup, hizmetlerin talepleri karşılayamadığı alanlarda hizmet erişimini genişletmekte ve topluluk temelli bakım hizmetlerini desteklemektedir.

Sektör, Türkiye'nin ulusal politika ve planları, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat ve SKA'lar ile uyum sağlayarak insani yardım ve kalkınma müdahaleleri arasında köprü kurmaktadır. Ruh sağlığı, çocuk gelişimi ve cinsel sağlık ve üreme sağlığı alanlarındaki girişimler; dayanıklılığı ve hazırlık kapasitesini güçlendirmekte ayrıca sağlık hizmetlerinin sürdürülebilir, yerel aidiyete dayalı ve değişen ihtiyaçlara duyarlı bir biçimde sunulmasını güvence altına almaktadır.

Kuruluşa Göre Sektör Mali Gereksinimleri

Kurum / Organizasyon	2026 Bütçe Gereksinimleri
ASAM	$751.000
DDD	$1.399.000
Field Ready	$70.000
IOM	$1.500.000
Islamic Relief Worldwide	$700.350
Multeciler Dernegi	$123.302
Qatar Charity	$1.200.000
UNFPA	$2.245.000
UNICEF	$3.070.000
	$11.058.652

Fotoğraf: IOM / Ahmet Abdulhamit

SECTOR

Ekonomik Güçlendirme

FOCAL POINTS:
CEREN ÖZKAN (UNDP): EKONOMİK GÜÇLENDİRME SEKTÖR KOORDİNATÖRÜ

YASEMEN KARATAŞ (FAO): EKONOMİK GÜÇLENDİRME SEKTÖR KOORDİNATÖRÜ

Click here for logframes

Fotoğraf: ILO / Bülent Kulfel

2023 yılından bu yana, Geçim Kaynakları ile Gıda Güvencesi ve Tarım sektörleri kademeli olarak Ekonomik Güçlendirme sektörü altında birleştirilmiş ve 2025 yılında bu entegrasyon süreci tamamlanmıştır. Bu yapısal bütünleşme, mülteciler ve ev sahibi toplum üyelerinin geçim kaynaklarına erişiminin güçlendirilmesi amacıyla, koordinasyonun artırılmasını ve program tasarımı ile uygulamasının etkililiğinin iyileştirilmesini hedeflemektedir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Ekonomik Güçlendirme sektörünün eş liderliğini sürdürmekte olup, Geçim Kaynakları ile Gıda Güvencesi ve Tarım bileşenlerini tek ve bütüncül bir çerçeve altında sunmaktadır.

ÖNCÜ KURULUŞ	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)
UYGULAMA ORTAKLARI	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Dünya Gıda Programı (WFP) ve STK ortakları.
KAMU ve DİĞER ORTAKLAR	Tarım ve Orman Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), İçişleri Bakanlığı - Göç İdaresi Başkanlığı-, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AHSB), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türk Kızılay, Ticaret Odaları, Ziraat Odaları, Sanayi Odaları, Belediyeler, Hedefler İçin İş Dünyası (B4G) platformu, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED), Connecting Business Initiative ve uygulama sürecinde tespit edilecek diğer ortaklar.
SEKTÖR HEDEFLERİ	**Geçici koruma ve uluslararası koruma sağlanan kişiler ve ev sahibi toplum için daha iyi ve insan onuruna yakışır çalışma koşullarının yanı sıra iş yaratma da dâhil olmak üzere gıda güvencesinin, geçim kaynaklarının ve istihdam olanaklarının iyileştirilmesi.**
CİNSİYET GÖSTERGESİ	4
3RP 2026 FON İHTİYACI	85.448.787 ABD Doları

a.İhtiyaçlar ve Müdahale Öncelikleri

Son yıllarda, Türkiye'de yaşayan hassas gruplar, artan enflasyonun gıda ve diğer temel ihtiyaç kalemlerinin fiyatlarını önemli ölçüde artırması nedeniyle ciddi ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalmıştır.[63] Kurumlar Arası Koruma İhtiyaç Analizi 8. Tur bulgularına göre,[64] geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahipleri temel ihtiyaçlarını karşılama kapasitelerini ciddi biçimde sınırlayan zorlayıcı ekonomik koşullarla karşı karşıyadır: Katılımcıların %44'ü temel gıda tüketimini ve/veya harcamalarını azalttığını, %30'u ise eğitim, sağlık ve hijyen ürünleri gibi temel gıda dışı harcamalarını kıstığını bildirmiştir ve bu oran, 2024 yılında bildirilen %24'ün üzerindedir. Çalışan aile bireylerine bakıldığında, %81'i kayıt dışı (günübirlik ve güvencesiz işler dahil), %19'u ise kayıtlı istihdamda yer almaktadır.[65] Hanelerin %63'ü, ailenin birincil gelir kaynağının kayıt dışı çalışmadan elde edildiğini belirtmiştir. Birçok mülteci hane gelirini tamamlamak için kayıt dışı istihdam, sosyal yardımlar ve borçlanmaya başvururken, katılımcıların %68'i geçen yıla kıyasla mali durumlarının kötüleştiğini ifade etmiştir. Kayıt dışı çalışma, mültecileri sömürüye, güvensiz çalışma koşullarına ve düşük ve istikrarsız gelire maruz bırakmaktadır.[66]

Kayıt dışılık ve düşük ücretler, tarım-gıda sektörleri genelinde yaygınlığını sürdürmekte ve mültecileri yoksulluk ve mesleki risklere daha açık hale getirmektedir. Bununla birlikte, tarım-gıda sektörü, özellikle mevsimlik tarım işçiliği yoluyla düşük ve yarı nitelikli işgücü için halen en hızlı istihdam sağlayabilen sektörlerden biri olmaya devam etmektedir. Kayıt dışılık, sosyal koruma eksikliği ve yetersiz çalışma ve yaşam koşulları gibi süregelen sorunlara rağmen, mevsimlik tarım faaliyetleri binlerce mülteci ve hassas durumdaki ev sahibi toplum üyesi için kritik bir gelir kaynağı olmayı sürdürmektedir. Birçok hane; gündelik tarım işçiliği, ortakçılık düzenlemeleri (ürün payı karşılığında başkasının arazisinde çalışma) veya küçük ölçekli hayvancılık faaliyetleriyle geçimini sağlamaktadır. Temel öncelik, bu geçim kaynaklarının niteliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla kayıtlı istihdamın teşvik edilmesi, daha iyi çalışma koşullarının sağlanması ve sosyal korumaya erişimin güçlendirilmesidir. Tarımsal değer zincirlerinin güçlendirilmesi, pazar bağlantılarının geliştirilmesi ve istihdam koşullarının iyileştirilmesine yönelik hedefli çabalar, daha dayanıklı ve kapsayıcı kırsal geçim kaynaklarına önemli katkı sağlayacaktır.

Cumhurbaşkanlığı'nın 2025 tarihli Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Yeniden İmar ve Gelişme Raporuna göre,[67] depremden etkilenen illerde genel ekonomik toparlanma süreci kademeli seyretmekte ve sektörler arasında eşit olmayan şekilde ilerlemektedir. Ulusal iyileşme çerçevesi kapsamında istihdam yaratma ve işletmelerin yeniden canlandırılması önceliklendirilmiş; yerel üretim kapasitesinin yeniden tesis edilmesi, mesleki becerilerin geliştirilmesi ve özel sektör katılımının güçlendirilmesine özel önem verilmiştir. Raporda ayrıca, tarım ve kırsal kalkınmanın, topluluk dayanıklılığının yeniden inşasında ve sürdürülebilir geçim kaynaklarının desteklenmesindeki stratejik rolü vurgulanmaktadır. Bu ulusal öncelikler, Ekonomik Güçlendirme sektörünün kapsayıcı ekonomik toparlanma, insan onuruna yakışır iş ve kentsel-kırsal ekonomiler arasındaki bağların desteklenmesine yönelik süregelen odağıyla örtüşmektedir.

Depremden etkilenen illerde yapılan saha

63 Reuters, (03/10/2025), Türkiye'de enflasyon beklentilerin üzerinde artarak %33,3'e ulaştı, https://www.reuters.com/world/middle-east/turkey-inflation-up-more-than-expected-333-test-cenbank-2025-10-03/

64 Kurumlar-Arası Koruma İhtiyaç Analizi (IAPNA) 8. Tur (Ağustos 2024). İnteraktif veri paneline bu bağlantı üzerinden erişebilirsiniz. Anket 3RP ortaklarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir ve sonraki aşamalarında çalışmanın adı Topluluk Nabzı olarak değiştirilmiştir.

65 IAPNA 8. Tur - Katılımcıların %11'i çalışma izniyle, %8'i ise çalışma izni muafiyeti kapsamında çalıştığını bildirmiştir.

66 IAPNA 8. Tur - Katılımcıların %11'i, anlaşılan ücretin altında ödeme aldıklarını; %9'u ise uzun çalışma saatleri ile çalıştıklarını belirtmiştir.

67 Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Geliştirme Başkanlığı, (06/02/2025), Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Yeniden İmar ve Gelişme Raporu, https://www.sbb.gov.tr/kahramanmaras-ve-hatay-depremleri-yeniden-imar-ve-gelisme-raporu-06022025/

gözlemleri ve takip çalışmaları, iyileşme sürecinde gözle görülür ilerleme kaydedilmiş olmasına rağmen, birçok kırsal alanın geçim kaynaklarını yeniden tesis etme konusunda halen ciddi engellerle karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Tarımsal rehabilitasyon süreci düzensiz ilerlemekte; küçük üreticiler ve kooperatifler hasar gören ekipmanların yenilenmesi, sulama sistemlerinin onarılması ve istikrarlı işgücünün yeniden sağlanması konusunda güçlük yaşamaktadır. Özellikle genç erkeklerin kentsel alanlara ve inşaat sektörüne yönelmesi, işgücü açığını derinleştirmiş ve mevsimlik üretim döngülerini aksatmıştır. Yem, gübre ve yakıt maliyetlerindeki artış ile devam eden girdi sıkıntıları verimliliği daha da sınırlarken, birçok kooperatif eskiyen ekipmanlar, paketleme ve pazarlama kanallarına sınırlı erişim ve yetersiz işletme sermayesi nedeniyle kapasitesinin altında faaliyet göstermektedir. Parçalanmış değer zincirleri ve yetersiz hasat sonrası işleme altyapısı da toparlanmayı yavaşlatmaktadır. Devletin liderliğinde, 3RP ortaklarının da tamamlayıcı desteğiyle yürütülen müdahaleler, sorunların daha fazla derinleşmesinin önüne geçmiş olsa da özellikle kadınların öncülüğündeki girişimler ve kayıt dışı çalışanlar başta olmak üzere birçok kırsal üretici halen finansmana, pazarlara ve kurumsal desteğe sınırlı erişime sahiptir. Toparlanmanın sürdürülebilmesi için hem mültecilerin hem de ev sahibi toplum üyelerinin hassas kırsal hanelerinin geçim kaynaklarını daha dayanıklı bir temel üzerinde yeniden inşa edebilmesi amacıyla; girdi temini, kooperatiflerin desteklenmesi, mesleki beceri geliştirme ve değer zinciri entegrasyonuna yönelik hedefe yönelik yatırımlar kritik önemdedir.

Düşük ve düzensiz gelirler, sınırlı sosyal koruma ve süregelen ekonomik zorluklar sosyoekonomik açıdan hassas haneleri gıda tüketimini azaltma, sağlık ve eğitim harcamalarını kısma gibi olumsuz başa çıkma stratejilerine yöneltmektedir. Bu durum ise çocuk işçiliği ve erken, çocuk yaşta ve zorla evlilik risklerini artırmaktadır. Mülteciler ve ev sahibi toplum üyeleri de dâhil olmak üzere hassas nüfus grupları için yalnızca insan onuruna yakışır istihdama erişimin artırılması değil, aynı zamanda yeni iş olanaklarının yaratılması da yoksulluğun azaltılması, kendi kendine yeterliliğin güçlendirilmesi ve uyum ile ekonomik dayanıklılığın teşvik edilmesi açısından kritik önem taşımaktadır. Bu doğrultuda Ekonomik Güçlendirme sektörü, aşağıdaki alanlarda desteğini pekiştirmeyi hedeflemektedir:

Fotoğraf: IOM - Ahmet Abdulhamit

- Tedarik ve değer zincirleri dâhil olmak üzere tarım-gıda sistemlerinin canlandırılması; gıda ve beslenmeye ilişkin beceri ve bilginin güçlendirilmesi yoluyla gıda güvencesinin artırılması: Çalışmalar; işgücü erişiminin sağlanması, pazar bağlantılarının yeniden kurulması ve tarım-gıda aktörlerinin üretime yeniden başlamalarının desteklenmesi suretiyle depremden etkilenen tarım sektörünün canlandırılmasına odaklanmaktadır. Bu müdahaleler, tarımsal üretkenliğin sürdürülmesi, hem mültecilerin hem de ev sahibi toplum üyelerinin geçim kaynaklarının güvence altına alınması ve güvenli ve sağlıklı gıda uygulamalarına yönelik eğitimler aracılığıyla beslenmenin iyileştirilmesi açısından önemli bir rol oynamaktadır.

- Piyasa ihtiyaçlarına uygun beceri geliştirme ve dil eğitimi yoluyla insan sermayesine yatırım yapılması, iş danışmanlığı ve işe yerleştirme hizmetlerinin güçlendirilmesi, kayıtlı istihdamın teşvik edilmesi ve gelir getirici fırsatların genişletilmesi amacıyla girişimciliğin desteklenmesi: Tüm faaliyetler, cinsiyet ve engellilik durumlarına duyarlı olarak tasarlanacak, yüksek risk altındaki grupların istihdam edilebilirliğine ve girişimcilik fırsatlarını artırarak daha güçlü bir kendi kendine yeterlilik düzeyinin oluşmasına katkı sağlayacaktır.

- İşgücü piyasası yönetişimi, sosyal koruma, iş sağlığı ve güvenliği ile fırsat eşitliğinin teşviki alanlarında ulusal ve yerel kapasitelerin desteklenmesi: Sektör ortakları, geçim kaynakları ile gıda güvencesi ve tarım alanlarında faaliyet gösteren ulusal ve yerel kamu kurumlarıyla yakın iş birliği içerisinde çalışarak kurumsal kapasiteyi ve hizmet sunumunu güçlendirecektir. Bu çabalar, istihdam ve sosyal koruma hizmetlerinin hem ulusal hem de topluluk düzeyinde niteliğini, kapsamını ve sürdürülebilirliğini artırmayı hedeflemektedir.

- Gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlere yönelik Türkiye'de edindikleri beceri ve mesleki yeterliliklerin belgelendirilmesi ve tercüme edilmesi, ayrıca işletmelerin Türkiye'den Suriye'ye devri veya genişletilmesinin kolaylaştırılması yoluyla gerçekleştirilecek çalışmalar: Bu çabalar, sürdürülebilir yeniden entegrasyonu desteklemeyi ve geri dönüş bölgelerinde erken toparlanma ile ekonomik canlanmaya katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

- Mülteci istihdamı ve becerilerine ilişkin daha fazla araştırma ve veri üretilmesi, geçim kaynakları programlarının daha hedefe yönelik ve etkin biçimde tasarlanmasını destekleyecektir. Genel olarak ortaklar, çalışma çağındaki hassas durumdaki bireyleri destekleyerek yoksulluğun azaltılmasına, sosyal gerilimlerin hafifletilmesine ve bölgesel farklılıkların geçim kaynakları programlamalarında hesaba katılmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Sürdürülebilir geçim kaynaklarına erişim, hem Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat hem de 2030 SKA'larının temel odaklarından birini oluşturmaktadır. Mültecilerin sürdürülebilir geçim kaynaklarına erişiminin sağlanması, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat'ın kendi kendine yeterlilik ve sorumluluk paylaşımı taahhütlerinin hayata geçirilmesini sağlarken, çok sayıda SKA hedefi doğrultusunda ilerlemeyi de desteklemektedir. Bu çerçevede, sektör:

- Çevresel korumanın güçlendirilmesi amacıyla tarımda doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini teşvik etmek için çabalamaktadır. İklim değişikliğinin giderek artan etkilerine yanıt olarak, farkındalık çalışmalarının artırılması ve çevresel sürdürülebilirliğin sektörün tüm programlarına dâhil edilmesi hedeflenmektedir. (SKA 15)

- Mültecilerin ve ev sahibi toplum üyelerinin istihdama erişiminin kolaylaştırılması amacıyla kamu kurumlarıyla yakın iş birliği içerisinde, istihdamla ilgili hizmetlerin güçlendirilmesi, özellikle cinsiyet ve engellilik duyarlı programlamaya öncelik verilmesi. (SKA 1, 2, 5, 8, 10 ve 16)

- Türk Kızılayı ve UNDP eş başkanlığında faaliyet gösteren 3RP Sosyal Korumadan Geçim Kaynaklarına Geçiş Görev Ekibi ile yakın iş birliği içinde geçim kaynakları, koruma ve temel ihtiyaç müdahaleleri arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi ve temel çözümlerin hayata geçirilmesi. Diğer 3RP sektörleriyle sağlanan eşgüdüm, mültecilerin hassasiyetlerinin bütüncül biçimde ele alınmasını desteklemektedir. Aynı zamanda, benzer geçim kaynakları desteği sağlayan uluslararası finans kuruluşları, ikili kalkınma kuruluşları ve Türk Kızılayı gibi 3RP fon çağrısının dışındaki ortaklarla koordinasyon sağlanarak, mükerrerliklerin önlenmesi ve tamamlayıcılık alanlarının belirlenmesi hedeflenmektedir.

Sektörel Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu [68]		2026	
		Population In Need	Target Population
Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler	Erkek	391.152	41.949
	Kadın	298.738	32.038
	Erkek Çocukları	-	-
	Kız Çocukları	-	-
Ara Toplam		**689.890**	**73.986**
Diğer Uyruklardan Mülteciler ve Sığınmacılar	Erkek	5.244	562
	Kadın	4.370	469
	Erkek Çocukları	-	-
	Kız Çocukları	-	-
Ara Toplam		**9.614**	**1.031**
Etkilenen Ev Sahibi Toplum Üyeleri	Erkek	154.899	16.612
	Kadın	190.900	20.473
	Erkek Çocukları	-	-
	Kız Çocukları	-	-
Ara Toplam		**345.799**	**37.085**
Genel Toplam		**1.045.303**	**112.102**

b. Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Ortaklıkları

Ekonomik Güçlendirme sektörü ortakları, özellikle mesleki eğitim, işe yerleştirme ve kayıtlı istihdamın teşviki alanlarında, ulusal ve yerel kamu kurumlarıyla (belediye bünyesindeki istihdam hizmetleri dâhil) yakın iş birliği içerisinde çalışmakta, mevcut sistemleri etkin biçimde kullanmakta ve desteklemektedir.

Ekonomik Güçlendirme sektörü ayrıca, sivil toplum ekosisteminin giderek daha önemli bileşenleri olarak öne çıkan kooperatifler ve sosyal girişimleri de desteklemektedir. Bu yapılar, kâr odaklılıktan ziyade toplumsal fayda ve topluluk temelli bir misyon doğrultusunda faaliyet göstermekte, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaktadır. Bu tarz destekler aracılığıyla sektör ortakları, sürdürülebilir geçim kaynaklarına giden yolları güçlendirmeyi ve hassas durumdaki nüfus grupları arasında kendi kendine yeterliliği artırmayı hedeflemektedir.

68 For further details on population groups in need and targeted, please refer to footnote 2.

c. Yerelleşme ve Sürdürülebilirlik Yaklaşımı

Geçim kaynakları programları aracılığıyla sektör ortakları; belediyeler, kamu kurumları, yerel sivil toplum kuruluşları, topluluk temelli kuruluşlar (kooperatifler ve sosyal girişimler dâhil) ve özel sektör gibi yerel aktörleri güçlendirmekte ve bu aktörlerin geçim kaynakları programlarını yönetme, tasarlama ve uygulama kapasitelerini artırmaktadır. Bu yaklaşım, müdahalelerin bağlama özgü, kapsayıcı ve sürdürülebilir olmasına ve yerel topluluklar tarafından sahiplenilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Uygulamada, Ekonomik Güçlendirme sektöründe yerelleşme şu anlama gelmektedir:

- **Yerel kurumların, mevcut ulusal ve yerel sistemler aracılığıyla istihdam,** mesleki eğitim ve girişimcilik hizmetleri sunma kapasitelerinin güçlendirilmesi,
- **Yerel yönetimlerin, işgücü piyasası planlaması,** sosyal koruma ve ekonomik kalkınma süreçlerine aktif katılımının sağlanması,
- **Yerel işletmelerin ve kooperatiflerin desteklenerek** istihdam yaratılması ve yerel ekonomilerin canlandırılması,
- **Katılımcı yaklaşımların teşvik edilerek** mültecilerin ve ev sahibi toplum üyelerinin program tasarımı ve uygulama süreçlerinde söz sahibi olmasının sağlanması.

Fotoğraf: IOM / Yasin Almaz

Kuruluşa Göre Sektör Mali Gereksinimleri

Kurum / Organizasyon	2026 Bütçe Gereksinimleri
ARSA	$80.000
ASAM	$1.523.200
DRC	$8.053.000
FAO	$2.748.695
Field Ready	$295.000
GOAL International	$750.593
Human Appeal	$480.000
ILO	$9.594.000
IOM	$25.500.000
Islamic Relief Worldwide	$6.045.000
KEP Association	$490.000
MUDEM	$882.050
Multeciler Dernegi	$358.000
Qatar Charity	$250.000
SARD	$50.000
Save the Children	$107.000
SEVKAR	$66.300
STL	$1.260.000
SYCAC	$150.000
UNDP	$11.910.000
UNFPA	$300.000
UNHCR	$6.525.949
WFP	$8.000.000
Yedi Basak	$30.000
	$85.448.787

Ortaklıklar ve Koordinasyon

Türkiye'deki 3RP ortakları, Türkiye Cumhuriyeti Devleti liderliğinde; ilgili bakanlıklar, kamu kurumları ve sivil toplum aktörleriyle yakın koordinasyon içinde, ulusal politika ve hizmet sunum sistemlerini destekleyecek şekilde faaliyet göstermektedir. Bu kapsayıcı politika çerçevesi, müdahalenin hem mültecilere hem de ev sahibi topluma fayda sağlamasını desteklemektedir. Ulusal düzeyde mültecilere ilişkin önceliklerin belirlenmesinde kamu kurumları merkezi bir rol oynamakta; bu öncelikler 3RP müdahale stratejisini şekillendirmekte ve BM kuruluşları, STK'lar ve diğer paydaşlarla kurulan ortaklıklar aracılığıyla uygulanmasına yön vermektedir.

İçişleri Bakanlığı'na bağlı Göç İdaresi Başkanlığı, geçici koruma ve uluslararası koruma kapsamındaki politika geliştirme ve uygulamadan sorumlu başlıca kamu kurumudur. Bu kapsamda kayıt işlemleri, statü belirleme, belgelendirme ve gönüllü geri dönüş süreçlerinin uygulanması Göç İdaresi Başkanlığı'nın sorumluluğundadır. Göç İdaresi Başkanlığı ayrıca kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum ve uluslararası aktörler arasında mülteci konularına ilişkin koordinasyonu yürütmektedir. Gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüşlere ilişkin programlar da dâhil olmak üzere birçok 3RP faaliyeti, Göç İdaresi Başkanlığı ile koordinasyon içinde geliştirilmekte ve uygulanmaktadır.

İlgili bakanlıklar, mültecilerin kapsayıcı ulusal hizmetlere erişiminin hayata geçirilmesinde merkezi konumdadır. MEB ve SB, mültecilerin eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimini mümkün kılan politikaları uygulamakta; aynı zamanda özgül ihtiyaçlara yönelik hedefe dönük müdahaleler yürütmektedir. İl Millî Eğitim Müdürlükleri, okullarla doğrudan temas yoluyla kayıt ve devamlılığın sağlanmasında kritik rol oynamaktadır. ASHB, vaka yönetimi mekanizmaları dâhil olmak üzere, risk altındaki ve hassas durumdaki bireylere yönelik sosyal hizmetlerin sunumunu yürütmektedir. ASHB ve il teşkilatlarıyla kurulan koordinasyon, ihtiyaç sahibi mülteci ve ev sahibi toplum üyelerine zamanında ve etkin hizmet sunumunu desteklemektedir.

3RP ortakları ayrıca Türkiye Adalet Akademisi, Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye Barolar Birliği, Barolar ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) gibi kilit ulusal kurumlarla iş birliği yaparak adalete erişimin, hukuki desteğin, kurumsal kapasitenin ve insan hakları standartlarının güçlendirilmesini desteklemektedir.

Türkiye'deki 3RP koordinasyon çerçevesi, temel stratejik karar alma platformu olan Mülteci Müdahale Grubu tarafından yönlendirilmektedir. Beş sektör, 3RP müdahalesinin uygulanmasından ve teknik rehberlik ile standartların sağlanmasından sorumludur: Koruma (Çocuk Koruma ve Cinsiyete Dayalı Şiddet alt sektörleri dâhil), Ekonomik Güçlenme, Eğitim, Sağlık ve Temel İhtiyaçlar. Sektör koordinasyonu; ortak değerlendirmeler, planlama ve bilgi paylaşımı yoluyla ve ulusal ile sahadaki paydaşlarla yakın iş birliği içinde yürütülmektedir. Sektörler Arası Çalışma Grubu sektörler arasında genel koordinasyon ve uyumu sağlarken, Kalıcı Çözümler Çalışma Grubu sürdürülebilir çözümlere yönelik stratejik planlamayı desteklemektedir. 2026 yılında CSİK ile mülteci acil durum hazırlığı gibi çok boyutlu öncelikler, özel koordinasyon mekanizmaları aracılığıyla ele alınmaya devam edecektir.

Topluluk katılımı ve etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirlik, 3RP yaklaşımının merkezinde yer almaktadır. Ortaklar; farklı uyruklardan mülteci toplulukları ve ev sahibi toplum üyeleriyle sistematik biçimde etkileşim kurarak, öncelikleri, zorlukları ve mevcut kapasiteleri tespit etmekte ve program tasarımı ile uygulamasını bu doğrultuda şekillendirmektedir. Topluluklardan alınan geri bildirimler, müdahalenin daha duyarlı ve hesap verebilir olmasını sağlamak amacıyla ilgili kamu kurumları ve müdahale aktörleriyle paylaşılmaktadır. Bu çabalar sürmekle birlikte, gençler, yaşlı bireyler, engelli bireyler ile geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahipleri gibi belirli gruplarla etkileşimin daha da güçlendirilmesine ihtiyaç vardır. 3RP ortakları, yardım ve hizmetlerin farklılaşan ihtiyaçlara duyarlı olmasını desteklemek amacıyla kapsayıcı katılımı, temsiliyeti ve koordinasyonu güçlendirmeye devam edecektir.

Hesap Verebilirlik Çerçevesi ve Müdahale Yönetimi

Desteklenen kurumlara ve etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirlik, 3RP müdahalesinin temel unsurlarından biri olmaya devam etmektedir. Müdahale, ulusal ve yerel stratejilerle uyumlu şekilde yürütülmekte, ev sahibi toplum üyeleri ile geçici ve uluslararası koruma kapsamındaki kişilerin anlamlı katılımı önceliklendirmekte ve geri bildirimlerin sistematik olarak toplanması ve yanıtlanmasını esas almaktadır. AAP mekanizmaları; topluluk erişim ağları, ortaklar tarafından yürütülen toplum merkezleri ve Sosyal Hizmet Merkezleri, "Services Advisor" platformu, danışma hatları, başvuru masaları, SMS tabanlı sistemler ve şikâyet kutuları gibi geri bildirim kanallarını içermektedir. Bu mekanizmalar, mevcut hizmetlere ilişkin açık ve zamanında bilgiye erişimi desteklemekte ve programların uyarlanmasına ve müdahale yönetimine yön veren geri bildirimlerin alınmasını sağlamaktadır.

CSİK, söz konusu AAP mekanizmaları temel alınarak tüm sektörlerde ilgili süreçlere sistematik olarak dâhil edilmektedir. Ortaklar, kurumsal davranış kurallarını sürdürmekte, CSİK odak kişileri görevlendirmekte, mağdur odaklı yönlendirme mekanizmalarını sürdürmekte ve erişilebilir, gizli şikâyet ve bildirim kanalları sağlamaktadır. Kurumlar arası CSİK Ağı koordinasyon, rehberlik ve kapasite geliştirme desteği sunmaya devam etmektedir. Özellikle gönüllü, güvenli, onurlu ve düzenli geri dönüş ve üçüncü ülkeye yerleştirme gibi çözüm yollarına ilişkin süreçlerde artan riskler dikkate alınarak, zorlama, istismar veya zarara karşı riskleri azaltmak amacıyla gizli geri bildirim ve bilgilendirme mekanizmaları daha da güçlendirilecektir.

Türkiye'deki 3RP, planlama, uygulama ve müdahale yönetimini kapsamlı bir izleme ve değerlendirme çerçevesine dayandırmaktadır. Bu çerçeve, faaliyet düzeyinde yaş, cinsiyet ve farklılık ayrıştırmalı çıktı göstergelerini içermekte olup, ortaklar planlama ve raporlamalarını bu göstergelere göre yapmaktadır. Ortaklar, önceliklendirilmiş ihtiyaçlar doğrultusunda yıllık hedefler belirlemekte ve planlanan faaliyetler için tahmini maliyet sunmaktadır. Çıktı düzeyindeki raporlama, "ActivityInfo" platformu üzerinden aylık olarak gerçekleştirilmektedir. Toplanan sektörel çıktı verileri, sektör koordinatörleri tarafından izlenmekte; bu sayede eksikliklerin, çakışmaların ve ortaya çıkmakta olan ihtiyaçların tespiti ile finansman durumu veya bağlamsal değişikliklere göre program uyarlamaları desteklenmektedir.

İzleme sonuçları, 3RP ilerlemesine ilişkin şeffaflık ve hesap verebilirliği güçlendirmek amacıyla çevrim içi sektörler arası bir gösterge paneli aracılığıyla kamuya açık şekilde paylaşılmaktadır. İzleme ve değerlendirme sistemi, fon çağrısı sürecinin bir parçası olarak düzenli raporlama taahhüdünde bulunan tüm ortakların vakitlice gerçekleştirilmiş raporlamasına dayanmaktadır.

Çıktı düzeyindeki raporlama, sektörler arası sonuç izleme çerçevesine girdi sağlamaktadır. Bu çerçeve, ek veri kaynakları ve paydaşlardan alınan nitel girdiler aracılığıyla sonuçlara yönelik ilerlemeyi değerlendirmektedir. Mültecilerin ulusal veri sistemlerine dâhil edilmesine ilişkin kısıtlar ve bazı müdahale aktörlerinin eksik raporlaması gibi veri sınırlılıkları devam etmekle birlikte, müdahalenin kolektif etkisi altı aylık 3RP Sonuç İzleme Raporu'nda analiz edilmekte ve paylaşılmaktadır. [69]

69 2023–2024 Sonuç İzleme Raporu bağlantı üzerinden erişime açıktır: https://data.unhcr.org/en/documents/details/119561

Fotoğraf: UNHCR Türkiye

Ek

KORUMA SEKTÖRÜ

Amaç 1:
Koruma ihtiyacı olan bireyler için Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında etkin korumaya erişimin desteklenmesi.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 1.1 Uluslararası korumaya erişim iyileştirilmiş, koruma alanı muhafaza edilmiş, geri gönderme riski azaltılmıştır	1.1.1 Uluslararası koruma, haklar, hizmetler ve mevcut yardım/destek konusunda eğitim verilen bireylerin sayısı	29.571	$11.090.301
Çıktı 1.2 Korumaya duyarlı kayıt ve veri doğrulama süreçleri uygulamaya konulmuştur	1.2.1 Geçici Koruma ve Uluslararası Koruma kapsamındaki yabancılarla yapılan veri güncelleme görüşmelerinin sayısı	2.250.000	$29.472.022
Çıktı 1.3 Üçüncü ülkeye yerleştirme ve koruma çözümleri tespit edilmiştir	1.3.1 Üçüncü ülkeye yerleştirme için UNHCR tarafından sunulan bireylerin sayısı	5.000	$4.810.702
	1.3.2 Gözlemlenen gönüllü geri dönüş (Suriye) mülakatlarının sayısı	360.000	$24.638.027
Çıktı 1.4 Toplumsal cinsiyete duyarlı adli yardıma ve hukuki desteğe erişim iyileştirilmiştir	1.4.1 Bireysel hukuki destek sağlanan mültecilerin/ hassas durumdaki ev sahibi toplum üyelerinin sayısı	28.223	$14.264.608
	1.4.2 Mültecilere yönelik adli yardım mekanizmalarını güçlendirmek için eğitim verilen bireylerin sayısı (barolar ve diğer paydaşlar)	12.720	$2.111.689

AMAÇ 1 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 10 Ülkeler içinde ve arasında eşitsizlikleri azaltmak	10.2 2030'a kadar yaşa, cinsiyete, engelliliğe, ırka, etnik kökene, dine, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın herkesin güçlendirilmesi ve sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasının desteklenmesi
	10.3 Ayrımcılığa dayalı yasaların, politikaların ve uygulamaların ortadan kaldırılması ve bu bağlamda uygun mevzuatın, politikaların ve eylemlerin desteklenmesi yoluyla eşit fırsatlar sunulması ve eşitsizliklerin azaltılması
	10.7 Planlı ve iyi yönetilen göç politikalarının uygulanmasıyla insanların sistemli, güvenli, düzenli ve sorumlu göçlerinin ve yer değiştirmelerinin kolaylaştırılması
SDG 16 Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak	16.3 Hukukun üstünlüğünün ulusal ve uluslararası düzeylerde geliştirilmesi ve herkesin adalete eşit biçimde erişiminin güvence altına alınması
	16.9 2030'a kadar herkese doğum kaydı dahil yasal kimlik kazandırılması
	16.10 Ulusal mevzuata ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak bilgiye kamu erişiminin sağlanması ve temel özgürlüklerin korunması

Amaç 2:

Başta en riskli gruplar ve bireyler olmak üzere, uluslararası ve geçici koruma sağlanan bireylere, kayıt ve belgelendirme bekleyen bireylere ve en hassas durumdaki ev sahibi toplum üyelerine yönelik koruma çözümlerinin belirlenmesi ve bunlara erişim konusunda desteklenmesi.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 2.1 Müdahale ve/veya uygun müdahalelere/hizmetlere yönlendirme amaçlı olarak özel ihtiyaçları olan kişilerin tespit edilmesine yönelik mekanizmalar iyileştirilmiştir	2.1.1 Koruma hizmetlerinden faydalanan bireylerin sayısı	1.610.947	$40.801.732
	2.1.2 Koruma ihtiyacı olduğu tespit edilen ve değerlendirilen özel ihtiyaç sahibi/hassas durumda olan bireylerin sayısı	403.480	$6.375.999
	2.1.3 Uzmanlık gerektiren/çok sektörlü hizmetlere (koruma ihtiyaçları olan bireyler için) yapılan yönlendirmelerin sayısı	645.105	$6.046.243
	2.1.4 Koruma ihtiyaçlarını karşılamak için nakit temelli/ayni destek sağlanan bireylerin sayısı	48.270	$13.869.827
	2.1.5 Psikososyal destek alan bireylerin sayısı	212.486	$11.085.598
Çıktı 2.2 Bilgilendirme ve farkındalık artırma mekanizmaları güçlendirilmiştir	2.2.1 Geri dönüş prosedürleri ve koşullarıyla ilgili olanlar da dahil olmak üzere, haklar, hizmetler, yükümlülükler ve destek mekanizmaları konularında bilgilendirme ve farkındalık artırma faaliyetleriyle ulaşılan bireylerin sayısı	670.532	$6.480.733
Çıktı 2.3 Bireylerin kendilerini koruma potansiyeli ve haklarından yararlanma kapasiteleri artırılmıştır	2.3.1 Toplum temelli koruma faaliyetlerine/programlarına katılan bireylerin sayısı	47.399	$5.720.106
Çıktı 2.4 Hesap verebilirlik mekanizmaları kurulmuş ve/veya işlevini sürdürmüştür	2.4.1 Kurulan ve/veya devamlılığı sağlanan geri bildirim, şikâyet ve yanıt mekanizmalarının sayısı	116	$776.600
	2.4.2 Alınan ve takibi yapılan geri bildirim ve şikâyet sayısı	48.745	$1.039.430
Çıktı 2.5 Özel ihtiyaç sahibi mültecilere ve ev sahibi toplum üyelerine hizmet sunmaları amacıyla desteklenen ulusal ve yerel kurumlar	2.5.1 Özel ihtiyaç sahiplerine yönelik hizmet sunumu/sağlanması kapasitesini güçlendirmek amacıyla desteklenen kurum sayısı	723	$462.957

AMAÇ 2 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 1 Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	1.3 Temel mal ve hizmetler de dâhil edilerek herkes için ulusal açıdan uygun sosyal koruma sistemleri ve önlemlerinin hayata geçirilmesi ve 2030'a kadar yoksul ve kırılgan durumdaki kişiler için önemli ölçüde korunma sağlanması
	1.5 2030'a kadar yoksulların ve kırılgan durumda olan kişilerin dayanıklılık kazanmalarının sağlanması ve aşırı hava olayları ve diğer ekonomik, sosyal ve çevresel şoklar ve afetlere karşı kırılganlıkların azaltılması
SKA 5 Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek	5.5 Kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayatın karar verme süreçlerine tam ve etkin bir biçimde katılımlarının ve kadınlara karar verme mekanizmalarında, her düzeyde lider olabilmeleri için eşit fırsatlar tanınmasının güvence altına alınması
SKA 10 Ülkeler içinde ve arasında eşitsizlikleri azaltmak	10.2 2030'a kadar yaşa, cinsiyete, engelliliğe, ırka, etnik kökene, dine, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın herkesin güçlendirilmesi ve sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasının desteklenmesi
	10.3 Ayrımcılığa dayalı yasaların, politikaların ve uygulamaların ortadan kaldırılması ve bu bağlamda uygun mevzuatın, politikaların ve eylemlerin desteklenmesi yoluyla eşit fırsatlar sunulması ve eşitsizliklerin azaltılması
	10.7 Planlı ve iyi yönetilen göç politikalarının uygulanmasıyla insanların sistemli, güvenli, düzenli ve sorumlu göçlerinin ve yer değiştirmelerinin kolaylaştırılması
SKA 16 Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak	16.6 Her düzeyde etkili, hesap verebilir ve şeffaf kurumlar kurulması
	16.7 Her düzeyde duyarlı, kapsayıcı, katılımcı ve temsil edici karar verme mekanizmalarının oluşturulması
	16.10 Ulusal mevzuata ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak bilgiye kamu erişiminin sağlanması ve temel özgürlüklerin korunması

Amaç 3:

Türkiye'de uluslararası ve geçici koruma sağlanan kadınlara, kız çocuklarına, erkeklere ve erkek çocuklarına ve özel ihtiyaçları olan kişilere yönelik cinsiyete dayalı şiddet risk ve sonuçlarının azaltılmasına katkıda bulunmak ve bu kişilerin nitelikli cinsiyete dayalı şiddet hizmetlerine erişimini iyileştirmek.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 3.1 Mülteciler ve ev sahibi toplum üyeleri arasından özel ihtiyaç sahibi kişilerin güvenli, gizliliğe duyarlı ve nitelikli çok sektörlü toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hizmet ve destek programlarına erişimi artmıştır	3.1.1 Değerlendirilen Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete maruz kalan veya risk altında olan bireylerin sayısı	30,028	$3,255,727
	3.1.2 TCDŞ'ye maruz kalan ve/veya risk altındaki bireylerden TCDŞ'ye özel veya çok sektörlü hizmetlere yönlendirilen ve bu hizmetlerden yararlanan bireylerin sayısı	24,552	$3,422,027
Çıktı 3.2 Toplum temelli girişimler sayesinde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskleri hafifletilmiş ve azaltılmıştır	3.2.1Geri dönüş prosedürleri ve koşullarıyla ilgili olanlar da dahil olmak üzere, TCDŞ riskinin hafifletilmesi, önlenmesi ve müdahalesine ilişkin bilgilendirme kampanyaları ve farkındalık artırma girişimleri aracılığıyla ulaşılan kişilerin sayısı	77,146	$3,908,623
Çıktı 3.3 Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete ve cinsel sömürü ve istismardan korumaya yönelik etkin bir müdahale için tüm sektörlerde kamu ve kamu dışındaki aktörlerin ve hizmetlerin kapasitesi güçlendirilmiştir.	3.3.1 TCDŞ riskinin azaltılması, önlenmesi ve müdahalesi konusunda teknik kapasite geliştirme girişimleriyle (eğitimler vb. dâhil) ulaşılan kişi sayısı	1,307	$959,044
	3.3.2 TCDŞ riskinin azaltılması, önlenmesi ve müdahalesi alanlarında hizmet sunumu/sağlanması kapasitesini güçlendirmek amacıyla desteklenen kurum sayısı	51	$99,957

AMAÇ 3 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 3 Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak	3.1 2030'a kadar küresel anne ölüm oranının her 100.000 doğumda 70'in altına indirilmesi
	3.7 2030'a kadar cinsel sağlık ve aile planlamasını da kapsayan üreme sağlığı hizmetlerine ve bu konuda bilgi ve eğitime evrensel erişimin sağlanması ve üreme sağlığının ulusal stratejilere ve programlara entegre edilmesi
SKA 4 Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek	4.a Çocuklara, engellilere, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı eğitim olanaklarının yaratılması ve geliştirilmesi ve herkes için güvenli, şiddete dayalı olmayan, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması
SKA 5 Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek	5.1 Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığın her yerde sona erdirilmesi
	5.2 Kamu alanları ve özel alanlarda, bütün kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, kadın ticareti, cinsel ve her türlü istismarı da kapsayan şiddetin her türünün ortadan kaldırılması
	5.3 Çocuk evliliği, erken yaşta zorla evlendirilme ve kadın sünneti gibi bütün zararlı uygulamaların ortadan kaldırılması
	5.4 Ücretsiz bakım ve ev işlerinin kamu hizmetleri, altyapı ve sosyal koruma politikalarının sağlanması ve hane ve aile içinde sorumluluğun ulusal açıdan uygun bir biçimde paylaşılmasının geliştirilmesi yoluyla tanınması ve değer görmesi
	5.5 Kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayatın karar verme süreçlerine tam ve etkin bir biçimde katılımlarının ve kadınlara karar verme mekanizmalarında, her düzeyde lider olabilmeleri için eşit fırsatlar tanınmasının güvence altına alınması
	5.6 Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı, Pekin Eylem Platformu ve bunların gözden geçirme konferansları sonucunda ortaya çıkan konferans çıktılarına uygun olarak cinsel sağlık ve üreme sağlığı haklarına evrensel erişimin sağlanması
	5.b Kadınların güçlenmelerinin ilerletilmesi için özellikle bilgi ve iletişim teknolojileri olmak üzere etkinleştirme teknolojisinin kullanımının geliştirilmesi
	5.c Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ilerletilmesi ve kadınların ve kız çocuklarının her düzeyde güçlenmeleri için sağlam politikaların ve yasal olarak uygulanabilir mevzuatların kabul edilmesi ve güçlendirilmesi
SKA 16 Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak	16.1 Şiddetin tüm biçimlerinin ve şiddete bağlı ölüm oranlarının her yerde büyük ölçüde azaltılması
	16.2 Çocuk istismarının, sömürüsünün, ticaretinin ve çocuklara karşı şiddet ve işkencenin her türünün sona erdirilmesi
	16.3 Hukukun üstünlüğünün ulusal ve uluslararası düzeylerde geliştirilmesi ve herkesin adalete eşit biçimde erişiminin güvence altına alınması
	16.7 Her düzeyde duyarlı, kapsayıcı, katılımcı ve temsil edici karar verme mekanizmalarının oluşturulması
	16.10 Ulusal mevzuata ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak bilgiye kamu erişiminin sağlanması ve temel özgürlüklerin korunması

Amaç 4:

Türkiye'de uluslararası koruma ve geçici koruma sağlanan çocukların ve ergenlerin nitelikli koruma müdahalelerine adil bir şekilde erişiminin artırılması ve şiddet, sömürü, istismar ve ihmalden korunması.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 4.1 Geçici koruma ve uluslararası koruma sağlanan çocuklar için özel hizmetler erişilebilir hale getirilmiştir	4.1.1 Koruma ihtiyaçları açısından değerlendirilen çocukların sayısı	144.801	$10.026.784
	4.1.2 Risk altında oldukları tespit edilen çocukların sayısı	77.396	$1.313.150
	4.1.3 Uzmanlık gerektiren/çok sektörlü hizmetlere yönlendirilen çocukların sayısı	64.610	$744.440
Çıktı 4.2 Hedeflenen bölgelerde geçici koruma ve uluslararası koruma sağlanan sağlanan çocuklar için toplum temelli çocuk koruma ve psikososyal destek müdahaleleri erişilebilir hale getirilmiştir	4.2.1 Yapılandırılmış ve devamlılığı sağlanan psikososyal destek programlarına katılan çocukların sayısı (bireysel olarak ve gruplar halinde)	43.225	$3.903.301
	4.2.2 Olumlu ebeveynlik programları ile ulaşılan bireylerin sayısı	13.429	$1.250.862
	4.2.3 Geri dönüş prosedürleri ve koşullarıyla ilgili olanlar da dahil olmak üzere, çocuk hakları ve koruma konusunda bilgilendirme kampanyaları ve farkındalık artırma girişimleri yoluyla ulaşılan bireylerin sayısı	81.060	$2.156.098
Çıktı 4.3 İlgili mevzuatın etkin bir biçimde uygulanmasına ilişkin kamu ve kamu dışındaki çocuk koruma aktörlerinin kapasitesi güçlendirilmiştir	4.3.1 Çocuk hakları ve koruma konusunda teknik kapasite geliştirme girişimleriyle (eğitimler vb. dâhil) ulaşılan kişi sayısı	7.574	$916.165
	4.3.2 Çocuk hakları ve koruma alanlarında hizmet sunumu/sağlanması kapasitesini güçlendirmek amacıyla desteklenen kurum sayısı	5.261	$681.457

AMAÇ 4 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 3 Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak	3.7 2030'a kadar cinsel sağlık ve aile planlamasını da kapsayan üreme sağlığı hizmetlerine ve bu konuda bilgi ve eğitime evrensel erişimin sağlanması ve üreme sağlığının ulusal stratejilere ve programlara entegre edilmesi
	3.8 Finansal riskten korunmayı, kaliteli temel sağlık hizmetlerine erişimi ve herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve uygun fiyatlı temel ilaçlara ve aşılara erişimini de kapsayan evrensel bir sağlık güvencesi sisteminin oluşturulması
SKA 4 Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek	4.2 2030'a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının onları ilköğretime hazır hale getirecek kaliteli okul öncesi eğitimine erişimlerinin güvence altına alınması
SKA 5 Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek	5.1 Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığın her yerde sona erdirilmesi
	5.2 Kamu alanları ve özel alanlarda, bütün kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, kadın ticareti, cinsel ve her türlü istismarı da kapsayan şiddetin her türünün ortadan kaldırılması
	5.3 Çocuk evliliği, erken yaşta zorla evlendirilme ve kadın sünneti gibi bütün zararlı uygulamaların ortadan kaldırılması
SKA 16 Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturma	16.2 Çocuk istismarının, sömürüsünün, ticaretinin ve çocuklara karşı şiddet ve işkencenin her türünün sona erdirilmesi
	16.3 Hukukun üstünlüğünün ulusal ve uluslararası düzeylerde geliştirilmesi ve herkesin adalete eşit biçimde erişiminin güvence altına alınması
	16.9 2030'a kadar herkese doğum kaydı dâhil yasal kimlik kazandırılması

TEMEL İHTİYAÇLAR SEKTÖRÜ

Amaç 1:

Geçici koruma sağlanan en hassas durumdaki Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin ve ev sahibi toplumun hassas durumdaki üyelerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 1.1 Hassas durumdaki mültecilerin yeterli barınma koşullarına erişimi vardır	1.1.1 Yeterli barınma çözümlerine erişimin iyileştirilmesi, ortak kullanım alanlarının geliştirilmesi, WASH rehabilitasyonu veya barınma alanına ilişklin taşınma desteği (ayni, hizmet veya nakit temelli) kapsamında desteklenen birey sayısı	11.042	$2.857.800
	1.1.2 Ulaşım hizmetlerinden faydalanan bireylerin sayısı	250.000	$65.320.688
Output 1.2 Hassas durumdaki mültecilerin güvenli, cinsiyete duyarlı ve insan onuruna yakışır bir şekilde temel mal (Gıda, Gıda Dışı İhtiyaçlar, Acil Temel İhtiyaç Malzemeleri ve hijyen ve acil durum kitlerine) ve hizmetlere	1.2.1 Nakit temelli yardımlardan faydalanan kişilerin sayısı (Çok Amaçlı Nakit Yardımı veya kupon)	85.184	$11.068.216
	1.2.2 Acil Temel İhtiyaç Malzemelerinden faydalanan kişilerin sayısı	21.765	$433.175
	1.2.3. Gıda yardımı alan kişilerin sayısı (ayni, nakit temelli)	308.676	$10.863.933
Output 1.3 Mültecilerin yeterli ve cinsiyete duyarlı bir şekilde WASH, hijyen ve sağlık kitlerine erişimi vardır; elverişli WASH şartlarının sürdürülmesi için kapasite geliştirilmiştir	1.3.1 Cinsiyete duyarlı hijyen, acil durum veya sağlık kitlerinden faydalanan kişilerin sayısı (ayni, nakit temelli)	207.300	$14.481.000
	1.3.2 Hijyen farkındalık oturumlarına katılan kişilerin sayısı	27.400	$248.000,00
Output 1.4 Hassas mültecilerin kendi kendine yeterliliğini artırmak ve Temel İhtiyaçlar desteğine olan bağımlılıklarını azaltmak adına geçim kaynakları hizmetlerine erişimleri desteklenmiştir	1.4.1 Temel ihtiyaç desteğinden geçim kaynağı fırsatlarına geçiş konusunda danışmanlık/ bilgilendirme alan birey sayısı	15.300	$234.500,00

AMAÇ 1 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 1 Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	1.3 Temel mal ve hizmetler de dâhil edilerek herkes için ulusal açıdan uygun sosyal koruma sistemleri ve önlemlerinin hayata geçirilmesi ve 2030'a kadar yoksul ve kırılgan durumdaki kişiler için önemli ölçüde korunma sağlanması
SKA 2 Açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek	2.1 2030'a kadar açlığın sona erdirilmesi ve özellikle yoksullar ve çocuklar da dâhil kırılgan durumda olan kişiler başta olmak üzere herkesin bütün yıl boyunca güvenli, besleyici ve yeterli miktarda besine erişiminin güvence altına alınması
SKA 6 Herkes için erişilebilir su ve atık su hizmetlerini ve sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak	6.2 2030'a kadar herkesin yeterli temizlik ve sıhhi koşullara eşit biçimde erişiminin sağlanması ve kadınların, kız çocuklarının ve kırılgan durumda olan kişilerin ihtiyaçlarına özel önem göstererek kamuya açık alanlarda dışkılamanın sona erdirilmesi
SKA 11 Şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak	11.1 2030'a kadar herkesin yeterli, güvenli ve uygun fiyatlı konutlara ve temel hizmetlere erişiminin sağlanması ve gecekondu mahallelerinin iyileştirilmesi

Amaç 2:
Temel ihtiyaçlara ve kamu hizmetlerine yönelik artan talebi karşılayabilmek için yerel ve ulusal kapasitelerin güçlendirilmesinin desteklenmesi.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 2.1 Yerel yönetimler, talepteki artışa yanıt olarak temel hizmetlerin yanı sıra belediye hizmetleri ve diğer hizmetleri sunmak için teknik ve altyapı kapasitesini artırmıştır	2.1.1 Kapsayıcı temel hizmet sunumunu mümkün kılmak için güçlendirilmiş stratejik planlama, yönetim ve hazırlıklı olma kapasitelerine yönelik teknik destekten yararlanan belediye sayısı	10	$1.075.000
	2.1.2 Hizmet sunum kapasitesini artırmak için yeni kurulan, rehabilite edilen veya donatılan belediye altyapılarının sayısı	5	$1.000.000
	2.1.3 Kapsayıcı temel hizmet sunumunu mümkün kılmak için güçlendirilmiş stratejik planlama ve yönetim kapasitelerine yönelik teknik destekten yararlanan kamu kurumlarının sayısı	5	$1.000.000
	2.1.4 Hizmet sunum kapasitesini artırmak için yeni kurulumu desteklenen, rehabilite edilen veya donatılan kamu kurumlarının sayısı	15	$2.200.000

AMAÇ 2 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 1 Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	1.a Özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerin yoksulluğu bütün boyutlarıyla sona erdirmek adına programlar ve politikalar uygulayabilmeleri için onlara yeterli ve öngörülebilir araçlar sunmak amacıyla, geliştirilmiş kalkınma işbirliği aracılığıyla, çeşitli kaynaklardan kaynakların yönlendirilmesinin büyük ölçüde sağlanması
SKA 9 Dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek	9.1 Herkes için uygun fiyatlı ve eşitliğe dayalı bir erişime vurguda bulunarak ekonomik kalkınmayı ve insanların esenliğini desteklemek için bölgesel ve sınırlararası altyapıyı kapsayan kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı altyapıların oluşturulması
SKA 17 Uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı canlandırmak	17.17 Ortaklıkların deneyim ve kaynak sağlama stratejileri paydasına dayanan kamu, kamu-özel ve sivil toplum ortaklıklarının teşvik edilmesi ve desteklenmesi
SKA 11 Şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak	11.7 2030'a kadar özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engellilerin güvenli, kapsayıcı ve erişilebilir yeşil alanlara ve kamu alanlarına evrensel erişimlerinin güvence altına alınması
SKA 13 İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek	13.3 İklim değişikliği azaltım, iklim değişikliğine uyum, etkinin azaltılması ve erken uyarı konularında eğitimin, farkındalık yaratmanın ve insani ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi

EĞİTİM SEKTÖRÜ

Amaç 1:

Depremden etkilenenler ile Suriye'ye gönüllü geri dönüşü değerlendirenler de dâhil olmak üzere, yabancı çocuklar, gençler ve yetişkinler için örgün, yaygın ve informel eğitim programlarına sürdürülebilir erişimin desteklenmesi, kapsayıcı ve yaşam boyu öğrenme fırsatlarının teşvik edilmesi ve kimsenin geride bırakılmamasının sağlanması.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 1.1 Mülteci çocukların ve hassas durumdaki Türk çocukların okul, ev ve toplum temelli Erken Çocukluk Eğitim programlarına erişimi artırılmıştır	1.1.1 Çocuklara ev ve toplum temelli Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE) faaliyetlerinin sağlanması	13.920	$1.130.138
	1.1.2 Çocuk merkezlerine/ okullara bireysel EÇE kitlerinin sağlanması	4.050	$297.500
	1.1.3 EÇE kayıt ve katılımını desteklemek için savunuculuk ve topluluk seferberliği	2.580	$190.378
	1.1.4 EÇE'de ebeveyn katılımı faaliyetlerinin uygulanması (bireyler)	6.415	$465.450
Çıktı 1.2 Mülteci çocukların ve gençlerin örgün eğitime erişimi artmıştır	1.2.1 Örgün eğitime kaydolan çocukların sayısı (5-17 yaş, kız/erkek) (1-12. Sınıf)	-	-
Çıktı 1.3 Okula gitmeyen ve risk altındaki çocukların örgün eğitime yeniden entegrasyonunu veya devamını kolaylaştıran akredite yaygın eğitim programlarına erişimi artmıştır	1.3.1 Halk Eğitim Merkezleri aracılığıyla da olmak üzere Türkçe dil programlarının sunulması	2.634	$156.333
	1.3.2 Halk Eğitim Merkezleri aracılığıyla da olmak üzere Arapça dil programlarının sunulması	1.674	$278.333
	1.3.3 Çocuklara yaygın eğitim desteğinin sunulması	34.620	$5.120.903
Çıktı 1.4 Okula gitmeyen ve risk altındaki mülteci ve Türk çocukların akredite olmayan informel eğitim programlarına erişimi artmıştır	1.4.1. Örgün eğitim programlarına kayıtlı öğrenciler için ödev destek dersleri ve ek öğrenme desteğinin (telafi dersleri) sağlanması	10.106	$1.406.333
	1.4.2 İnformel eğitim ortamlarında çocuklara Türkçe dersler verilmesi	9.970	$1.170.000
	1.4.3 İnformel eğitim ortamlarında çocuklara Arapça dersler verilmesi	5.064	$695.000

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 1.5 Mülteci ergen ve gençlerin mesleki ve teknik eğitim ve öğretim programlarına erişimi artmıştır	1.5.1 Örgün Mesleki ve Teknik Eğitime kayıtlı gençlerin sayısı (14-17 yaş, kız/erkek)	-	-
	1.5.2 Yaygın/informel Mesleki ve Teknik Eğitime kayıtlı gençlerin sayısı (14-24 yaş, kız/erkek)	15.200	$5.280.000
Çıktı 1.6 Mülteci gençlerin yükseköğretim programlarına erişimi artmıştır	1.6.1 Türkiye'de yükseköğretime devamlarını sağlamak için üniversite öğrencilerine vaka bazlı tavsiyelerin sağlanması (oturum sayısı)	20.080	$536.379
	1.6.2 Yükseköğretime hazırlık programlarının sağlanması (çevrimiçi öğrenme platformları dahil)	2.600	$374.000
	1.6.3 Yükseköğretim burslarının sağlanması (lisans ve lisansüstü)	2.387	$4.835.399
	1.6.4 Üniversite öğrencilerine beceri eğitimi programları şeklinde ek fırsatların sağlanması (çevrimiçi ve yüz yüze ek kurslar dahil)	1.050	$547.925
	1.6.5 Yüksek öğretime yönelik nakit hibe sağlanması (lisans ve lisansüstü)	10.187	$6.002.000
Çıktı 1.7 Çocukları öğrenime geri döndürmek için kamu kurumlarını, toplulukları, donör kuruluşları ve ortakları harekete geçirmeyi amaçlayan okula dönüş kampanyaları gerçekleştirilmiştir	1.7.1 Okula dönüş kampanyaları ve sosyal yardım faaliyetleri aracılığıyla her türlü eğitime kayıt konusunda farkındalığın yaratılması	1.026.327	$1.089.670
	1.7.2 Eğitim fırsatlarına erişimi artırmak için çocuklara vaka bazlı destek sağlanması	15.900	$3.727.000
	1.7.3 Özel eğitim ihtiyaçları olan (fiziksel, duyusal, motor, gelişimsel ve zihinsel) çocuklara eğitim hizmetlerine erişim konusunda özel destek sağlanması	1.100	$540.000
	1.7.4 Tüm eğitim türlerine kayıt için ebeveyn katılımının desteklenmesi veya pekiştirilmesi.	8.562	$495.853
Çıktı 1.8 Mülteci çocuklar iyileştirilmiş eğitim tesislerinden yararlanmaktadır	1.8.1. Dersliklerin kurulması, iyileştirilmesi, kiralanması ve/veya tefrişatı	4.645	$7.739.470
	1.8.2 EÇE için dersliklerin ve oyun alanlarının kurulması, iyileştirilmesi, kiralanması ve/veya tefrişatı	3.001	$1.071.700
	1.8.3 Dersliklerin kurulması, iyileştirilmesi, kiralanması ve/veya tefrişatı (sadece öğrenciler)	1.507	-
	1.8.4 EÇE için dersliklerin ve oyun alanlarının kurulması, iyileştirilmesi, kiralanması ve/veya tefrişatı (sadece öğrenciler)	-	-

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Output 1.9 Eğitim personeli ve mülteci çocuklar, eğitim öğretim ve öğrenme materyallerine ve malzemelerine erişime sahiptir.	1.9.1 Çocuklara okul malzemeleri (kırtasiye malzemeleri, kalemler, defterler) ve okul çantalarının sağlanması.	378.862	$3.080.500
	1.9.2 Öğretmenlere ve kolaylaştırıcılara öğretim materyallerinin sağlanması.	6.995	$835.000
Output 1.10 Mülteci çocukların sosyal korumaya erişimleri vardır.	1.10.1 Çocukların okula gidiş-dönüş ulaşımının sağlanması	3.000	$420.000
	1.10.2 Eğitim için nakit hibe yoluyla çocuklara destek sağlanması	2.150	$405.000

AMAÇ 1 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 4 Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek	4.1 2030'a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının ücretsiz, hakkaniyetli ve kaliteli bir ilköğretim ve ortaöğretimi tamamlamalarının ve böylece ilgili ve etkili öğrenme çıktılarının elde edilmesinin sağlanması
	4.2 2030'a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının onları ilköğretime hazır hale getirecek kaliteli okul öncesi eğitimine erişimlerinin güvence altına alınması
	4.3 2030'a kadar bütün kadın ve erkeklerin erişilebilir ve kaliteli teknik eğitim, mesleki eğitim ve üniversiteyi kapsayan yükseköğretime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması
	4.4 2030'a kadar istihdam, insana yakışır işlerde çalışma ve girişimciliğe yönelik teknik ve mesleki becerileri de kapsayan ilgili becerilere sahip gençlerin ve yetişkinlerin sayısının önemli ölçüde artırılması
	4.52030'a kadar eğitim alanındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortadan kaldırılması ve engelliler, yerliler ve kırılgan durumdaki çocuklar dâhil, kırılgan insanların her düzeyde eğitim ve mesleki eğitime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması
	4.a Çocuklara, engellilere, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı eğitim olanaklarının yaratılması ve geliştirilmesi ve herkes için güvenli, şiddete dayalı olmayan, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması
	4.b 2030'a kadar en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve Afrika ülkeleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelere, gelişmiş ve diğer gelişmekte olan ülkelerdeki mesleki eğitim programlarını ve bilgi ve iletişim teknolojileri programlarını, teknik programları, mühendislik programlarını ve bilimsel programları kapsayan yüksek öğrenim programlarına kayıt olanağı sunan bursların sayısının küresel olarak önemli ölçüde artırılması
	4.6 2030'a kadar bütün gençlerin ve hem kadın hem de erkek olmak üzere yetişkinlerin büyük bir bölümünün okuryazar olmasının ve matematiksel beceriler kazanmasının güvence altına alınması
SKA 8 İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek	8.6 2030'a kadar işsiz ya da eğitim görmeyen gençlerin oranının önemli ölçüde azaltılması

Amaç 2:

Dezavantajlı çocuklar ve gençler için koruyucu öğrenme ortamlarında sunulan eğitim fırsatlarının niteliğinin artırılmasına katkı sağlanması ve özellikle depremlerden etkilenenlerin kritik ihtiyaçlarına odaklanılması.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 2.1 Mülteci ve Türk öğretmenlere, mülteci çocukların ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verebilmeleri için sistematik nitelikte mesleki gelişim fırsatları sunulmaktadır.	2.1.1 (Okul öncesi eğitimden liseye kadar) Eğitim personelinin yetiştirilmesi	30.540	$648.000
Çıktı 2.2 Yeterli sayıda mülteci öğretmenin uygun ücretlerin sağlanması yoluyla mevcut ve kalıcı olması sağlanacaktır.	2.2.1 Öğretmenlere ve eğitim personeline (idarecilere) mali destek sağlanması	190	$360.000
Çıktı 2.3 Mülteci ve Türk çocuklara ve gençlere yaşam becerileri ve vatandaşlık eğitimi sağlanacaktır.	2.3.1. Örgün bağlamlarda yaşam becerileri ve vatandaşlık eğitimi programlarından yararlanan çocukların (5-17 yaş, kız/ erkek) sayısı	310	$140.640
	2.3.2 Yaygın/informel bağlamlarda yaşam becerileri ve vatandaşlık eğitimi programlarından yararlanan çocukların (5-24 yaş, kız/erkek) sayısı	38.300	$2.291.875
	2.3.3 Okullarda ve üniversitelerdeki öğretmenlere ve eğitim personeline, sosyal içerme ve zorbalıkla mücadele programları da dahil olmak üzere yaşam becerileri ve vatandaşlık eğitimi hakkında eğitim sağlanması	291	$165.152
	2.3.4 Becerileri ve sosyal uyumu teşvik eden ebeveyn katılımının ve farkındalık artırma faaliyetlerinin desteklenmesi	2.450	$317.549

AMAÇ 2 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 4 Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek	4.1 2030'a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının ücretsiz, hakkaniyetli ve kaliteli bir ilköğretim ve ortaöğretimi tamamlamalarının ve böylece ilgili ve etkili öğrenme çıktılarının elde edilmesinin sağlanması
	4.7 2030'a kadar sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları için eğitim, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, barış ve şiddete başvurmama kültürünün geliştirilmesi, dünya vatandaşlığı ve kültürel çeşitliliğin ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısının takdiri yoluyla bütün öğrenciler tarafından sürdürülebilir kalkınmanın ilerletilmesi için gereken bilgi ve becerinin kazanımının sağlanması
	4.c 2030'a kadar özellikle en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerdeki öğretmen eğitimi için uluslararası işbirliğinin sağlanması aracılığıyla nitelikli öğretmen tedarikinin önemli ölçüde artırılması

Amaç 3:

Mevcut insani ihtiyaçlar dikkate alınarak, tüm öğrenciler (Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve mülteci çocuklar ile gençler) için nitelikli eğitimin sunulmasını kolaylaştıracak dirençli bir ulusal eğitim sisteminin desteklenmesi.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 3.1 Mülteci çocukların ve gençlerin eğitim ihtiyaçlarına cevap veren politikalar ve stratejiler güçlendirilmektedir	3.1.1 Milli Eğitim Bakanlığı'nın EÇE politikasını yaygınlaştırmasına destek sağlanması	4	-
	3.1.2 Türkiye'den dönen çocuklar için Türkiye'de alınan sertifika ve diplomaların resmi olarak tanınmasının desteklenmesi.	-	-
Çıktı 3.2 Eğitim sektörü aktörlerinin ve kurumlarının kapasitesi, kanıta dayalı politika oluşturmayı desteklemek için verilerin kullanımında güçlendirilmektedir.	3.2.1 Eğitim sektöründeki aktörlere ulusal standartlar, EiE ve INEE MS konularında ve kriz ortamlarında çocuk hakları konusunda eğitim sağlanması	175	$90.000
	3.2.2 Düzenli çalışma grubu toplantıları aracılığıyla sektörler arası koordinasyonu güçlendirin.	124	$100.000
	3.2.3 Devlet politikalarının uygulanmasını standartlaştırmak için il ve ulusal koordinasyon sistemlerinin desteklenmesi	1	-

AMAÇ 3 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 4 Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek	4.7 2030'a kadar sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları için eğitim, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, barış ve şiddete başvurmama kültürünün geliştirilmesi, dünya vatandaşlığı ve kültürel çeşitliliğin ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısının takdiri yoluyla bütün öğrenciler tarafından sürdürülebilir kalkınmanın ilerletilmesi için gereken bilgi ve becerinin kazanımının sağlanması
SDG 16 Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak	16.7 Her düzeyde duyarlı, kapsayıcı, katılımcı ve temsil edici karar verme mekanizmalarının oluşturulması

SAĞLIK SEKTÖRÜ

Amaç 1:

Bulaşıcı olmayan ve bulaşıcı hastalıklar için iyileştirici ve önleyici hizmetler de dâhil temel sağlık hizmet sunumunun ve yönlendirme sağlık hizmetleri kapasitesinin güçlendirilmesi.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 1.1 Mülteciler için hedefe yönelik (birincil ve sevk) sağlık hizmeti sunumunun ve erişim düzeylerinin muhafaza edilmesi	1.1.1 Birinci basamak sağlık hizmetinde erkek ve kadın mülteciler ile etkilenen ev sahibi toplum üyelerine sağlanan danışmanlık sayısı	3.835	$834.124
	1.1.2 Sağlık tesislerine ulaşımı sağlanan kişilerin sayısı	9.040	$607.062
	1.1.3 Üretimi ve dağıtımı yapılan Anne ve Çocuk Sağlığı (MCH) ve Bebek-Küçük Çocuk Beslenmesine (IYCF) yönelik IEC (bilgi, eğitim, iletişim) ürünlerinin sayısı	450.000	$1.300.000
Output 1.2 Mültecilere ve etkilenen topluma hizmet sunan sağlık tesislerinde sağlık ürünlerinin erişilebilirliği artırılmıştır	1.2.1 Desteklenen mültecilere hizmet sunan sağlık tesislerinin (kırsal sağlık merkezleri dahil) sayısı	8.902	$1.650.000
Output 1.3 Increased availability of skilled and knowledgeable, gender balanced, human resources at health care facilities serving refugee and impacted communities	1.3.1 # of health care providers trained	1.700	$1.470.000

AMAÇ 1 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 3 Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak	3.8 Finansal riskten korunmayı, kaliteli temel sağlık hizmetlerine erişimi ve herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve uygun fiyatlı temel ilaçlara ve aşılara erişimini de kapsayan evrensel bir sağlık güvencesi sisteminin oluşturulması

Amaç 2:

Özellikle hassas durumdaki gruplar (kadınlar, kız çocukları, ergenler ve gençler) için cinsiyete dayalı şiddet vakalarının klinik yönetimi de dâhil olmak üzere cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine erişimin artırılması.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 2.1 Özellikle hassas durumdaki gruplar için cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetleri (anne sağlığı ve TCDŞ vakalarının klinik yönetimi dâhil) mevcut olup mülteci sağlık hizmetleri yapısına entegre edilmiştir	2.1.1 Cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetleri alan bireylerin sayısı	80.900	$1.887.000
	2.1.2 Cinsel sağlık ve üreme sağlığıhizmetleri sunan hizmet dağıtım birimlerinin sayısı	17	$1.030.000
Çıktı 2.2 Mülteci ergenlerin ve gençlerin sağlık bilgisi ve hizmetlerine erişimi artırılmıştır	2.2.1 Sağlık bilgisi hizmetleri alan mülteci ergenlerin ve gençlerin sayısı	4.970	$270.000
	2.2.2 Hedefe yönelik gençlik faaliyetlerine katılan ergenlerin ve gençlerin sayısı	-	-
Çıktı 2.3 Strengthened Cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hizmetlerinin sağlanması bakımından sağlık makamları ve ortaklarının kapasitesi güçlendirilmiştir	2.3.1 Cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin klinik yönetimi konularında eğitim verilen hizmet sağlayıcılarının sayısı	100	$130.000

AMAÇ 2 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 3 Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages	Target 3.7: By 2030, ensure universal access to sexual and reproductive health-care services, including for family planning, information and education, and the integration of reproductive health into national strategies and programmes

Amaç 3:

Bulaşıcı hastalıkların sürveyansının, tespitinin, müdahalesinin ve önlenmesinin (çocukluk dönemi aşılaması dâhil) güçlendirilmesi ve tüm tehlikelere karşı acil durum müdahalesinin kuvvetlendirilmesi.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 3.1 Bulaşıcı hastalıklara ilişkin önleyici tedbirler ve bağışıklık kazandırma hizmetlerine erişim artırılmıştır	3.1.1 Rutin aşılama (DPT3/Penta3) yapılan 1 yaşın altındaki çocukların sayısı	30.000	$600.000
	3.1.2 Doğum öncesi bakım hizmeti alan hamile kadın sayısı	8.900	$227.000
Çıktı 3.2 Mültecilerin ve ev sahibi toplumun bulaşıcı hastalıkların önlenmesi konusundaki farkındalığı artırılmıştır önlenmesi konusundaki farkındalığı artırılmıştır	3.2.1 HİV dâhil olmak üzere cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlarla ilgili farkındalık yaratma faaliyetlerine katılan bireylerin sayısı	6.700	$139.416

AMAÇ 3 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 3 Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak	3.3 2030'a kadar AIDS, tüberküloz, sıtma ve ihmal edilen tropikal hastalık salgınlarının sona erdirilmesi ve hepatit, su yoluyla bulaşan hastalıklar ve diğer bulaşıcı hastalıklarla mücadele edilmesi
	3.d Başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere bütün ülkelerin ulusal ve küresel sağlık risklerine karşı erken uyarı, riski azaltma ve risk yönetimi kapasitelerinin güçlendirilmesi

Amaç 4: Bulaşıcı olmayan hastalıklar, ruh sağlığı ve psikososyal destek, yeterli beslenme ve küçük çocuklar için besleyici bakım hizmetleri için sağlık hizmetlerinin tüm kademelerinde bilgi ve hizmet erişiminin artırılması.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 4.1 Sevk ve topluluk düzeylerinde güçlü bir entegrasyon sağlanarak mülteci sağlık merkezleri ve ev sahibi toplum kliniklerinin akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri (mhGAP (Akıl Sağlığı Gereksinimi Eylem Programı) ve temel PSS (Psikososyal Destek) iyileştirilmiştir	4.1.1 Mülteci sağlık merkezlerinde ve ev sahibi toplum kliniklerinde sunulan (desteklenen) akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri konsültasyonlarının sayısı	6.200	$282.100
	4.1.2 Tarama ve sevk (mhGAP) dâhil olmak üzere akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri konusunda eğitim verilen en az iki (2) sağlık personelinin bulunduğu göçmen sağlık merkezi ve ev sahibi toplum kliniklerinin sayısı	-	-
	4.1.3 Birinci basamak sağlık tesisleri ile mülteci topluluklarının ortaklaşa yürüttüğü psiko-eğitim aracılığıyla akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri alanındaki sağlık teşvik faaliyetlerinin ulaştığı sayı	5.000	$151.000
Çıktı 4.2 Birincil sağlık hizmetleri ve yönlendirme hizmetleri genelinde, ruh sağlığı ve psikososyal destek kapsamında öz bakımın teşvik edilmesi ve desteklenmesine yönelik bilgi düzeyi, beceriler ve standartlaşma güçlendirilmekte; toplum düzeyinde güçlü entegrasyon ve güçlendirme sağlanmaktadır.	4.2.1 İkincil ve üçüncül sağlık hizmeti düzeylerinde görev yapan tercümanlardan, temel ruh sağlığı ve psikososyal destek kapsamında hasta iletişimi becerileri konusunda eğitim alan tercüman sayısı	-	-
Çıktı 4.3 Mülteci sağlık merkezleri ve ev sahibi toplum klinikleri, bulaşıcı olmayan hastalıklara yönelik müdahaleleri; bilgi düzeyi, beceriler ve standartlaşmayı güçlendirerek geliştirmekte, özellikle engelli bireylerin öz bakım eğitimleri ve uygun yardımcı cihazların sağlanması yoluyla desteklenmesine odaklanmakta ve yönlendirme ile toplum düzeyinde güçlü entegrasyon sağlamaktadır.	4.3.1 Her birey için sağlanan uygun yardımcı cihazların yanı sıra öz bakım eğitimi alan engelli bireylerin sayısı	3.530	$480.950

AMAÇ 4 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 3 Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak	3.4 2030'a kadar bulaşıcı olmayan hastalıklardan kaynaklanan erken ölümlerin, bu hastalıkların önlenmesi ve tedavisi yoluyla üçte bir oranında azaltılması ve akıl ve ruh sağlığının ve esenliğinin geliştirilmesi

EKONOMİK GÜÇLENDİRME SEKTÖRÜ

Amaç 1:
Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin ve hassas durumdaki toplulukların gıda güvencesini iyileştirmek ve gıdayla ilgili olumsuz başa çıkma stratejilerine başvurmalarını önlemek

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 1.1 Mültecilerin ve hassas durumdaki toplulukların beslenme becerileri ve temel tarım bilgisi cinsiyete duyarlı bir şekilde iyileştirilmiştir.	1.1.1 Gıda ve beslenme eğitimi (gıda tüketimi, gıda güvenliği, daha iyi beslenme düzeni ve sağlıklı beslenme alışkanlıkları) alan birey sayısı	400	$636.370
	1.1.2 İyi gıda ve beslenme tarım uygulamaları ile ilgili farkındalık oturumlarının sayısı	-	-
	1.1.3 Okul veya toplum bahçesi sayısı	-	-
Çıktı 1.2 Mültecilerin ve hassas durumdaki toplulukların üyeleri için hane düzeyinde besin çeşitliliği iyileştirilmiştir.	1.2.1 Sera üretimi ve/veya bahçe tarımsal üretim sistemlerine (kentsel, kent çevresi veya kırsal alanlar) yönelik destek sağlanan birey sayısı	-	-

AMAÇ 1 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 2 Açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek	2.1 2030'a kadar açlığın sona erdirilmesi ve özellikle yoksullar ve çocuklar da dâhil kırılgan durumda olan kişiler başta olmak üzere herkesin bütün yıl boyunca güvenli, besleyici ve yeterli miktarda besine erişiminin güvence altına alınması
	2.2 2030'a kadar yetersiz beslenmenin tüm biçimlerinin ortadan kaldırılması (2025'e kadar, 5 yaş altı çocukların büyümelerini engelleyen unsurlar konusunda üzerinde anlaşmaya varılan uluslararası hedeflerin gerçekleştirilmesi de buna dâhildir) ve genç kızlar, hamile kadınlar, emziren anneler ve daha yaşlı insanların beslenmeyle ilgili ihtiyaçlarının ele alınması

Amaç 2:
İstihdam yaratma, iyileştirilmiş istihdam edilebilirlik ve sistem desteği yoluyla artan sosyo-ekonomik katılım.

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 2.1 Gençler ve en hassas durumdaki gruplar (TCDŞ ve çocuk işçiliğine maruz kalan bireyler) gibi belirli mülteci grupları ve ev sahibi toplum için ekonomik imkanlar hakkındaki bilgiler geliştirilmiştir	2.1.1 İstihdam hakkında bilgi almaya ilişkin risk altında olduğu belirlenen bireylerin sayısı	42.350	$901.283
Çıktı 2.2 Mülteciler ve ev sahibi toplum arasında içerme ve barış içinde bir arada yaşamayı teşvik etme	2.2.1 Geçim kaynakları programlarının bir parçası olarak sosyal uyum girişimlerine katılan bireylerin sayısı	12.750	$5.405.000
Çıktı 2.3 Cinsiyete duyarlı işgücü piyasası müdahaleleri ve tarım ve ormancılıkta modern/ yenilikçi yaklaşımların teşvik edilmesi yoluyla bireyler istihdam edilebilirliği artırılmıştır	2.3.1.a Geçim kaynakları eğitimlerini (sosyal becerileri/ dil becerilerini de içerebilen teknik ve mesleki eğitimler) tamamlayan bireylerin sayısı - Tarım sektörü dışında	12.504	$11.851.200
	2.3.1.b Öğrenme programları aracılığıyla dil becerileri de dahil olmak üzere tarımsal, mesleki ve geçim kaynaklarına ilişkin eğitimlerinden yararlanan kişi sayısı - Tarım sektörü	200	$775.099
	2.3.2.a Türkçe dil eğitimlerini (bağımsız eğitim) tamamlayan mültecilerin sayısı	3.860	$882.000
	2.3.2.b Modern tarımsal çiftçilik teknolojilerine (eğitim) katılan kişi sayısı	1.100	$2.116.668
	2.3.2.c Modern tarımsal çiftçilik teknolojilerinden (varlıklar, finansal) yararlanan bireylerin sayısı	1.640	$2.135.000
	2.3.3.a Çalışma karşılığında nakit temelli yardım programlarına kayıtlı kişi sayısı	4.545	$4.372.650
	2.3.3.b İşbaşı eğitim programları da dahil olmak üzere nakit temelli destek programlarından yararlanan kişi sayısı	2.090	$1.560.000
	2.3.3.c Tarım ve ormancılık sektörlerinde diğer kısa vadeli istihdam yararlanan bireylerin sayısı	200	$775.099
	2.3.4.a İstihdamı koruma/kayıtlılaştırmaya yönelik sübvansiyonlarla desteklenen kişi sayısı	3.072	$6.266.200
	2.3.4.b # of individuals supported with the obtention of work permit and/or work permit exemption.(Select work permit or work permit exemption)	410	$210.000

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 2.4 KOBİ'lere, start-up'lara ve kooperatiflere istihadam yaratmayı kolaylaştırmak için sağlanan teknik, mali ve araştırma desteği (tarım için teknoloji geliştirme dahil)	2.4.1.a Kurulan/geliştirilen start-up/yeni işletme sayısı (modern/yenilikçi yaklaşımların/teknolojilerin tarımla ilgili kullanımı dahil).	315	$853.600
	2.4.1.b Yeni iş kurmaları için desteklenen birey sayısı	1.880	$8.104.000
	2.4.2.a Tarımda da olmak üzere ölçek büyütme için desteklenen mevcut işletmelerin sayısı (BDS, hibeler, finansal ve finansal olmayan hizmetler ile kayıt altına alma desteği dahil)	1.512	$7.065.000
	2.4.2.b Özellikle kırsal alanlardaki kadınlara yönelik gelir getirici programlar kapsamında desteklenen ev temelli tarım-gıda işletmesi sayısı	460	$3.000.000
	2.4.2.c Gelir getirici programlar kapsamında ev temelli tarım-gıda işletmeleri için desteklenen birey sayısı	175	$15.000
	2.4.3.a Kurulan/geliştirilen kooperatif ve/veya diğer sosyal girişim sayısı	60	$1.050.000
	2.4.3.b Geliştirilen yeni kooperatifler/sosyal girişimler kapsamında desteklenen birey sayısı	290	$70.000
	2.4.3.c İşletme yönetimi eğitimleri, finansal/finansal olmayan hizmetler veya teknoloji transferi yoluyla desteklenen mevcut kooperatiflerin ve/veya sosyal girişimlerin sayısı	764	$1.000.459
	2.4.3.d Gıda, tarım ve ormancılık sektörlerinde gelir getiren imkanlara (kooperatifler) erişimden faydalanan kişi sayısı	60	$100.000
	2.4.4 Tedarik zincirlerini geliştirmeleri amacıyla desteklenen işletme/kooperatif sayısı (çevrim içi platformlar vb. dahil)	15	$1.500.000

Çıktı 2.5 Politika belirleyicilerin ve hizmet sağlayıcıların kapasiteleri, aktif işgücü piyasası politika önlemlerinin tasarlanması ve uygulanması, iş teftişi, çalışma izni edinimi ve becerilerin belgelendirilmesi/akreditasyonu gibi geçim kaynakları ile tarım ve gıda güvencesi ile ilgili destek hizmetleri sağlamak üzere güçlendirilir (İŞKUR, ASHB, KOSGEB, Ticaret Odaları ve Sanayi ve diğer ilgili kurumlar)	2.5.1 Desteklenen kamu kurumları aracılığıyla bireysel/iş danışmanlığı, iş eşleştirme/yerleştirme, yönlendirme, mesleki eğitim ve girişimcilik eğitimleri yoluyla desteklenen birey sayısı	24.810	$5.314.510
	2.5.2 Mülteciler ve ev sahibi toplum üyelerine yönelik geçim kaynakları/tarımsal destek hizmetlerini güçlendirmek amacıyla teknik kapasite ve materyal desteği alan yerel/ulusal kamu kurumu şube sayısı	26	$3.775.949
	2.5.3 Kapasite destekleri ve/veya farkındalık artırma kampanyaları kapsamında eğitim alan kamu kurumu personeli sayısı	500	$750.000

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2026 Gösterge Hedefi	2026 için Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)
Çıktı 2.6 Ulusal ve yerel düzeyde ortaklara ilgili teknik destek sağlanmış ve bilgi tabanı, erkek ve kadın işgücüne yönelik işgücü talebi ve arzı arasındaki boşluğa odaklanarak istihdam fırsatlarını, gelir yaratma ve işletme fırsatlarını veya diğer ilgili müdahaleleri belirlemek ve paylaşmak üzere genişletilmiştir.	2.6.1Geçim kaynakları ve tarım alanlarında bilgi birikimini güçlendirmek amacıyla gerçekleştirilen çalışma ve değerlendirme sayısı (ör. istihdama erişim, verimlilik, çevre, gıda güvenliği ve beslenme vb.)	305	$45.700

Çıktı 2.7 Bireyler ve işletmeler, gönüllü geri dönüş sonrasında Suriye'de geçim kaynaklarını yeniden tesis etmeleri için güçlendirilmektedir.	2.7.1 Suriye'deki iyileştirme çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla nitelikli bireyler olarak gönüllü geri dönüşleri desteklenen kişi sayısı	30	$60.000
	2.7.2 Beceri sertifikasyonu, kişisel belgelerin temini ve bu belgelerin tercümesi konusunda desteklenen işletme sahibi sayısı	2.100	$3.028.000
	2.7.3 Kapasite geliştirme ile piyasa/işgücü analizleri ve değer/tedarik zinciri değerlendirmeleri gibi araçların sağlanması dahil olmak üzere, faaliyetlerini Suriye'ye genişletmeleri veya taşımaları için desteklenen işletme sayısı	4.560	$11.830.000
	2.7.4 Mal ve hizmetlerin hareketine yönelik gümrük işlemleri konusunda desteklenen işletme sayısı	-	-
	2.7.5 Gümrük işlemlerinin ve sınır ötesi ticaretin kolaylaştırılması amacıyla, standart operasyonel prosedürlerin/operasyonel çerçevelerin geliştirilmesi dahil kapasite geliştirme faaliyetleriyle desteklenen kamu kurumu sayısı	-	-

AMAÇ 2 İÇİN SKA BAĞLANTILARI

SKA	SKA Hedefi
SKA 1 Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek	1.2 2030'a kadar ulusal tanımlara göre bütün boyutlarıyla yoksulluk içinde yaşayan her yaştan erkek, kadın ve çocuk oranının en az yarıya indirilmesi
	1.3 Temel mal ve hizmetler de dâhil edilerek herkes için ulusal açıdan uygun sosyal koruma sistemleri ve önlemlerinin hayata geçirilmesi ve 2030'a kadar yoksul ve kırılgan durumdaki kişiler için önemli ölçüde korunma sağlanması
	1.4 2030'a kadar özellikle yoksullar ve kırılgan durumdaki insanlar olmak üzere, bütün erkek ve kadınların ekonomik kaynaklara ulaşma, temel hizmetlere erişim, toprak ve diğer mülk türlerine sahip olma ve üzerinde kontrol kurabilme, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknolojiler ve mikrofinansı da kapsayan finansal hizmetler gibi konularda eşit haklara sahip olmalarının güvence altına alınması
	1.5 2030'a kadar yoksulların ve kırılgan durumda olan kişilerin dayanıklılık kazanmalarının sağlanması ve aşırı hava olayları ve diğer ekonomik, sosyal ve çevresel şoklar ve afetlere karşı kırılganlıkların azaltılması

SKA	SKA Hedefi
SKA 2 Açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek	2.3. 2030'a kadar tarımsal verimliliğin ve özellikle kadınlar, yerli halklar, çiftçilikle uğraşan aileler, göçebe çobanlar ve balıkçılar olmak üzere küçük çaplı gıda üreticilerinin toprağa, diğer verimli kaynaklara ve girdilere, bilgiye, finansal hizmetlere, piyasalara ve değer temini ve tarım dışı istihdam olanaklarına güvenli ve eşit erişiminin sağlanması aracılığıyla gelirlerinin iki katına çıkarılması
	2.a Özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde tarımsal üretim kapasitesinin artırılması için geliştirilmiş uluslararası işbirliği aracılığıyla, kırsal altyapı, tarımsal araştırma ve yayım hizmetleri, teknoloji geliştirme ve bitki ve hayvan gen bankaları alanlarına yatırımın artırılması

SKA 4 Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek	4.3 2030'a kadar bütün kadın ve erkeklerin erişilebilir ve kaliteli teknik eğitim, mesleki eğitim ve üniversiteyi kapsayan yüksek öğretime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması
	4.4 2030'a kadar istihdam, insana yakışır işlerde çalışma ve girişimciliğe yönelik teknik ve mesleki becerileri de kapsayan ilgili becerilere sahip gençlerin ve yetişkinlerin sayısının önemli ölçüde artırılması
	4.5 2030'a kadar eğitim alanındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortadan kaldırılması ve engelliler, yerliler ve kırılgan durumdaki çocuklar dâhil, kırılgan insanların her düzeyde eğitim ve mesleki eğitime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması

SKA 8 İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek	8.3 Üretim faaliyetlerinin, insana yakışır istihdam yaratmanın, girişimciliğin, yaratıcılık ve yenilikçiliğin desteklendiği kalkınma odaklı politikaların desteklenmesi ve finansal hizmetlere erişim yoluyla mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin resmiyet kazanmalarının ve büyümelerinin teşvik edilmesi
	8.5. 2030'a kadar gençler ve engelliler de dâhil bütün kadın ve erkeklerin tam ve üretken istihdama ve insana yakışır işlere erişimlerinin sağlanması ve eşit işe eşit ücret ilkesinin tam olarak benimsenmesi
	8.6. 2020'ye kadar işsiz ya da eğitim görmeyen gençlerin oranının önemli ölçüde azaltılması

SKA 9 Dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek	9.3. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde küçük ölçekli sanayi işletmelerinin ve diğer işletmelerin uygun koşullu krediyi de kapsayan finansal hizmetlere erişimlerinin ve değer zincirlerine ve piyasalara entegrasyonlarının artırılması

SKA 10 Ülkeler içinde ve arasında eşitsizlikleri azaltmak	10.1. 2030'a kadar nüfusun tabandaki yüzde 40 içinde bulunan kesiminin gelirinin ulusal ortalamadan daha yüksek bir oranda, devamlı olarak artmasının ve sürdürülmesinin sağlanması
	10.2. 2030'a kadar yaşa, cinsiyete, engelliliğe, ırka, etnik kökene, dine, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın herkesin güçlendirilmesi ve sosyal, ekonomik ve siyasi olarak
	10.3. Ayrımcılığa dayalı yasaların, politikaların ve uygulamaların ortadan kaldırılması ve bu bağlamda uygun mevzuatın, politikaların ve eylemlerin desteklenmesi yoluyla eşit fırsatlar sunulması ve eşitsizliklerin azaltılması

Sektörlere ve Kurumlara Göre 2026 Yılı Toplam Mali Gereksinimleri

Organizasyon/ Sektör	Temel İhtiyaçlar	Ekonomik Güçlenme	Eğitim	Sağlık	Koruma	Toplam
ARSA	$160.000	$80.000	$120.000		$291.000	**$651.000**
ASAM	$1.182.924	$1.523.200	$16.100.362	$751.000	$10.140.469	**$29.697.955**
DDD				$1.399.000	$556.171	**$1.955.171**
DRC		$8.053.000			$4.107.392	**$12.160.392**
Dünya Evimiz					$127.500	**$127.500**
FAO		$2.748.695				**$2.748.695**
Field Ready		$295.000		$70.000		**$365.000**
Genç Hayat Vakfı					$1.268.950	**$1.268.950**
GOAL International		$750.593				**$750.593**
HRDF					$3.245.000	**$3.245.000**
Human Appeal		$480.000,00	$269.411		$320.000	**$1.069.411**
IBC					$147.420	**$147.420**
IGAM					$350.200	**$350.200**
ILO		$9.594.000				**$9.594.000**
IOM	$19.400.000	$25.500.000	$1.400.000	$1.500.000	$25.201.000	**$73.001.000**
Islamic Relief Worldwide	$2.998.804	$6.045.000	$4.969.470	$700.350		**$14.713.624**
KEP Association		$490.000				**$490.000**
Maya Foundation					$4.957.501	**$4.957.501**
MESEDER					$187.540	**$187.540**
MUDEM		$882.050				**$882.050**
Multeciler Dernegi	$10.120.200	$358.000	$453.949	$123.302	$1.590.299	**$12.645.751**
Qatar Charity	$1.783.000	$250.000	$110.500	$1.200.000	$1.285.000	**$4.628.500**
REALs					$130.000	**$130.000**

Organizasyon/ Sektör	Temel İhtiyaçlar	Ekonomik Güçlenme	Eğitim	Sağlık	Koruma	Toplam
RET International			$500.000		$150.000	**$650.000**
SARD	$350.000	$50.000			$143.000	**$543.000**
Save the Children	$481.000	$107.000	$575.000		$1.515.500	**$2.678.500**
SEVKAR		$66.300	$115.000		$998.200	**$1.179.500**
SIASDER					$383.044	**$383.044**
STL	$634.500	$1.260.000	$12.570		$7.629.086	**$9.536.156**
SYCAC		$150.000				**$150.000,00**
TKV					$663.800	**$663.800**
UMHD					$990.000	**$990.000**
UNDP		$11.910.000				**$11.910.000**
UNFPA	$800.000	$300.000		$2.245.000	$7.210.000	**$10.555.000**
UNHCR	$62.780.368	$6.525.949	$15.081.546		$125.412.134	**$209.799.997**
UNICEF	$2.075.000		$12.014.250	$3.070.000	$11.812.000	**$28.971.250**
UNWomen					$800.000	**$800.000**
WFP	$7.946.448	$8.000.000				**$15.946.448**
Yedi Basak	$70.068	$30.000	$77.000		$72.000	**$249.068**
Yeryüzü Çocukları Derneği			$204.422			**$204.422**
Toplam	$110.782.312	$85.448.787	$52.003.481	$11.058.652	$211.684.208	$470.977.441

Ev Sahibi Ülke

3RP ORTAKLARI, MÜLTECİ MÜDAHALESİNDEKİ LİDERLİĞİ, KATKISI VE DESTEĞİ İÇİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİNE ŞÜKRANLARINI SUNMAKTADIR.

Donörler

DONÖRLERİMİZE TÜRKİYE'DEKİ 3RP FAALİYETLERİNE YÖNELİK CÖMERT DESTEKLERİ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.

Kanada

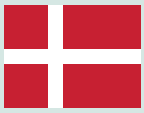
Danimarka

Avrupa Birliği

Almanya

İrlanda

İtalya

Japonya

Lüksemburg

Hollanda

Yeni Zelanda

Norveç

Kore Cumhuriyeti

İsveç

İsviçre

Çin Cumhuriyeti (Tayvan)

Birleşik Krallık

Amerika Birleşik Devletleri

Donörlerin son derece cömert desteği olmadan 3RP ortaklarının çalışması mümkün olamazdı.

Üye devletlerin yanı sıra, 3RP Ortakları katkılarından dolayı özel donörlere, insani yardım fonlarına, vakıflara, hayır kurumlarına ve diğer kuruluşlara minnettardır. Yukarıdaki üye ülke donörlerinin katkıları minnettarlıkla kabul edilmektedir.

2026 Ortak Listesi

Adalet Bakanlığı
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
ARSA
ASAM
Belediyeler
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
DDD
DRC
Dünya Evimiz Derneği
FAO
Field Ready
Genç Hayat Vakfı
Gençlik ve Spor Bakanlığı
GOAL International
Göç İdaresi Başkanlığı
Human Appeal
IBC
IGAM
ILO
IFRC
IOM
IRW
İçişleri Bakanlığı
İKGV
KEP Association
Maya Vakfı
MESEDER
Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)
Milli Eğitim Bakanlığı
MUDEM
Multeciler Dernegi
REALs
RET International
Sağlık Bakanlığı
Sanayi Odaları
SARD
Save the Children
SEVKAR
SIASDER
Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)
SYCAC
Tarım ve Orman Bakanlığı
Ticaret Odaları
TKV
Türk Kızılay
Türkiye Adalet Akademisi
Türkiye Barolar Birliği
Türkiye Belediyeler Birliği
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK)
Türkiye Yeşilay Cemiyeti
UMHD
UNDP
UNFPA
UNHCR
UNICEF
UN Women
WFP
WHO
Yedi Başak İnsani Yardım Derneği
Yeryüzü Çocukları Derneği
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)
Yükseköğretim Kurumu (YÖK)
Ziraat Odaları

3RP

REGIONAL REFUGEE
& RESILIENCE PLAN

@3RPSYRIA

WWW.3RPSYRIACRISIS.ORG